

IMPARATUL GHETURILOR

ANA-MARIA NEGRILA

www.amaltea.ro/scifi

Anticipația

50 de ani de la apariția primului număr 1955-2005

Octavian Sava
Meteoritul
DE AUR

Colecția Povestiri Științifico - Fantastice

571

Premiul Convenției
Europene de SF

ANTICIPAȚIA *Colecția de Povestiri Științifico- Fantastice*

50 de ani de existență!

În 1955, **Adrian Rogoz** (foto), inițiatorul și mentorul Colecției de Povestiri Științifico-Fantastice, apărută sub egida revistei Știință și Tehnică, prezenta amatorilor unei astfel de literaturi programul ce urma s-o animeze decenii de-a rândul. Cu ocazia aniversării a 50 de ani de la apariția Colecției (1 octombrie 1955), vă prezentăm în paginile următoare acest **crez literar**, precum și nuvela lui Octavian SAVA, câștigătoarea celui dintâi concurs de gen, organizat de Știință și Tehnică în anul respectiv și publicată în primele două numere din colecție.

COLECȚIA NOASTRĂ

Succesul pe care l-a avut concursul de schițe și nuvele științifico-fantastice, organizat de revista Știință și Tehnică și cererile mereu crescînde ale cititorilor au arătat necesitatea unei colecții în care să se tipărească astfel de lucrări. În cadrul acestei colecții, al cărui prim număr a apărut, vor fi editate nuvele, povestiri sau romane cu caracter științifico-fantastic.

Urmărind întâmplările extraordinare ale eroilor care, învingînd mii de dificultăți, cuceresc culmile inaccesibile, pătrund în adâncul vulcanilor,

plutesc pe munți de gheață sau zboară pe nave interstelare, cititorii noștri vor trăi alături de ei, vor cunoaște măreția ideilor creatoare și puterea gândirii umane.

Colecția are drept scop să cultive la cititorii săi dragostea față de știință, curajul și perseverența necesară oricăror mari înfăptuiri. Rugăm pe cititorii noștri să ne scrie impresiile lor despre lucrările care vor apărea în cadrul Colecției Povestiri Științifico-Fantastice. De asemenea, îi rugăm să ne trimită sugestiile lor și preferințele pe care le au.

METEORITUL DE AUR

Capitolul I
PROFESORUL DE GEOGRAFIE

Nu prea înalt, cu un păr bogat, alb și strălucitor, contrastând cu pielea arămie a feței, profesorul meu își dezmințea vârsta prin mișcările sale suple și neobișnuit de vii. Avea un cap frumos, cu trăsături regulate, sculptate parcă în piatră de un meșter iscusit. Gâtul său puternic și musculos nu suporta niciodată strânsoarea gulerului, purtat întotdeauna desfăcut. Ochii, de o culoare nedefinită între căprui și verde, îi erau luminați adesea de o scânteie vioaie de ironie, care îl întinerea și mai mult. Într-un cuvânt, nimic nu te făcea să-i dai cei 67 de ani pe care îi avea în realitate.

Studentele anului III erau în bloc îndrăgostite de el, spre nefericirea noastră, a colegilor lor mai tineri dar mai puțin interesați.

De fapt, și noi, studenții, îl admiram foarte mult. Ne plăcea felul colorat, viu, captivant în care își preda lecțiile. Imaginile pe care le folosea erau întotdeauna pline de poezie. La cursul lui căpătam nostalgia tărâmurilor

îndepărtate și necunoscute. Străbăteam emoționați misterioasele păduri neumblate, mările înspumate de furtuni, tăcerea deșerturilor fără margini. Auzeam vuietul marilor orașe industriale, respirația regulată și rapidă a trenurilor care gonesc neobosite de-a lungul și de-a latul planetei.

Coboram, alături de minerii oboșiți și palizi, în adâncul tainic al minelor și urcam în birourile somptuoase ale marilor trusturi imperialiste, unde asistam indignați cum, în jocul amețitor al dividendelor, se instalează sau se răstoarnă guverne, se stabilesc bugete de război și se încearcă a se hotărî destinele continentelor.

În însuși felul cum ne îmbrăcam căutam să-l imităm pe profesor. Nici unul dintre studenți nu mai purta cravată și chiar iarna, pe gerul cel mai cumplit, umblam cu gulerul larg desfăcut. Despre Ion Spineanu circulau o mulțime de legende.

-A umblat prin toată lumea! spuneau unii. În casă are o mulțime de

trofee de animale exotice. El cu mâna lui le-a împușcat, adăugau alții.

Se întâmpla, la curs, atunci când profesorul descria vreun colț îndepărtat al lumii, câte o studentă mai îndrăzneală să se ridice în picioare și să întrebe cu glasul puțin tremurat:

-Ați fost chiar dumneavoastră acolo, tovarășe profesor?

Spineanu zâmbea aproape vizibil și răspundea pe un ton ușor caustic:

-Asta n-are nici o legătură cu lecția noastră! După ce veți învăța tot ce v-am predat o să-mi cereți și amănunte suplimentare.

Studenta se roșea până în albul ochilor, se așeza trântind banca și își punea în gând să nu-l mai iubească pe omul acesta atât de urâcios și îngâmfat.

Mă simțeam bucuros că-l înțeleg. În austeritatea cu care vorbea despre el însuși, eu nu vedeam dispreț față de studenți, ci un semn al modestiei. Și pentru asta mi-era drag.

Îndată după examenul de stat, am avut surpriza să fiu numit asistent la catedra profesorului Spineanu. De bucurie, nici nu-mi venea să cred. Mai târziu, am aflat că el însuși mă ceruse și m-am simțit foarte mândru de această dovadă de încredere. Când m-am prezentat, emoționat, la cabinetul său de lucru, ca să-i mulțumesc, profesorul mă privi foarte vesel:

-Acum îți vine ușor să-mi mulțumești! Să vedem dacă n-o să-ți pară rău atunci când o să te pun să stai câte o noapte întregă și să desenezi hărți.

-Vă stau la dispoziție! făcui eu zâmbind.

-Foarte bine! Atunci să începem chiar din clipa asta. **ars longa, vita brevis** - spunea Hippocrat. Arta e lungă, viața e scurtă.

-Vă făgăduiesc că, alături de dumneavoastră, o să-mi însușesc "**de omni re scibili, et quibusdam allis**" (tot ce se poate ști și încă ceva pe deasupra).

Spineanu mă privi mirat:

-Cunoști latina?

-Oarecum. Din liceu.

-Curios! În liceu, se învăța latina 5 ani, ca s-o uiți a doua zi după bacalaureat. Eu am învățat-o abia după ce am terminat universitatea. E un exercițiu mental foarte interesant și folositor. Îți propun însă să nu mai folosim niciodată citate latinești. E o treabă de snobi. Când sunt inteligente, merită să le traducem în românește, iar când nu sunt, nu merită să le rostim nici în limba lor de baștină.

-Și acum, spuse el, să trecem la treabă! Vei fi, deci, unul din asistenții mei.

Chiar din ziua aceea îmi dădu de făcut zeci de treburi: hărți de consultat, cursuri și comunicări de pregătit, scheme de desenat. Rămâneam de obicei peste orele obișnuite ale programului, dar aveam bucuria că el se afla mereu lângă mine. Se apleca peste umărul meu și privea încruntat ceea ce făceam. Când era mulțumit, nu-mi spunea nimic, tăcea și pe buze îi înfloreau surâsul lui abia vizibil.

Dacă nu-i plăcea, începea să strige de se cutremurau geamurile. Omul care la cursuri și seminarii părea cel mai calm din lume, în intimitate se dovedea

mai teribil decât un vulcan în erupție. În primul moment, ațâțat de tăcerea mea, căci nu-i răspundeam niciodată, i se umflau vinele gâtului, iar vocea îi devenea tunătoare.:

-Nu răspunzi! Nu te învrednicești nici măcar să-ți recunoști greșeala!

După câteva minute însă vulcanul se potolea, iar din flăcările, scânteile și lava erupției nu mai rămânea decât fumul subțire al țigaretii pe care și-o aprindea calm, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Complet îmblânzit, începea să-mi explice pe îndelete de ce credea el că greșisem și ce trebuia să îndrept. Încet-încet, se obișnuia cu mine. Striga tot mai rar, iar câteodată, ca din întâmplare, îmi spunea:

-Dumneata ai ștofă de savant! Numai vezi să nu se mototolească prea rapid.

După un an de zile, mi se părea că lucrez de când lumea cu profesorul Spineanu. Ajunsesem să ne înțelegem din ochi, fără ca să ne spunem vreun cuvânt. Despre trecutul său însă nu-mi vorbea niciodată. Nu-mi spusese nici pe unde călătorise, nici ce țări văzuse. Acest subiect părea că-l îngropase pentru totdeauna, undeva, într-un colț ascuns al amintirilor pe care nu mai vroia să le aducă niciodată la lumină.

Într-o seară de toamnă timpurie se pornise o ploaie cu stropi mici și deși. Un frig pătrunzător prevestea o iarnă lungă și grea. Cum venisem de dimineață subțire îmbrăcat, am rămas la facultate să aștept oprirea ploii. Nici Spineanu nu plecaseră. Auzindu-mi pașii pe coridor, deschise ușa cabinetului său și mă chemă înăuntru. Arăta foarte obosit.

Ochii roșii de nesomn i se înfundaseră în orbite. Măinile îi tremurau. Se trânti gemînd în fotoliu.

-Am îmbătrânit, murmură el înăbușit.

-Dumneavoastră? Sunteți mai tânăr decât mulți alți oameni la 20 de ani. Poate vă simțiți prost din cauza vremii ăstea păcătoase. Poate reumatismul...

-Nu, nu, mă întrepruse el. Eu n-am reumatism. Îmbătrânesc. O să sfârșesc în curând.

-Goniți presimțirile astea negre! protestai eu. Nu-și au nici un rost.

-Nu, crede-mă! Îmi cunosc bine trupul. Știi exact câte parale face. Eu nu sunt dintre cei care se prăbușesc cu încetul. La mine, e îndeajuns o dată să scârțâie ceva, ca să se știe că mi se apropie sorocul. De altfel, sunt pregătit. Îmi pare doar rău că n-o să mai pot munci. Și sunt încă atâtea de făcut!

Înfățișarea lui posomorâtă mă sperie. Ochii lui, atât de luminoși de obicei, erau acum triști. Citeam în ei un chin fără margini. Încercam să-l încurajez.

-Dar veți munci încă mulți ani! Cu vigoarea dumneavoastră, cu vioiciunea de care dați dovadă, este cu neputință să mă convingeți că ați îmbătrânit. Un om ca dumneavoastră nu îmbătrânește niciodată.

-Iartă-mă, dar nu sunt o excepție, încercă Spineanu să glumească. Nu contrazic cu nimic dialectica naturii. Îmbătrânirea mea este cât se poate de normală.

Începu să zâmbească. Zâmbetul era cel obișnuit. Dar acum părea îndurerat, chinuit. Pielea arămie a obrazului se încrețise parcă dintr-odată și își pierduse luciul.

-Îmi pare mai ales rău de prima mea lucrare, începută încă în anii studenției. Nu mi-au fost de ajuns cei 67 de ani ai vieții, ca s-o pot duce la bun sfârșit. Păcat! N-aș fi vrut să închid ochii înainte de a-i fi lămurit toate tainele. Am început-o cu 40 de ani în urmă. Eram foarte tânăr pe atunci. Iată, acum sunt bătrân și mai am încă atâtea probleme de lămurit în legătură cu ea.

Profesorul își șterse cu batista fruntea îmbrobodită de sudoare și apoi continuă:

-Ești asistentul meu cel mai apropiat. După moartea mea, vei pune ordine în hârtiile pe care le voi lăsa. Ți-aș fi recunoscător dacă o să duci dumneata mai departe cercetările mele asupra *meteoritului de aur*.

-Dar nu știu nimic despre un astfel de meteorit, bolborosii eu.

-Ai să afli chiar în noaptea asta. E o poveste lungă și destul de încâlcită. Dacă nu ești prea obosit, ca să ascuți, o pot începe chiar acum.

-Sunt nerăbdător să vă ascult! i-am răspuns eu. Cât despre oboseală, mi-a trecut, fiți sigur.

Profesorul se ghemui mai adânc în fotoliul său. Îmi ceru o hartă veche a Africii, care se afla pe biroul său, o netezi pe genunchi și, arătându-mi un punct din apropierea ecuatorului, mă întrebă:

-Ai auzit vreodată de pustiu Bisstung?

Am stat o clipă pe gânduri și apoi am răspuns, sigur pe mine:

-Da, e un pustiu ciudat din Congo belgian (acțiunea se petrece înaintea celui de al doilea război mondial, când o parte din Congo era colonie belgiană – azi Zair).

-De ce ți se pare ciudat? Nu e un pustiu ca oricare altul?

-Nu! Nu cunosc nici un alt pustiu în regiunea ecuatorială. Deșerturile nu fac tovărășie bună cu vânturile alizee și nici cu ploile cotidiene.

-Da, ai dreptate, murmură profesorul. Nu mai există nicăieri pe glob un loc ca Bisstung. În jurul acestui pustiu misterios se întinde, fără margini, jungla nestrăbătută, păduri neatinse, o lume care freamătă de viață. Animale mari și mici mișună, se zbat, se luptă, se urmăresc prin tufișuri; copacii seculari își desfășoară mândri și nesupuși coroanele gigantice, ca niște cupole de catedrală; lianele urcă mlădioase până aproape de cer și la numai câșiva pași de această lume agitată, dlocotitoare, moartea și-a întins aripa peste sute de kilometri pătrați. De ce? Cum? Nimeni n-a putut răspunde.

-Poate un vulcan? O erupție puternică a acoperit totul cu lavă, încercai eu să găsesc o explicație.

Profesorul mă privi în tăcere. Clătină din cap și răspunde:

-Nu, lanțul munților vulcanici se întinde mult mai la vest.

-Și atunci care poate fi cauza? întrebai eu.

-Dacă aș putea fi sigur că ipoteza mea e justă, spuse profesorul cu un zâmbet trist, atunci chiar că aș muri liniștit. Acum 40 de ani, când am fost în Africa ecuatorială,, pustiu Bisstung nu exista. În locul lui se întindea jungla. Dar o junglă neobișnuită, cum nu mai întâlnisem nicăieri și cum, probabil, nimeni nu va mai vedea vreodată. Această junglă a pierit într-o singură noapte, deși n-a avut loc nici o erupție vulcanică, nici un cutremur, nici o surpare de teren.

-Miracole nu există, exclamai

eu. Cum se poate să dispară o junglă într-o singură noapte?

Cu ochii ațintiți pe fereastră, căutînd parcă să revadă, acolo în întineric, niște întîmplări petrecute cu mulți ani în urmă, profesorul spuse rar, ca și cum și-ar fi măsurat fiecare cuvînt:

-Am asistat la nașterea pustiului Bisstung. O naștere înconjurată de nelămurite semne de întrebare, o naștere dramatică care a lăsat timp îndelungat o rană nevindecată pe trupul verde al junglei ecuatoriale. Multe vieți s-au curmat atunci, multe patimi fierbinți

au fost potolite o dată pentru totdeauna în sfîșietoarea tragedie care a avut drept decor pădurile din inima Africii. Din câți martori au fost acolo, în vremea aceea, eu sunt singurul care i-am pătruns întrucîtva taina cumplită. 40 de ani de frămîntări, de muncă necurmată, de căutări, de speranță și de deznădejde au fost prețul cu care am plătit smulgerea tainei. În noaptea asta îți voi împărtăși și ție tot ceea ce am aflat. Sunt singurul om de pe lume care cunoaște o parte din secretul *meteoritului de aur*. În noaptea asta, tu vei deveni al doilea...

Capitolul II

LEGENDA ARABĂ

Nisipurile fierbinți ale Africii, își începu profesorul Spineanu povestirea, au fost leagănul multor legende. După peregrinările fără sfârșit printre dunele încinse de soare, beduinii însetați, cu ochii înroșiți de scînteierile obositoare ale nisipurilor, descalecă cu strigăt de bucurie la umbra răcoroasă a oazelor. După ce-și potolesc setea și mulțumesc lui Allah că i-a trecut cu bine prin toate primejdiile pustiului, încep să-și povestească legende pline de farmec. În ele, viața se arată mai ușoară, pustiul, deși bântuit de duhuri rele, nu mai este atît de trist, oazele se înmulțesc, palatele albe cu grădini răcoroase răsar la tot pasul.

Între aceste legende, la umbra oazelor cu apă limpede și curmali, se povestește și de istoria minunată a unei pietre de aur, pe care Allah a aruncat-o în mijlocul Africii. Nenumărați tineri neînfricați, prinți de neam și șeici

puternici au pornit să o caute, dar nici unul nu s-a mai întors viu.

-Nu e cumva vorba de Kaaba? am întrebat eu.

-Oh, nu! rîse Spineanu. Kaaba nu este o legendă, ci un meteorit adevărat, căzut la Mecca, în Arabia. Mahomedanii îl socotesc sfînt. Din alb ca laptele, spun ei, s-a făcut negru, căci l-au înnegrit păcatele oamenilor. Visul oricărui mahomedan cucernic este să ajungă măcar o dată la Mecca, să înconjoare de 7 ori cubul de zidărie, înlăuntrul căruia se află meteoritul, și să atingă de fiecare dată piatra sfîntă. De altfel, cred că le știți toate astea, nu?

-Da, le știu.

Profesorul începu să tușească.

-Deschide, te rog, fereastra, mă înăbuș în aerul acesta închis.

Deschisei de îndată geamurile înalte ale cabinetului. O boare rece năvăli în încăperea, răscolind hărțile de pe

birou. Profesorul trase adânc aerul rece în plămâni și își cotinua povestirea.

-Kaaba a căzut la Mecca. Cât despre meteoritul de aur, legenda povestește că s-ar fi prăbușit undeva prin centrul Africii.

-Și există vreun miez de adevăr în povestirea asta?

-Până în zorii zilei, vei afla totul! În orice caz, trebuie să știi de la început că mulți europeni au crezut în adevărul acestei legende. Un meteorit uriaș, cu totul și cu totul din aur, nu este un lucru de lepădat. Valoarea de neprețuit a comorii atrăgea pe mulți exploratori și aventurieri către adâncurile neumblate ale junglei ecuatoriale.

La urma urmelor, nu era pentru întâia oară când un european se îmbogățea pe neașteptate în Africa. De pildă, la Luderitz, pe coasta sud-vestică a continentului negru, trăise un șef de gară, pe nume Stauch, un om simplu, a cărui misiune era să controleze dacă șinele de cale ferată, de curând instalate de către o companie germană, se aflau în bună stare. Într-o zi, la acest șef de gară veni un negru Bantu cu niște pietre.

-Domnule șef, sunt diamante, spuse negrul.

-De unde știi?

-Pentru că am lucrat în minele de la Kimberley, în sud.

Puțin după aceasta, Stauch nu se mai îngriji de șine. Devenise acționarul principal al unui uriaș consorțiu de diamante. Ce s-a întâmplat însă cu negrul care i-a arătat primele pietre prețioase, asta nu se mai știe.

Mulți dintre exploratorii care plecaseră în căutarea meteoritului visau să aibă norocul lui Stauch. Dar petele albe de pe hărțile Africii centrale, care

indicau locurile încă necercetate, dispăreau rând pe rând, fără să apară măcar o urmă a meteoritului legendar. Mai rămăseseră câteva locuri neexplorate, în apropierea ecuatorului.

În anul 1900, o expediție condusă de colonelul englez Arthur Smith, urcă de-a lungul fluviului Congo, cu misiunea de a cerceta și aceste regiuni. Ispititoarea și perfida junglă lăsă expediția să înainteze nestânjenită câteva zeci de kilometri, apoi i se închise în urmă pentru totdeauna, la fel cum se închisese în povestea lui Ali Baba muntele fermecat, tăinuitor de comori. Nici un om din expediție nu se mai întoarse. Arthur Smith și ai lui dispărură în taina pădurilor virgine. Această dispariție stârni mare vâlvă. Ziarele cerură cu vehemență organizarea unor echipe care să-l caute pe Smith. Cu două decenii în urmă, exploratorul Livingstone, dispărut și el în condiții asemănătoare, fusese regăsit de ziarșitul și călătorul englez Stanley. De ce n-ar fi fost posibil să fie regăsit și Smith?

Ziarștii însă își goliră cerneala din călimări pe degeaba. Interese superioare dictau ca nici o expediție să nu pomească în ajutorul lui Smith. Cel mai înverșunat în această privință era Kaiserul Wilhelm II, împăratul Germaniei. Germanii ocupaseră mai demult Africa de sud-vest, bogată în mine de diamant, și nădăjduiau să pună mâna și pe Congo. De aceea, nu vedeau cu ochi buni pe exploratorii englezi, care pătrundeau prea adânc în Africa ecuatorială. Belgienii însă o luară și înaintea Kaiserului și înaintea englezilor. Leopold al II-lea, regele Belgiei, întemeie o societate de

cercetări geografice, aparent numai cu scopuri științifice. Această societate instalează în Congo companii puternice care făceau comerț cu fildes, lemn de abanos, fructe, minereuri și cauciuc.

Curând, Congo fu declarat regat independent, iar coroana regală i se oferi lui Leopold al II-lea, care și-o pune pe cap fără prea multe nazuri. Pădurile produceau cauciuc din belșug, îmbogățind repede pe proprietarii lor. Treaba merse de minune, până când în 1908 acțiunile cauciucului din Congo scăzură vertiginos. Pe glob, apăruse o altă mare producătoare: Malaya. Leopold se pomeni, pe neașteptate, cu visteria goală. Și, atunci, în disperare de cauză, recurse la un gest "plin de generozitate". Dăruie Belgiei teritoriul Congo, până atunci regatul său personal. Regele nu făcuse astfel o afacere

prea proastă. Dimpotrivă, parlamentul belgian se văzu nevoit să voteze niște credite destul de umflate pentru Africa, credite care-l îmbogățiră din nou. În acest mod, Congo - trecut în toate tratatele internaționale drept "stat independent și pe vecie neutru" - se transformă într-o colonie a regatului belgian, regat unde domnea, desigur, tot Leopold al II-lea. Supușii africani ai regelui habar nu avură însă de această schimbare atât de importantă. Nu-i întrebase, de altfel, nimeni, dacă sunt sau nu de acord cu ea.

Doi ani mai târziu, în 1910, o nouă expediție condusă de maiorul belgian Alfred Rosechamp căpătă misiunea să plece pe urmele lui Smith și să exploreze teritoriile din preajma ecuatorului, aparținând noului rege al Belgiei, Albert I.

Capitolul III

UN CONCURS CU PROBE GRELE

În vremea aceea, eram student la Universitatea din Bruxelles. Într-o zi, un coleg, Bernard Eisler, năvăli în cămăruța mea, aflată sus, la mansarda unei clădiri vechi și înalte, cu acoperiș ascuțit, cum sunt mai toate casele bătrânului oraș flamand.

-Ai auzit? îmi strigă colegul din ușă. Expediția Rosechamp caută un geograf care să întocmească hărțile noilor regiuni.

-Ei și? răspunsei eu, fără să mă tulbur. Crezi că or să aleagă pe unul ca noi? O să plece vreun domn onorabil, membru al Societății de geografie.

-Nu, că un drum greu de făcut! N-au nevoie de un ramolit. Vor un om tânăr. S-a instituit și un concurs.

-Și care sunt probele?

-A, nu-s grele! În primul rând, întocmirea de hărți topografice.

-Asta știm să facem! Altceva ce vor?

-Mă rog, să cunoști tot ceea ce trebuie să cunoască un geograf.

-Și aici stăm bine. Alte probe mai sunt?

-Da. Un examen medical, o probă de călărie și una de tir cu pușca și cu revolverul.

Aci colegul meu se opri, cu un aer trist dar foarte comic.

-Ce fac? murmură el. Cum particip eu la proba de tir? Miop cum sunt, pot confunda o zebra cu un om în pijama...

Am început să râd. De examenul medical nu-mi era teamă. Eram destul de voinic. Aveam mușchi puternici, antrenați în sport. În țară, mersesem adesea cu tata și cu prietenii lui la vânătoare și devenisem un țintaș încercat. Știam să înot bine și călăream pe deșelate, ca indienii.

-Alte probe se mai cer? întrebai eu.

-Da, răspunse colegul meu, oftând din adâncul pieptului. Peste toate astea, mai vor și cunoștințe de dialog bantu. De unde naiba să cunoști limba acestor sălbatici?

-Când are loc concursul? întrebai eu.

-Peste o săptămână.

-Ei, află, domnule, că peste o săptămână o să vorbesc limba bantu ca un negru. Nici n-o să mă poți deosebi de un băștinaș african. Ai să vezi!

În clipa aceea, uitasem că pentru mine concursul mai prezenta o condiție, pe care mi-era cu neputință s-o îndeplinesc: cetățenia belgiană. Autoritățile belgiene aveau să respingă de la început pe oricare străin doritor să participe la expediție. De acest lucru însă aveam să-mi dau seama abia peste o săptămână...

Cele șapte zile care mă despărteau de concurs le-am închinat studiului limbii bantu. Întâmpinam greutăți mai serioase în ceea ce privește pronunția. În schimb, n-aveam de învățat nici un fel de reguli gramaticale,

pentru simplul motiv că astfel de reguli nu fuseseră stabilite încă de nimeni. Cât despre scrierea bantu, cu ea mă descurcam și mai ușor: o astfel de scriere nu exista. Milioane de negri vorbesc o limbă care nu se poate transmite decât prin viu grai.

După o săptămână de muncă pe brânci, îmi însușisem un vocabular de aproape 2000 de cuvinte, ceea ce pentru o limbă primitivă înseamnă destul de mult. În schimb, arătam ca o fantomă. Devenisem palid și scofâlcit, cu cearcăne adânci în jurul ochilor și fu cât pe-acți să mă trezesc respins la examenul medical, unde mai fuseseră trântiți încă 12 din cei 40 de tineri, câți candidaseră pentru postul de geograf în expediția Rosechamp.

În ziua concursului, cu inima cât un purice, după ce pentru ridicarea moralului Bernard Eisler îmi dădu să beau o ceașcă mare de cafea neagră, fierbinte, m-am prezentat la Palatul Societății de geografie. Comisia luase loc în sala de conferințe. La intrare, alți 15 candidați așteptau, ca și mine, să le vină rândul să fie examinați. În sfârșit, bătrânul ușier strigă și numele meu. Mi-s-a oprit inima în loc. Mi-am vârât mâinile în buzunarele hainei, ca să nu se vadă că-mi tremură, și am intrat cu pași mari în sală.

Șeful comisiei era Rosechamp. Stătea la mijlocul mesei în formă de potcoavă, acoperită cu catifea liliachie. În dreapta și în stânga lui luaseră loc câțiva profesori. Pe unii îi cunoșteam de la cursuri. Toți își luaseră niște figuri severe și păreau foarte preocupați de misiunea lor. Numai Rosechamp avea un aer plictisit și absent. Stătea tolănit în fotoliul său, cu ochii pe jumătate

închiși și cu picioarele lungi întinse sub masă. Fața mare și grasă, proaspăt bărbierită, cu colțurile gurii atârând în jos, exprima o nepăsare totală.

Mai târziu aveam să-mi dau seama că îndărățul acestei figuri de om leneș și indolent se ascundea o mare energie, o voință fără margini. Complet lipsit de scrupule, realiza tot ceea ce-și punea în cap, fără să țină seama de piedici, învingând orice fel de greutate, călcând fără să șovăiască peste viețile oamenilor. Nimic nu putea să stea în calea maiorului Rosechamp. Ulterior, l-am auzit nu o dată afirmând că și-a însușit principiul lui Niccolo Machiaveli, subtilul diplomat și filozof italian, din vremea Renașterii: "E mai bine să faci și să te căiești, decât să nu faci și să te căiești!"

Cu ani în urmă, la începutul carierei militare în colonii, câțiva adversari îl reclamaseră la Bruxelles cum că ar fi fost amestecat într-o afacere nu tocmai curată de "negoț cu abanos", cum fusese numit comerțul cu sclavi. De îndată ce aflase despre această reclamație, Rosechamp luase în grabă vaporul și se întorsese în patrie. Cu cine a vorbit, ce argumente a adus nu se va ști, probabil, niciodată. Cert este însă faptul că, două luni mai târziu, fu înălțat la gradul de locotenent și numit într-o funcție importantă tot în Africa. Adversarii lui abia atunci aveau să afle ce înseamnă răzbunarea lui Rosechamp. Două presupuse răscoale ale indigenilor izbucniseră simultan în două localități diferite din Congo. Funcționarii albi fuseseră măcelăriți până la unul. Erau chiar aceia care depuseseră reclamație.

La Leopoldville se vorbea că Rosechamp n-ar fi fost străin de aceste

așa-zise răscoale. Cu toate acestea, guvernul belgian îl însărcină chiar pe el cu conducerea operațiunilor de represiune. Rosechamp se purtă cu o cruzime înspăimântătoare. În câteva zile, el rase de pe suprafața pământului trei sate de negri și împușcă mai bine de 400 de indigeni pașnici. Pentru această acțiune "eroică", Rosechamp câpătă panglica albastră cu dungă neagră la mijloc a Ordinului Leopold al II-lea.

"Este mai bine să faci și să te căiești, decât să nu faci și să te căiești..."

În răstimpurile când nu i se cerea o activitate deosebită, Alfred Rosechamp se arunca plin de voluptate în brațele lenei. Putea să stea ore întregi nemișcat, cu pleoapele pe jumătate închise, într-o stare de semisomnolență, părînd cu totul nepăsător la ceea ce se petrecea în jurul său. La fel se întâmplă și în ziua examenului meu. Văzîndu-l pe maior, ai fi putut paria o mie contra unu că doarme dus. De fapt, el asculta cu mare atenție răspunsurile candidaților, căutînd un geograf cât mai iscusit pentru expediție. De altfel, cei mai mulți dintre cei prezenți la examen fură respinși de la primele întrebări. Numele meu începînd cu litera S, am fost ascultat printre ultimii.

-Numele dumneavoastră? mă întrebă cu un glas gutural secretarul comisiei.

-Ion Spineanu.

-Cum? făcu secretarul, căruia i se păruse, probabil, că nu-mi auzise bine numele.

-Ion Spineanu.

Sprâncenele subțiri și roșcovane ale secretarului se arcuiră

mirate, formînd două semne de întrebare aşezate faţă în faţă.

-Dar ce naţionalitate ai dumneata?

-Sunt român.

Cred că nici dacă aş fi spus că am coborât din Marte, tot nu s-ar fi produs atîta nedumerire şi freamăt printre onor membrii comisiei. Buzele se ţuguiară, capetelepleşuve se aplecară unele către altele, urechile se lungiră pentru a prinde mai bine şoaptele vecinilor. Toată lumea vorbea, gesticula, se agita, se încrunta, se contrazicea.

După ce schimbară cîteva păreri cu ceilalţi membri ai comisiei, secretarul se apropie de maior şi-i şopti la ureche destul de tare însă, ca să-l trezească din toropeală, faptul extraordinar că eram de altă naţionalitate decât cea belgiană.

-E român, domnule maior. Un străin. Ce facem? Îl mai ascultăm?

Fără să-şi deschidă pleoapele, maiorul binevoi să răspundă scurt:

-Ascultaţi-! Tot o să cadă!

Începură întrebările. Plouau din toate părţile, izbucnite parcă din nenumărate mitraliere, împresurîndu-mă, strivindu-mă, căutînd să mă doboare. După o oră şi jumătate de asalt neîntrerupt, obosit şi eu, obosită şi comisia, am încheiat un armistiţiu. Ambele tabere arătau ca după o luptă grea şi sângeroasă. Pe frunţile combatanţilor, broboanele de sudoare alunecau de-a dura, ca pe un tobogan.

Răspusesem perfect la toate întrebările, chiar şi la cele mai năstruşnice, puse dinadins ca să mă încurce. Acum zâmbeam triumfător şi ostentiv. Semnalul de încetare a focului îl dăduse chiar Rosechamp.

-De ajuns cu întrebările, domnilor, spusese el. Apoi mi se adresă mie, deschizînd pentru prima dată de la începutul examenului pleoapele gălbui şi privindu-mă drept în ochi. Sper ca la probele sportive o să te porţi mai slab, spuse el răs-picat. N-am nici un chef să plec în căutarea meteoritului de aur însoţit de un barbar. Sunt destui în Africa!

"Măgulitoarele" cuvinte la adresa naţionalităţii mele nu m-au putut lăsa rece. Căutînd, totuşi, să mă stăpînesc, i-am răspuns cu o prefăcută politeţe:

-Dacă nu mă înşel, "barbarul" din faţa dumneavoastră este unul dintre aceia care a trecut examenul teoretic, spre deosebire de cei mai mulţi dintre "civilizaţii" săi colegi. Nădăjduiesc ca nici la proba sportivă să nu rămân mai prejos, deşi se pare că acest lucru nu v-ar procura nici o plăcere.

Rosechamp nu catadixi să-mi răspundă...

A doua zi, comisia şi candidaţii se întîlniră din nou, de astădată pe hipodrom, unde urmau să aibă loc probele de călărie şi de tir. Era o zi noroasă. Soarele se zbătea zadarnic să-şi facă loc printre negurile care-l împresurau. Faţa lui rotundă şi palidă semăna cu capul unui om care se îneacă şi care încearcă cu disperare să se ridice la suprafaţa apei, dar nu izbuteşte.

Nepăcută zi pentru examen. De dimineaţă, plouase. Lipsit de căldura soarelui, pămîntul nu se zbicise încă. Hipodromul, răscolit de stropii grei de ploaie, era numai noroi şi gropi pline cu apă. Nu era glumă să călăreşti prin astfel de hârtoape. Bemard Elser venise să asiste şi el la examen. Bietul om,

miop cum era, nici nu se gândise să participe la concurs.

-Ce zici? mă întrebă el. Au rămas numai 5 candidați. Mai ai speranțe?

-Te cred! Altfel nu m-aș afla acum aici.

-Ești optimist! Se vede că nu știi cine se numără printre cei 5 aleși. Îl vezi pe tânărul acela blond? Ei bine, află că e fiul ministrului marinei și, pe deasupra, și un călăreț neîntrecut. Cu o asemenea concurență, e destul de dificil să-ți mai păstrezi speranțele intacte.

Într-adevăr, în clipa aceea, un tânăr blond, înalt, cu trupul zvelt, îmbrăcat într-un imecabil costum de călărie, cu cizme lucitoare de lac, se apropie cu pași elastici de tribuna unde luase loc comisia. Scoțându-și jobenul cu un gest plin de grație, se înclină respectuos, salutând pe distinșii profesori. Apoi, apucând căpăstrul armăsarului pur-sânge, pe care i-l adusese un servitor, sări ușor în șa. Un pinten înfipt în coapsă și nobilul animal își plecă și el, în semn de salut, capul frumos cu coama strălucitoare, tunsă scurt.

Domnii gravi din tribună izbucniră în aplauze zgomotoase:

-Bravo, monsieur Guy!

-Ești un călăreț desăvârșit!

-Și tatăl dumitale, când era tânăr, călărea la fel de încântător. Bravo... Bravo!

-Ei, ce mai zici? mă întrebă din nou Eilser. Am avut dreptate? Crezi că mai ai vreo șansă?

-Da, cred, murmurai eu. Până acum, am văzut numai o figură pe care orice cal bine dresat o poate executa cu ușurință. Să vedem ce face mai departe!

Monsieur Guy atinse ușor cu cravașa cu mâner de argint crupa pur-sângelui și-l așternu la trap. Gleznele fine și nervoase ale armăsarului, învelite în jambiere albe din piele, descriau arcuri elegante prin aer cu o regularitate aproape matematică. Drept, ținând cu o mână sigură frâul, monsieur Guy zâmbea mândru de măiestria lui. Noi aplauze îl răsplătiră pe călăreț. Deodată, aplecându-se peste coama armăsarului, îi șopti ceva la ureche. Animalul își întinse botul și, ridicându-se pe picioarele de dinapoi, făcu o săritură lungă prin aer și o porni într-un galop nebunesc, zvrălind în jur nenumărați stropi de noroi. Fără să încetinească o clipă galopul,, se apropie vertiginos de obstacolul aflat în partea opusă a tribunei și, cu trupul încordat, cal și călăreț formînd parcă un singur trup, se avântară deasupra lui. Picioarele fine și lungi ale splendidului animal trecură cu ușurință peste obstacol, fără să-l atingă. Apoi, îndreptîndu-se cu aceeași viteză către tribună, Guy își opri brusc calul și, sărind jos din șa, înlemni lângă botul frumosului animal, așteptînd ca membrii comisiei să se arate mulțumiți de demonstrația sa.

Într-adevăr, aplauzele și ovațiile nu întârziară:

-Bravo... Magnific...
Extraordinar...

O doamnă corpulentă, cu o uriașă pălărie împodobită cu pene de struț, făcea nenumărate bezele către tânărul și îndemnaticul călăreț, trimițîndu-i nenumărate sărutări. Era soția ministrului Marinei, mama fericitului Guy. Această doamnă avea să-mi facă un mare serviciu, de care voi pomeni însă mai târziu.

Când veni și rîndul meu, spre stupeoarea mea și a lui Eisler, rîndașii aduseră, cu mare greutate, o iapă tânără, neagră ca tăciunele, care arăta o puternică stare de iritație. Sălbatică, ea dădea din copite, sforăia, mușca zăbala, abia putînd fi ținută locului. Cu ea trebuia să-mi fac demonstrația de călărie. Să încaleci un animal neîmblînzit, care nu mai fusese călărit niciodată - veselă perspectivă! Tremurînd toată, cuprinsă parcă de friguri, iapa căuta să-și zvârle din spate șaua. Era de așteptat că va suporta cu atît mai puțin un călăreț în spinare. Din cîteva salturi cel care ar fi îndrăznit să i se urce în șa ar fi fost proiectat în aer, cu mare viteză, și ar fi căzut nu tocmai pe moale.

-Sper să renunți la concurs, îmi șopti Eisler înspăimîntat.

-Ba nu! răsună laconic răspunsul meu.

Din tribună, Rosechamp îmi făcu semn cu mână înmănușată să încalec. Mă apropiai de iapa nărașă, care își umpluse zăbala de spume, și cerui rîndașilor să-mi întindă frăul și s-o ia repede din loc. Abia simții pielea subțire dar trainică a frăului în mână, că făcîndu-mi vînt sării în scări și îmi înfipsei ambele mâini în coama lungă și mătăsoasă a neîmblînzitului animal.

Simțindu-mă în spate, iapa înnebunită își aruncă fulgerător copitele dindărăt în aer, ca să mă dea peste cap. Dar, strîngînd vîrtos coapsele, am izbutit să mă țin în șa. Iapa mai încercă de două ori aceeași mișcare, dar, văzînd că nu izbutește să mă arunce jos, începu să facă sărituri neregulate, să se aplece în lături, să dea din copite, doar-doar se va putea descotorosi de prezența mea nedorită. Din pricina atâtor zguduituri,

simții un gol cumplit în stomac și mi se făcu teamă că-mi va veni rău. Tâmpile mi se zbăteau, urechile îmi țiuiau, mușchii coapselor mă dureau îngrozitor și, amețit cum eram, aproape că nu mai vedeam nimic înaintea mea. Hipodrom, tribune, comisie se învârteau într-un cerc nebunesc în jurul meu.

Dacă numai o clipă aș fi slăbit strânsoarea degetelor înfipite în coama animalului, eram pierdut!

Dar chiar în clipa când simții că nu mai pot lupta și eram gata să mă las în voia soartei, avui deodată senzația că mișcările iepei se domolesc. În bătălia ce se încinsese între mine și ea, învingător ieșisem eu. De acum, urma să facă tot ceea ce doream. Conștiința izbânzii îmi redobîndi toate puterile. Mi-am șters grăbit sudoarea de pe frunte cu mîneca hainei și, înfîgîndu-mi pintenii în coapsele sensibile ale iepei, o îndemnai la galop. Avui numai timpul să-l aud pe Eisler strigînd:

-Brabo, Spineanu, parcă ai fi un indian!

Probabil că onorabili membri ai comisiei nu observară grozava mea asemănare cu pieile roșii, pentru că nici unul nu binevoi să-mi arunce nici cel mai inofensiv cuvînt de încurajare. Lupta mea cu iapa nărașă îi lăasase complet nesimțitori. Fără să mă simt deloc rănit în amorul meu propriu, mă pregăteam de cea de-a doua încercare - săritura peste obstacol.

Dar, neîmblînzită, suportîndu-și cu resemnare călărețul în șa, iapa dovedi în schimb că-și pierduse curajul. Ajunsă lângă obstacol, deși îi sângerasesm coapsele, ca s-o oblig să sară, se opri brusc și încercă să se întoarcă din drum. Am lăsat-o în voie câțiva pași, apoi o

mânai din nou către obstacol. Eram sigur că de astă-dată va sări. Eroare! Urmaşa lui Ducipal, celebrul tovarăş al tuturor peripeziilor lui Alexandru cel Mare, se dovedi mai încăpăţânată decât însuşi catârul lui Sancho Panza. Exact în acelaşi loc unde se oprise prima dată stopă şi acum.

Simţeam că-mi ies din sărite. M-am aplecat peste coamă şi am mângâiat-o pe gâtul lung, asudat, i-am şters botul plin de spumă şi i-am dat să mănânce câteva bucăţi de zahăr pe care le aveam în buzunar, apoi ne-am îndepărtat cam 100 de metri de obstacol. De aici, am pornit iar în galop către gardul de frunziş mărginit cu apă.

Ajuns lângă obstacol, am simţit că iapa are de gând să se oprească. De rândul acesta pintenii şi cravaşa acţionară fără milă. Nechezînd cu disperare, animalul făcu un salt lung, mai puţin elegant desigur decât cel al calului antrenat pe care-l călărise fiul ministrului, dar trecu pe deasupra obstacolului, fără să clatine o frunză. Speriată ea însăşi de propria-i îndrăzneală, iapa mai galopă câteva zeci de metri după care, blândă, supusă, obosită şi asudată o porni în trap către tribună.

Eisler fu singurul care aplaudă când ajunse în dreptul comisiei şi a candidaţilor. Ceilalţi mă priviră reci, aproape duşmănoşi. Rosechamp mi se adresă cu o voce tăgănată, plictisită.

-Vreau să-ţi atrag atenţia că ai încercat de două ori să sari peste obstacol şi n-ai izbutit.

-Am avut un cal neîmplănit, domnule maior. N-a fost călărit niciodată. Armăsarul domnului Guy de Geozdack are înalta şcoală de dresură şi se vede

cât colo că domnul Goezdack l-a călărit de mai multe ori. Ba cred că nu mă înşel atunci când afirm că este chiar proprietatea dumnealui.

-Asta nu e treaba dumitale, domnule Spineanu, sări unul dintre profesori, un om grăsuliu, cu obrăjii roşiişi cu o scăfărlie mai pleşuvă decât o bilă de biliard. Cum îţi permiţi să ponegreşti pe unul dintre colegii dumitale! Ţi s-au oferit şanse egale, deşi dumneata eşti un străin.

Rosechamp adăugă:

-Dacă îndrăzneşti încă o singură obrăznicie de acest fel, vei fi exclus din examen!

Începu şi proba de tir. Guy de Goezdack se dovedi nu numai un călăreţ desăvârşit, dar şi un ochitor perfect. Atât la pistol cât şi la arma de vânătoare dobândi un număr maxim de puncte. Turbam! Nu mai aveam nici o speranţă să câştig concursul. Deodată, văzîndu-l pe Rosechamp stînd cam la 100 de paşi depărtare de mine şi aprinzîndu-şi o ţigară, îmi veni în minte o idee năstrușnică. Am ridicat pistolul şi, ochind repede, îi smulsei cu un glonte trei sferturi din ţigară.

Unul din profesorii care se găseau în apropierea lui se îngălbeni şi fu cât pe-acı să cadă jos leşinat. M-am aşteptat ca Rosechamp să sară, cel puţin speriat, înapoi. Dar maiorul, departe de a se arăta înspăimântat, la fel de nepăsător şi de plictisit ca de obicei, îşi scoase cu două degete îngălbenite de tutun mucusul sfărtecat dintre buze, îl privi câteva clipe cu atenţie şi apoi veni la mine. Atunci i-am văzut pentru prima oară ochii. Deschisese, în sfârşit,

pleoapele în întregime și, fulgerîndu-mă cu privirea, îmi spuse printre dinți:

-Îmi plac bunii ochitori, dar nu-i pot suferi pe cei prea nechibzuiți.

*

A doua zi, la Societatea de geografie se afișară rezultatele concursului. Un singur nume figura pe hârtia albă, prinsă în două pioaneze: Guy de Goedzack.

M-am întors acasă abătut și m-am trântit în pat îmbrăcat. Mă simțeam rupt de oboseală. Toate idealurile mele de explorator se spulberaseră. Nu știu cât timp am dormit. Dar, dacă ar fi să-l cred pe Eisler, am sforăit cam două zile și o noapte.

Tocmai visam că plutesc într-o pirogă pe fluviul Congo. Deodată, mica mea ambarcațiune se împotmoli într-o insuliță. Lăsînd lucrurile în barcă, am coborât pe pământ. Dar "pământul" se dovedi cam ciudat: pe neașteptate începu să se miște, se ridică și o luă din loc, clătîndu-se. Nimerisem pe spinarea unui hipopotam. Când zgâlțâiturile deveniseră tot mai puternice și se însoțiseră cu răgetele monstrului, mă trezii.

Eisler stătea aplecat deasupra mea și mă zgâlțâia de zor, scoțînd strigăte sălbatice, pe care eu le luasem drept răgetele hipopotamului:

-Ce faci, domnule? Dormi? Și Societatea de geografie te caută în tot orașul! Zbieră colegul meu.

-Dar ce treabă are cu mine?

-Cum ce treabă? Auzi, vorbă! Peste două zile, pleci cu Rosechamp în Africa, să cauți meteoritul de aur.

-Fii serios, domnule, nu-mi arde

de glumă! Mai bine, lasă-mă să dorm!

Și, întorcîndu-i spatele, încercai să-mi continui visul cu hipopotamul transformat în insulă. Dar Eisler nu mă lăsă. Mă răsuci din nou cu fața la el și strigă:

-Nu glumesc deloc! Îmbracă-te iute și prezintă-te la Societate. Lui Guy de Goedzack i-au interzis părinții să plece. Excelența sa ministrul Marinei și, mai ales, soția sa, deși încântați că odrasla lor a reușit la examen și că e un călăreț atît de desăvârșit, n-au nici o poftă să-l lase să fie păpat de vreun crocodil neobrăzat, care habar nu are de bunele maniere, de respect și de ierarhie. Așa că alesul să participe la expediție ești tu.

Am sărit din pat, mi-am turnat o cană de apă rece în cap și, apucîndu-l pe Eisler de reverele hainei, ia-m poruncit:

-Mai spune-mi o dată! Dar mai rar și mai limpede!

Eisler îmi repetă totul, de la început. Cum fusesem căutat de la Societate, cum aflase de la un amic al lui Guy de Goedzack că părinții lui îi interziseseră să plece în Africa. Pe măsură ce-l ascultam, urcam în al nouălea cer...

Îmbrăcîndu-mă la iuțeală, ne duserăm amândoi la Societate, unde spusele bunului meu coleg fură confirmate întocmai. Devenisem cel de-al patrulea membru al expediției Alfred Rosechamp.

Seara, în timp ce de la fereastra mea se zăreau sclipind pînă departe luminile vechiului oraș belgian, am luat o foaie de hârtie, ca să-i scriu tatălui meu. Nu-i mai trimisesem demult câteva rânduri. Am scris pînă noaptea târziu.

Când, după câțiva ani, m-am întors în patrie, am găsit printre hârtiile tatălui meu și scrisoarea trimisă de mine.

Profesorul se ridică din fotoliu și, deschizînd unul din sertarele biroului său, răscoli printre hârtii și-mi întinse, în sfârșit, o scrisoare îngălbenită de vreme.

Dragă tată,

Se împlinesc curând trei ani, de când nu ne-am mai văzut. Am un simțământ de vinovăție, pentru că nu am ascultat de chemările tale și în nici o vacanță nu m-am reîntors în țară. Mi-e foarte dor de tine, dar ce să fac? Am moștenit firea ta. Mă mână dorința de a cunoaște, de a vedea cât mai mult. Dorința asta mă arde, nu-mi dă liniște, mă face uneori ușuratic și nestatornic. Simt în mine puteri nebănuite; câteodată, cred într-adevăr că aș putea să dezleg toate tainele naturii, să cunosc tot ce a adunat știința omenească și chiar mai mult de atât.

Acum, plec în Africa, să caut un meteorit de aur, care poate nici nu există. Cei mai mulți dintre cei care au mai încercat să-l găsească au fost mânați de dorul de îmbogățire. Nu știu de ce, dar nici nu mă gândesc la un astfel de scop, deși, slavă domnului, nu sunt bogat. Pe mine, mă mână în Africa acea dorință tulburătoare de care-ți vorbeam. Vreau să lămuresc misterul meteoritului, să colind pământuri necunoscute, să văd munți, ape și păduri nevăzute de nimeni. Să întocmesc hărți, să cercetez fauna, să-mi bucur privirile cu

coloratului florei sălbatică a ecuatorului, să îmbogățesc știința cu noi descoperiri. Atâtea taine nedezlegate mă așteaptă și mă cheamă în desișul junglei seculare, unde vreau să fac să răsune pasul omului biruitor, care nu se teme nici de ghețurile polilor, nici de hățșurile pădurilor virgine, ci pătrunde curajos pretutindeni pe glob, unde hărțile mai indică petele albe ale necunoscutului.

Și mai e ceva! Sunt mândru că din atâția belgieni a fost ales să participe la expediție un român (ce e drept, m-au ales cu oarecare întârziere, dar nu face nimic). Știu că ecuatorul e departe de patrie, dar și acolo, în pădurile virgine din Congo, o să mă simt din tot sufletul român și o să fiu mândru că un om din neamul meu pătrunde pentru prima oară pe aceste meleaguri neumblate și că el nu vine nici ca să se îmbogățească, nici ca să-i robească pe indigeni; că numai dragostea de știință l-a adus în inima Africii tainice.

Și, acum, închei. Trebuie să mă pregătesc de plecare.

Te sărută pe amândoi obraji,

Ion

Capitolul IV SĂGEATA OTRĂVITĂ

La 12 septembrie, însoțit de stolurile nenumărate de albatroși, triști și demni, "Le Vaillant", micul vas cu aburi al Companiei belgiene de navigație Ostend-Matadi, trecu linia ecuatorului. Cu o noapte înainte încă, schimbarea bolții cerești ne amintea apropierea evenimentului. Sus pe cer, în locul stelei polare, apăruse, cu străluciri de nestemate, Crucea Sudului: intram în emisfera australă.

Pentru cei care acum pășeau întâia oară peste acea linie închipuită care încinge mijlocul pământului, marinarii pregătiseră tradiționala sărbătoare închinată lui Neptun, puternicul zeu al mării. Eu și cu încă doi călători am fost udați din belșug cu apă de mare, în timp ce un marinar cu un trident în mână și cu o coroană pe cap, imagine fidelă a marelui Neptun, bolborosea niște bunicuvântări pline de haz. Marinarii și ceilalți pasageri se prăpădeau de răs privind-ne. Numai Rosechamp își luase veșnicul său aer de om posomorât și plictisit. Părea că nu vede și nu aude nimic din ce se petrece pe punte.

În timpul călătoriei, am încercat de câteva ori să mă apropiu de el și să-i vorbesc. Îmi răspundea întotdeauna monosilabic și se grăbea să plece în altă parte a vaporului. Nădăjduiam că ceilalți doi membri ai expediției, locotenentul Leicher și sergentul Marssack, care ne așteptau la Leopoldville, aveau să fie oameni mai prietenoși.

La 13 septembrie, "Le Vaillant"

pătrunse în esturaul de vărsare al fluviului Congo. Vasul trecu, fără să se oprească, pe dinaintea micului port Boma, vechea capitală a coloniei, și urcă în susul fluviului, către orașelul Matadi.

Un peisaj minunat ni se deschidea înaintea ochilor. De o parte și de alta a fluviului se ridicau creste strălucitoare de munți. Milenii de-a rândul, Congo se luptase cu stâncile și le biruise, croindu-și un defileu destul de larg prin care puteau naviga vapoarele. Munții datînd din primele epoci geologice aveau o culoare albicioasă, lucitoare, care-i făcea să pară străvezii, de unde și numele poetic pe care-l căpătaseră: "Munții de cristal".

De cum trecurăm defileul, peisajul se schimbă cu desăvârșire. De o parte și de alta, înfipte într-un pământ mocirlos, se întindeau nesfârșite păduri de manglieri, răspîndind un miros îmbătător de rășină. Rădăcinile manglierilor, numeroase și adânci, mustind de sevă, se amestecau unele cu altele, se încolăceau într-un talmeș-balmeș de nedescucat, răscolind pământul, pătrunzînd până în valurile marelui fluviu african.

Căldura constantă ziua și noaptea, care pe mare era domolită de briza răcoritoare, acum se făcea tot mai simțită. Nu știam în ce fel să ne mai ferim de ea. Ne ascundeam în fundul cabinelor, căuțînd zadarnic să găsim puțină umbră, care să alunge zăduful înăbușitor. Așteptam cu nerăbdare să cobor, în sfârșit, pe pământ. Mă

plictissem cumplit de viața monotonă de pe bordul vasului.

La 14 septembrie, în zori, "Le Vaillant" aruncă în sfârșit ancora la Matadi. De aici, până la Leopoldville, din cauza vârtejurilor extrem de rapide, navigația pe fluviu devine imposibilă. Există, în schimb, o cale ferată care urcă de-a lungul malurilor sale. Fără să întârziem, ne grăbirăm să apucăm un tren. Acum, ce e drept, numele de tren este puțin cam exagerat pentru aceste cutii lipsite de capace, care scârțâind și oftînd alunecau, șontâc-șontâc, spre est. Totuși, cum nu aveam nici un alt mijloc de locomoție, a trebuit să ne mulțumim și cu el. Drumul ni se păru lung și chinuitor. Începusem să regret cabinele strâmte de pe vapor. Când trenul se opri, se sfârșise și linia. Ajunseserăm la Leopoldville, capătul liniei ferate.

În gară, ne așteptau doi albi. Un individ de vârstă mijlocie, înalt, cu o față brutală, cu doi ochi șterși, sub o frunte îngustă - era sergentul Marssack. Ceea ce m-a impresionat din prima clipă la el erau brațele sale neobișnuit de lungi și de puternice, adevărate cângi de oțel. Cel de-al doilea, locotenentul Leicher, era exact opusul lui. Slab, pipernicit, cu o față bolnăvicioasă, locotenentul nu părea deloc pregătit pentru o călătorie în jungla ecuatorială. Probabil că n-ar fi fost în stare să treacă nici una din probele la care fusesem supus eu la Bruxelles.

De cum ne zăriră, cei doi se repeziră la noi, strângîndu-ne mâinile cu bucurie.

-Of, bine că ați sosit, domnule maior, spuse Marssack. Mă plictiseam de moarte aici, fără dumneavoastră.

Abia așteptam să vă întoarceți.

Rosechamp se mulțumi să dea din cap și nu răspunse nici un cuvânt. Primul lucru care mă întrebă Leicher, de îndată ce rămăserăm singuri pentru o clip, fu:

-Știi să joci poker?

-Cred că puțini oameni pe lume joacă atât de prost ca mine.

-Atunci poate preferi alt joc.

-Nu, toate îmi sunt la fel de antipatice.

O dezamăgire fără margini se așternu pe fața tovarășului meu de călătorie. Cred că niçi dacă ar fi aflat că meteoritul există numai în legendă și nicidecum în realitate, tot n-ar fi trebuit să fie atât de trist.

-Trebuie neapărat să înveți! făcu el. Aici, dacă nu bei și nu joci cărți, înnebunești! Au grijă de asta căldura, muștele, țânțarii și negrii aștia afurisiți.

Părea îngrozitor de dezgustat de viața din colonii. Nu înțelegeam pe atunci de ce insistase să facă parte din expediția Rosechamp. Lucrul acesta aveam însă să-l lămuresc chiar în seara aceea.

Printre ulițele murdare care se rostogoleau către centrul orașului, ocolind pragurile prăvălioarelor pline cu tot felul de nimicuri nefolositoare, își deschideau drum câteva canale urât mirositoare care, după ce adunau gunoaiele urbei africane, se vărsau în Congo. Ambarcațiuni încărcate cu lemn, fildeș, cauciuc, trase de pe mal de brațele puternice ale negrilor, pluteau adesea pe aceste canale nu prea adânci.

Drumul ne era tăiat de un astfel de canal, pe care se legăna, mai să se răstoarne sub greutatea poverilor cu care era supraîncărcată, o plută largă. Câțiva

negri trăgeau de odgonul întins ca o coardă de arc și încercau zadarnic să pună pluta în mișcare și s-o târască în contra curentului. Cu vinele gâtului umflate, cu ochii ieșiți din orbite, cu mușchii încordați la maxim, trăgeau de odgon cu furie și disperare. Chipurile lor zdrobite de oboseală, fălcile încleștate, îmi aminteau zguduitorul tablou al lui Repin "Trăgînd la edec", unde nefericiții luntrași de pe Volga de altădată sunt înfățișați urcînd, cu trudă și sânge, bărcile în susul fluviului.

Aici, la Leopoldville, un omuleț grăsuliu și asudat alerga de colo-colo, lovindu-i pe bieții negri cu un bici din piele de bou.

-Sclavi în secolulXX! exclamai eu.

-În Africa, totul e posibil, răspunse sec Leicher.

Deodată, un tânăr zulus, cu o față frumoasă, dădu drumul odgonului și, înălțîndu-și trupul puternic, îl înfruntă pe grăsun, fulgerîndu-l cu privirea. Înfuriat, albul începu să-l lovească nebunește cu biciul peste față. Dar zulusul mândru nu-și pleca grumazul. M-am repezit la grăsun și, smulgîndu-i biciul din mână, i-am strigat:

-Cum îndrăznești să-l lovești?

-Ce te privește? răspunse acesta.

-Legile te opresc. Statul Congo a devenit colonie tocmai ca să pună capăt abuzurilor - legile coloniei sunt garantate de constituția belgiană.

Grăsanul mă privi întâi mirat, apoi îmi hohoti în nas.

-Eu nu sunt belgian, sunt englez. Fac ce vreau! Dacă poftesc, pot să-i omor pe toți sălbaticii ăștia.

-Dar cu ce ți-au greșit? Nu vezi că nu sunt în stare să tragă pluta? E

prea încărcată.

-Se vede că ești nou în colonii. Nu-i cunoști pe negri. Sunt toți niște prefaceuți. Au puterea să tragă, dar nu vor.

-De ce nu tragi dumneata, dacă ești în stare? I-am întrebat înfuriat.

O roșeață vie izbucni în obrazul englezului.

-Din pricina albilor ca dumneata și-au luat negrii nasul la purtare, mugi el. Ieri, zulusul ăsta obraznic, pe care m-ai văzut lovindu-l, a avut nerușinarea să-mi ceară să dau gologani negrilor închiriați din sate, după ce am mai plătit o dată șefului de trib. Când l-am refuzat, mi-a îndemnat oamenii la răzmeriță. Azi, m-a înfruntat din nou. Privește cu ce ură se uită la mine. Dar îl învăț eu minte.

-Cu bătaia, în nici un caz!

-Nu cunosc nici o altă metodă mai potrivită, răspunse englezul, cu un surâs care făcu să i se vadă dinții negri găuriți. Și, acum, dă-te în lături și altădată, dacă te mai amesteci în treburile mele, o să-ți răspund pe alt ton.

Ducîndu-și mîna la tocul revolverului, grăsunul făcu un gest semnificativ. În clipa aceea, Leicher mă trase de mîneacă și mă îndepărtă de englez.

-Nu te băga! Lasă-l în pace. Ți-am spus că așa e Africa. Nu poți îndrepta nimic aici. Haide, Rosechamp a luat-o înainte. N-a băgat de seamă că te-ai apucat de harță. Altfel era vai de tine.

Am privit în urmă. Mi se părea că zulusul cel tânăr își întorsese capul și-mi zâmbise prietenos.

*

-Ai găsit călăuza? îl întrebă Rosechamp pe sergent.

-Da, cu chiu cu vai am dat de el la Bassoko, răspunse Marssack morocănos. L-am adus cu mine la Leopoldville.

-Și ce spune?

-Că, într-adevăr, l-a condus pe Smith prin junglă, dar l-a părăsit la jumătatea drumului.

-De ce?

-l-a fost frică să meargă mai departe. De la Bisstung, zice călăuza, începe țara duhurilor. Cine pătrunde până acolo, nu se mai întoarce viu. La fel s-a întâmplat și cu Smith.

Stăteam toți patru la umbra unui pavilion acoperit cu flori de mimoze, în curtea bungalow-ului pe care ni-l puseseră la dispoziție autoritățile belgiene. Marssack scormonea cu tocul cizmei țărâna, urmărind cu atenție pulberea pe care-o stârnea..

-Știe ceva despre meteoritul de aur? întrebă într-un târziu Rosechamp.

Fără să înceteze să scormonească pământul, Marssack mormăi:

-Știe ceva de la taică-său. El i-a povestit că la miazănoapte de Bassoko s-ar găsi și meteoritul. De văzut nu l-a văzut însă nici dracul.

Rosechamp tăcu o clipă gânditor, apoi, făcându-și vânt cu casca colonială, mai întrebă:

-Vrea să vină cu noi până la Bisstung?

-Se cam codește, răspunse Marssack. Zice că e prea bătrân. l-am oferit bani grei și tot n-a vrut să primească.

-Hai să mergem să-i vorbim. Unde locuiește?

-Peste drum.

Rosechamp se ridică, urmat de sergent. Socotii de cuviință să-i însojesc

și eu. Trecurăm drumul și intrarăm într-un fel de han lung. Niște cocioabe mizerabile se înșirau de-a lungul unei curți aflate într-o stare de murdărie nemaipomenită. Mirosuri grele pluteau pretutindeni. Câțiva copii negri ca smoala se jucau în țărână. Întrebînd de locuința călăuzei, copiii arătară spre o magherniță care abia se mai ținea în picioare.

Marssack bătu în ușa. Nu-i răspunse nimeni. Mai încercă o dată, dar avu același rezultat. Dinăuntru nu se auzea nici un zgomot. Izbînd ușa cu piciorul, sergentul o dădu de o parte, mai s-o scoată din țâțâni cu totul. Scufundată în întuneric, încăperea părea goală. Pereții scorojiți erau gata să cadă. Intrarăm înăuntru. Deodată, Marssack scăpă o înjurătură. Se lovise de o laviță pe care stătea întins un zulus slab ca o umbră.

-Hei, scoală! strigă Marssack. Zulusul nu se clintii.

-Aprindeți un chibrit, ceru Rosechamp.

Sergentul scăpără un chibrit. La lumina lui tremurătoare apăru fața nemișcată a negrului. Era mort. Marssack mai aprinse un chibrit. Acum văzurăm că, din dreptul inimii, bietului negru i se prelingea un firicel purpuriu, care se strânsese jos, pe lutul bătătorit, într-o băltoacă de sânge închegat.

-Drace, asta ce mai e? murmură sergentul, aplecîndu-se deasupra cadavrului și arătîndu-ne o săgeată minusculă înfiptă în pieptul nenorocitului.

Rosechamp smulse săgeata din rană și ieși cu ea în curte s-o cerceteze la lumina zilei.

-E o săgeată otrăvită, murmură el.

-Să anunțăm poliția, făcu Marssack îngrijorat.

Rosechamp dădu din umeri.

-La ce bun? Tot n-or să-l găsească pe vinovat. Poliția noastră nu e în stare de așa ceva. Mă întreb însă de ce a fost ucis. Ori e vorba de o răzbunare pentru vreo faptă care nu ne interesează. Ori, și asta ar fi mai grav, i-au pus capăt vieții zulusului, pentru că trebuia să ne fie călăuză și să ne

conducă la meteorit.

Maiorul aruncă o privire în jur, apoi șuieră printre dinți:

-Mi-e teamă că asta-i motivul adevărat. Cineva vrea să ne împiedice să ajungem la bolid. Trebuie să fim cu băgare de seamă. Oricînd putem să ne pomenim și noi cu o săgeată dintr-asta în spate.

Rosechamp mai cercetă odată maghernița zulusului, apoi zvrîlind săgeata înăuntru, ieși grăbit și traversă cu pași mari curtea hanului.

Capitolul V TOVARĂȘII MEI DE DRUM

Iar s-a închis, pufni Leicher, rătăcind cu un gest furios cărțile de joc întinse pe masă. Bine am ajuns! Să joc cărți de unul singur, să fac pasiențe! Eu, tocmai eu! Dumneata știi cine am fost eu?

Am dat nedumerit din umeri, în semn că știam prea puține despre importanta sa persoană.

-Ei bine, domnule, spuse locotenentul, umflîndu-și pieptul, află că eu am fost unul dintre cei mai mari jucători de cărți ai lumii. Pot chiar să afirm că mi-am petrecut cea mai mare parte a vieții la masa de joc. Te întrebi acum, desigur, cum de-a ajuns unul ca mine să stea în colonii, să facă pasiențe de unul singur, să n-aibă parteneri nici măcar pentru "popa-prostu" și, în sfârșit, să plece cu antipaticul ăsta de Rosechamp în căutarea unui blestemat de meteorit. Te întrebi, desigur, nu?

-Da, recunoscui eu.

-Cât e ceasul? întrebă brusc

Leicher.

-Peste un sfert de oră e miezul nopții.

Locotenentul începu să rîdă. Un rîs forțat, sacadat, care-mi zgârie auzul.

-Iar întârzie Rosechamp!

-Să nu i se fi întîmplat ceva, făcui eu îngrijorat, cu gândul la ucigașul călăuzei.

-Aș! S-o fi dus să bea iar împreună cu Marssack. Precis că nu se întorc înainte de două. Până atunci, am să-ți povestesc ce m-a adus în Africa. Am să-ți spun tot!

Leicher deveni serios. Fața lui lungă părea acum și mai palidă. Ochii îi ardeau în fundul orbitelor. Degetele albe, străvezii, subțiri, băteau nervos toba pe tabla mesei. Începu să povestească repede, cu fraze întretăiate:

-N-am fost totdeauna un pârlit de ofițer. Tatăl meu a fost cel mai bogat bencher din Anvers. La noi în casă venea lumea cea mai bună și mai

elegantă. Femei frumoase în rochii strălucitoare, bărbați cu avere, plini de ei. Însuși regele a venit o dată. Mi-amintesc că avea părul alb și m-a ciupit ușor de obraz, iar eu, de emoție, m-am ascuns după fusta mamei. Când am împlinit 16 ani, tata a murit. Mama era bolnavă și nu putea să se ocupe de administrarea averii. Am rămas eu singur să am grijă de milioane de franci. Mi-am făcut tot soiul de prieteni, care se învârteau roi în jurul meu pentru că aveam bani, eram tânăr și dornic de petreceri. De la ei am deprins pasiunea pentru jocul de cărți. Nopti fără șir, am petrecut în tripouri și în casele cele mai rău famate. Am plecat și în străinătate, la Nisa, la Monte Carlo. Cursele, ruleta, cărțile, tot ce era joc de noroc mă chema cu o putere irezistibilă. Oricât aș fi fost de obosit, rămâneam totuși la masa de joc și mizam, mizam fără întrerupere.

Este sălbatic și amețitor să simți balanța norocului tremurînd între degetele tale. Să poți deveni într-o clipă omul cel mai sărac sau cel mai bogat. Eu am devenit cel mai sărac. Am pierdut toată averea, tot, tot ce aveam. Am îmbătrânit mai repede decât e de crezut. Iată, am 35 de ani și par de 45.

În ziua când mama a murit, pentru că nu mai aveam bani să chem medicul s-o îngrijească, am vrut să mă sinucid. N-am făcut-o. I-am vândut, în schimb, toate lucrurile ce-mi rămăseseră de pe urma ei și m-am dus să joc. La început, norocul mi-a zâmbit. Câștigam. Eram fericit. Uitasem de toate nenorocirile ce m-au lovit. Apoi am pierdut însă totul. Câștigasem numai remușcărilor care m-au chinuit, zi și noapte, fără odihnă, fără pace. O rudă îndepărtată m-a sfătuit să plec în colonii,

să devin ofițer. Astfel, zicea el, îmi voi putea reface averea și voi spăla rușinea ce îmi pătează numele.

Aș! Viața în colonie este o porcărie. Poți să sugi oricât vлага negrilor, dacă nu ești stăpân de vapoare, de mine sau de plantații întinse, nu te poți îmbogăți. Când am sosit la Leopoldville, eram tânăr, visător, îmi închipuiam că o să pot cuceri lumea. Jurasem să nu mai pun mâna pe cărțile de joc. Am rezistat o singură lună. Și nu din vina mea. Aici îți pierzi repede orice demnitate și orice omenie. Devii o zdreanță, o otreapă. Visurile de îmbogățire se spulberă, ca un castel de nisip la primul vânt.

Ți se spune: "ești alb, înseamnă că ești stăpân!". Poți să urli la negri, să-i bați, chiar să-i ucizi. Și, dacă privești numai la o depărtare de un singur deget, dacă îți închipui că lumea este într-adevăr atât de mică, atunci te crezi stăpân. Din păcate, nu poți privi doar atât de aproape și curând îți dai seama că, de fapt, ești tot un sevitor și încă unul fără conștiință, care povestește stăpânului ce se vorbește pe la bucătărie, fiindcă de, ești mai bine plătit ca ceilalți.

Ți se urăște cu tine și, ca să uiți, bei sau joci cărți. La urma-urmei, solda de ofițer nici nu-ți ajunge pentru altceva. Iar când, bolnav și îmbătrânit înainte de vreme, vrei să te întorci în Europa, bagi de seamă că n-ai dobândit nimic, decât cel mult friguri galbene sau cine știe ce alt beteșug tropical. Și atunci, fie că rămâi să putrezești aici în Africa, fie că pleci și, nu mult după aceea, sfârșești trăgîndu-ți un glonte în cap.

Eu am o singură nădejde: meteoritul de aur. Trebuie să-l găsesc.

Cu orice preț! Atunci voi fi iar bogat și fericit. Portarii cluburilor de noapte se vor apleca respectuos în fața mea și nu mă vor mai da afară, cum s-a întâmplat în câteva rânduri. Dacă voi găsi meteoritul, atunci se sfârșește cu marșurile istovitoare prin junglă. Se termină cu căldura, cu țânțarii, cu frigurile. Dar dacă nu-l găsesc?

Pe fața lui Leicher se citea acum teama.

-Dacă nu-l găsesc?

Pieptul îi fu zguduit de un hohot de plâns, lacrimi mari i se scurgeau pe obraji. Era un spectacol oribil să vezi un bărbat în toată firea plângând ca un copil. Deodată, auzirăm deschizându-se ușa dinspre curte. Leicher își șterse repede lacrimile și încercă să pară calm. În încăperea intră Marssack, aducându-l pe Rosechamp în spate. Maiorul sforăia de se cutremura odaia.

-L-am adus, spuse sergentul cu un aer mucalit. A băut o picătură peste doza reglementară și l-a dat gata. Tii! Dar era un rom, adus direct din Jamaica. Dumnezeiască băutura!

Sergentul se linse pe buze și apoi, răsucindu-se din mijloc, îl trânti pe maior în pat, așa îmbrăcat cum era.

-De acum, doarme pe cinste 12 ore încheiate. Nu-l trezești nici cu trei baterii de mortiere.

Spunând aceasta, Marssack începu să-i desfacă șireturile lungi ale cizmelor. După ce-și descălță superiorul, adăugă:

-Așa obișnuim noi. De trei ori se îmbată dumnealui și o dată eu. După grad și ierarhie. Când mă îmbăt eu, mă ia domnul maior în spate și mă aduce acasă. O singură dată în viață ne-am îmbătat amândoi într-o speluncă din

Hong Kong și am căzuți lași sub masă. A doua zi, ne-am trezit goi pușcă. Ne despuiaseră niște derbedei și șterpeliseră tot ce aveam pe noi. Dar de atunci nu ni s-a mai întâmplat niciodată așa ceva: bem cu rândul.

Marssack mai sporovăi câțeva vreme, apoi se dezbracă și adormi și el buștean. Mă dusei și eu să mă culc, dar somnul nu se lipea de gene. Mă tot gândeam la cele aflate despre tovarășii mei de călătorie. Nu prea se bucurau de niște apucături laudabile. Cu astfel de oameni, expediția nu avea prea mulți sorți de izbândă, mai ales că părea amenințată de vrăjmași primejdioși.

M-am zvârcolit mult timp în așternut. Deodată, un zgomot ușor mă făcu să tresar. Aveam senzația că se mai afla cineva în odaie. Mi-am ținut răsufflarea, ca să aud ceva. Nimic. În odaie, domnea o liniște deplină. Și totuși, nu puteam să mă lepăd de simțământul că nu mă aflu singur în încăperea. Am întins mâna până la scaunul de lângă pat, pe care îmi lăsasem de cu seară lucrurile. Am simțit deîndată mânerul rece al lanternei. Apucând-o, am aprins-o brusc. În conul gălbui de lumină, apărură obrazul unui negru. Sta tupilat lângă fereastră și aștepta să vadă ce voi face.

-Ce cauți aici? am strigat eu.

-Adăpost, master, răspunse șoptit negrul. Dacă master strigă, Mambo va muri. Albii caută pe el să-l omoare, dar Mambo fugit!

Vorbea o franceză foarte stricată.

-Dar de ce te cauți? Ce vor cu tine? l-am întrebat eu, de astădată în dialect bantu.

Negrul se lumină la față și-mi spuse curgător:

-Mambo a cerut plată pentru el pe

cât a muncit și a pus și pe ceilalți negri să facă la fel. Mister Ericson a adus însă soldați și ne-a bătut pe toți. Azi, ne-a bătut din nou și, cum i-am îndemnat pe negri să nu mai lucreze nici unul, mister Ericson vrea să mă aresteze și să mă împuște. Zice că Mambo e un răsculat.

În clipa aceea, l-am recunoscut pe misteriosul meu vizitator. Nu era altul decât zulusul căruia îi luasem apărarea de dimineață, iar acel mister Ericson, de care vorbea, trebuie să fi fost englezul cel mic și rotofei, pe care izbutisem să-l înfurii strașnic.

-Și cum de te-ai gândit să vii tocmai la mine? Întrebai eu.

-Eu am văzut de dimineață unde locuiește master. După felul cum i-ați vorbit lui mister Ericson am înțeles că n-o să mă goniți. De aceea, m-am ascuns aici. Master pare bun. La fel era și Femey.

-Femey cine mai e?

-Un marinar alb. El m-a învățat să nu mă plec, să mă lupt. Zicea că odată, în port, o să fie grevă. Dar n-a mai fost. Pe Femey l-au împușcat. A fost un prieten bun. Foarte bun prieten.

În clipa aceea, din stradă se auzi sunetul unor glasuri și lătrături de câini.

-Ei sunt, murmură zulusul. Dacă master vrea să mă predea, atunci n-are decât să-i cheme!

-Nu, Mambo. Poți să stai liniștit. Nu te mai pândește nici o primejdie.

Mambo îmi aruncă o privire plină de recunoștință, iar apoi rămase încordat, ascultând zgomotul vocilor de afară. Când se făcu liniște, îmi spus:

-Au plecat! Dacă master vrea, Mambo poate să plece și el, dacă nu poate rămâne. Mambo poate să fie foarte bun servitor.

-Cum servitor? Tu nu vrei să fii

liber? Așa te-a învățat Ferney? făcui eu mirat.

-Liber... șopti negrul îngândurat. Mambo nu poate să fie liber! Unde să se ducă? La el în sat nu se poate întoarce.

-De ce?

-Pentru că șeful tribului l-a închiriat lui Ericson. El o să pună mâna pe Mambo și o să-l predea iar englezului.

-Și cine ia banii pentru munca ta?

-Șeful tribului, numai el. Noi căpătăm doar de mâncare. Așa este obiceiul. Mambo vorbea plin de tristețe. O cută adâncă îi brăzda fruntea. Înainte vreme, povestesc cântecetele noastre, zulușii au făcut o împărăție mare. Șefii lor erau puternici și au luptat cu înverșunare împotriva albilor care voiau să ne ocupe pământurile. Acum, șefii de trib au devenit prietenii stăpânilor albi. Ei ne vând pe un preț de nimic, ca să-și cumpere podoabe și femei. E tristă soarta noastră, a zulușilor!

Îl priveam în tăcere. Era înalt, vânjos, cu o frumusețe trupească desăvârșită. Mambo se uita la mine, așteptînd un răspuns.

-Noi plecăm într-o călătorie, îi spusei negrului. Mergem să căutăm o piatră de aur, care a căzut din cer. Poate c-o vom găsi, poate că nu! Dacă vrei, poți veni cu noi. Să știi, însă, că va fi un drum plin de primejdii.

Negrul surăse.

-Mambo nu se teme de primejdii. Poate că, dacă vom găsi piatra, va căpăta și el puțin aur și atunci o să se întoarcă în satul său și o să se răscumpere de la șeful de trib. Apoi o să-i învețe pe frații lui să nu se mai lase vânduți ca niște câini. Acum Mambo e singur și e slab, poate atunci

Capitolul VI

PĂTRUNDEM ÎN JUNGLĂ

Adoua zi, i l-am arătat pe Mambo lui Rosechamp, fără să-i pomenesc nici un cuvânt despre trecutul lui.

-Da, e voinic, spuse maiorul măsurându-l din cap până în picioare. Poate veni cu noi. Avem nevoie de un hamal ca el.

Din fericire, nici Leicher nu-l recunosc și, astfel, alături de alți 7 hamali negri, Mambo deveni și el membru al expediției Rosechamp.

La început, călătoria pe apă merse destul de ușor. Fluviul Congo izvorăște din regiunea marilor lacuri aflate în estul continentului. La început, poartă un nume sonor, ca un joc de copii. Îi spune "Lualaba". Atunci, el însuși este gingaș și copilăros. Mai târziu, în pragul tinereții, pătrunde curajos în tăcerea neliniștitoare a vastelor păduri seculare. Dacă ar fi mai chibzuit, ar tăia jungla drept, de-a curmezișul. Dar nu! Zvelt, se arcuiește și, curios să vadă cât mai multe, curge prin toată pădurea nepătrunsă, plimbându-și apele repezi în care se coldă hipopotamii și crocodilii, pe sub crengile groase ale arborilor gigant. Pe drum, el primește prietenos afluenții Ubanghi și Sangha, în dreapta, iar în stânga pe Kasai cel bogat în apă.

Zvăpăiat la început, nedomolit și sibiatic ca un mânz, el nu lasă bărcile să plutească în undele sale limpezi. Dimpotrivă, de la izvoare și până la Stanleyville, el taie neastâmpărat lanțurile de munți, prăvălindu-se vesel de la mari înălțimi în amețitoare căderi

de apă. Dintre ele, cea mai impetuoasă, vestind sfârșitul adolescenței, este cascada Stanley, pe lângă orașul care poartă numele faimosului călător din secolul trecut.

Către maturitate, chibzuit și blând, el primește tovărășia oamenilor, purtând vasele lor până la Leopoldville. Pirogi mici, corăbii sau chiar vapoare cu aburi, trec pe cursul lui larg, brodat cu nenumărate istmuri, insulițe și mlaștini. Spre bătrânețe, înainte de a-și pierde apele în verzele de mărgean al Atlanticului, după lungul drum străbătut, amintindu-și dintr-odată de glumele copilăriei și vrînd parcă să retrăiască o ultimă clipă de dezlănțuire tinerească, zvârle de pe trupul său vasele oamenilor, la fel de neîmbлъnzit, ca atunci când se numea "Lualaba". Deși ca lungime Congo se numără abia după fluviul lenisei, avînd numai 4650 km, dacă ar fi să socotim uriașa arie pe care o ocupă împreună cu afluenții săi, el devine al doilea fluviu din lume, urmînd în ordinea imediată după Amazon, puternicul gigant al Americii de Sud.

Punctul final al călătoriei noastre era Bassoko, un mic centru administrativ, aflat cam cu 300 km mai la vest de cascada Stanley. În drum, întîlneam nenumărate turme de hipopotami și nu o dată era să cădem pradă gurilor căscate ale crocodililor, care se țineau scai după pirogile noastre, în nădejdea unei prăzi bogate. În sfârșit, după o călătorie destul de liniștită, ajunserăm la Bassoko. La 23 octombrie,

o lună după ce sosisem în Africa, porneam să dăm piept cu jungla ecuatorială.

Acasă, pe Bărăgan, toamna aurise demult copacii și ierburile. Păsările călătoare își luaseră zborul către sud, natura se pregătea de iarnă. Aici însă, la ecuator, printre pădurile veșnic verzi, schimbarea anotimpurilor aproape că nu se cunoaște. Mereu, zi și noapte, vară sau iarnă, temperatura nu urcă nici măcar cu un grad peste 30 de grade, nu coboară nici măcar cu o liniuță sub 25 de grade. Totdeauna, secole de-a rândul, domnește același zăduf greu de suportat, cad aceleași ploii zilnice, bat neschimbate aceleași vânturi alizee. Totul se petrece cu o regularitate de ceasornic. Nimic nu vine să tulbure scurgerea monotonă a vremii.

Continentalul negru stă călare pe ecuator, aproape ca o balanță cu brațe egale. Când în Egipt e vară uscată, în sud, în Rodhesia sau în Colonia Capului, începe iarna cu ploii lungi, fără de sfârșit. În schimb, punctul de sprijin al pârghiei, la ecuator, meteorologii n-au nici o treabă. Prevederea vremii se poate face cu secole înainte.

Înainte noastră, scufundată în întuneric, jungla părea o catedrală severă, în care razele soarelui abia pătrund filtrate de vitraliile groase, cu încrustații medievale. Frunzișul înalt, veșnic verde, este o baricadă de netrecut chiar pentru sulițele fierbinți ale soarelui ecuatorial. La marginea pădurii seculare se întinde frontiera dintre împărăția soarelui și cea a umbrelor. Aici se zbenguiesc papăgali, fluturi uriași și micile nectarinide, asemănătoare păsărilor muscă din America. Câțiva metri mai în adâncul pădurii, jocul de

culori dispare.

Săptămâni de-a rândul aveam să căutăm zadarnic prin frunzișul copacilor giganți lumina binefăcătoare a zilei. Câți aveam să ne pierdem viața în această împărăție sălbatică, neagră, rea și totuși ispititoare? Aici, nici animalele cele mai puternice nu îndrăznesc să se abată decât arareori și atunci numai de-a lungul cursurilor de apă. Elefanții sălbatici, rinocerii, leii, panterele, leopardzii, șacalii se tem de pădurile virgine. Ei stau la marginile lor, în savanele cu ierburi înalte. În schimb, jungla mișună de șerpi, furnici termite, gândaci, țânțari, pianjeni oribili. Pe crengile copacilor seculari, aproape de lumină, zburdă poporul maimuțelor și al păsărilor cu penaj strălucitor.

Regele junglei nu este leul, cum se crede de obicei. El nu se aventurează decât rar până aici. Cel mai puternic animal al junglei este gorila. Înaltă, înarmată cu colți și mușchi puternici, ea străbate jungla netulburată de vreo primejdie. Răgetul gorilei umple de spaimă pe toți locuitorii pădurii. Când se lovește cu pumnii în piept, parcă ar bate în niște tobe largi și sonore. Vai de vânătorul lipsit de sânge rece și de arme bune, care ar avea ghinionul s-o întâlnească!

Și, totuși, acolo unde pantera, elefantul sau leul nu se aventurează, omul a pătruns. Cu securea în mână, luptînd pentru fiecare metru, a înaintat spre sud, mereu către sud. Picioarele ni se afundau în pământul mociros, măcăcinii ni se agățau de haine, ne zgâriau obraji și, totuși, înaintam. Hamalii se clătinau sub greutatea lăzilor cu arme, provizii, unelte de extras aurul. Sudoarea și roșea pe grumazurile lor negre și suple. Fără să scoată un geamăt,

deși muchiile ascuțite ale lăzilor le intrau adânc în carne, ei pășeau ritmic, cu fața crispată, îngânând o melodie monotonă și tristă.

Îmi plăcea să-l privesc pe Mambo. Mușchii lui puternici și flexibili jucau sub pielea lucioasă și întinsă. Ridica cu ușurință cele mai mari greutateți și nu părea niciodată obosit. În scurtele popasuri, venea lângă mine și-mi indica numele fiecărui copac, al fiecărei liane. Jungla nu avea pentru el nici o taină. Îi cunoștea ascunzișurile, florile, animalele. Se împrietenise cu ea din copilărie, când, chiuind voios, sărea peste gardul "Krealului", acel țarc împrejmuț de colibe unite prin câțiva stâlpi - după obiceiul satelor zuluse - și se avânta în adâncimea codrului nepătruns.

-Asta-i Landolfia, mă învăța el, arătându-mi o liană zveltă, cu flori mari, puternic mirositoare. Din ea, albi scot cauciuc. Bun cauciuc!

Cunoșteam la perfecție, din tratate, liana Landolfia, dar fără ajutorul lui Mambo n-aș fi izbutit s-o deosebesc din țesătura deasă și întortocheată a lianelor ce împânzesc jungla ecuatorială. Landolfia e una din marile bogății ale Congo-ului.

Mambo îi mângâia ușor cu palma trupul flexibil, îi mirosea florile, fără să le rupă, și râdea înveselit de această podoabă a pădurii lui dragi. Alteori, ca un adevărat ghid al unui uriaș și minunat muzeu, el îmi arăta cu un gest larg niște copaci giganți, ale căror prime ramuri porneau din trunchi abia la o înălțime de 25-30 de metri.

-Mulți albi, spunea el mândru de cunoștințele sale, caută numai abanosul, ca să facă mobile de preț. Dar aici crește lemn mai bun și mai frumos:

lemn alb, roșu și galben. În sat, lucrăm idoli din el, idoli fermecați, care ne feresc de duhurile rele. Am să-i fac și lui master un idol mic, să-l ferească de vrăjmași.

-Mulțumesc, Mambo, dar eu nu cred în idoli.

-Vai, master, ce cuvinte ați spus! Idolii se pot supăra și-l vor pedepsi pe master pentru vorbele lui.

-Numai să-ncerce! Mie nu mi-e teamă de ei, făcui eu râzînd. Mai bine, continuă-ți lecția de botanică. Uite, spune-mi, copacul ăsta, cu scoarța putredă, cum se numește?

-Acesta este lebatou. Încearcă, master, să-l lovești cu securea! Să vedem, ai puterea să tai o așchie cât de mică?

Mi-am scos securea de la cingătoare Mambo surâse ironic. Ros de neîncrederea lui, mi-am încordat toate puterile și, cu un icnet scurt, am repezit îndesat tăișul de oțel în scoarța arborelui. Se auzi un zgomot metalic și, cu toată forța loviturii, lama securii lunecă pe-alături, nelăsînd în urmă nici măcar o zgârietură. Mambo începu să râdă cu hohote, dar văzînd mutra mea mâniaoasă se opri și-mi spuse blînd:

-Master să nu fie supărat. Lebatou nu poate fi tăiat cu securea. Lebatou este arborele-de-fier.

Într-adevăr, aveam înaintea pe unul din acei viguroși copaci ai pădurilor tropicale și ecuatoriale a căror duritate se apropie mult de cea a fierului și care constituie un neîntrecut material de construcție.

Într-o noapte, Mambo mă trezi din somn:

-Veniți repede, master! Mambo are să vă arate un lucru nemaivăzut. Repede, repede!

Am sărit din culcuș și, dînd la o parte plasa care mă ferea de țânțari, am zbughit-o în întuneric după Mambo. Din depărtare, răzbăteau nedeslușit până la noi troznete de copaci răsturnați, bufnituri înfundate, răgete de elefanți și țipete de gorilă. Păsări speriate se ridicau de pe crengile arborilor și adăugau strigătul lor de spaimă peste vacarmul ce cuprinsese jungla.

-Ce s-a întîmplat? strigai eu negrului care fugea înainte.

-O să vedeți, master. Acum, veniți repede!

Răgetele animalelor infuriate se auzeau acum mai aproape. Părea că două armate se ciocneau într-un iureș vijelios. Strigătul teribil al gorilelor, un fel de KH-AH! KH-AH!, prelungit și strident, făcea să-mi înghețe sângele în vine. Deodată, Mambo se opri lângă un copac mai înalt și-mi făcu semn să urcăm în el. Doar că acea treabă nu era chiar atât de ușor de executat. Eu, cel puțin, nu vedeam nici o posibilitate să mă cațăr până sus. Cu agilitatea unei pisici, Mambo se agăță de un mănunchi de liane care atârnav de copac ca odgoanele solide ale unui catarg de corabie. Cât ai clipi, zulusul se și instalase comod pe o creangă mai groasă și-mi făcea semn să urc pe aceeași cale.

M-am agățat și eu de odgonul natural, iar Mambo mă trase sus cu destulă ușurință. Din copac, mi se deschise o priveliște nemaivăzută. Doi elefanți giganți pătrunseseră într-un luminiș și fuseseră atacați de o turmă de gorile.

-Iată, master, pongo se luptă cu elefanții, șopti Mambo.

"Pongo" este unul dintre

numele pe care indigenii îl dau gorilelor.

- Mulți albi m-au întrebat dacă am văzut vreodată un pongo bătîndu-se cu un elefant, mai spuse Mambo. Până azi, n-am văzut pe nici unul.

Într-adevăr, un astfel de spectacol este mai mult decât rar. În afară de Purchas, care în cartea sa apărută în 1613 vorbește de un oarecare englez Andrew Batell, care, rătăcind prin pădurile virgine, ar fi văzut gorile atacînd elefanții, nici un alt naturalist n-a mai îndrăznit să facă o astfel de afirmație, ba dimpotrivă au negat-o cu vehemență.

Elefantul african este mult mai puternic și mai greu de îmblînzit decât fratele său din India. Părea de necrezut că sângerosul "pongo", oricât de sălbatic și de curajos ar fi, să aibă îndrăzneala să dea piept cu uriașul pachiderm. Iată, însă, că eu însumi asistam, în sfârșit, la o asemenea luptă. Cei doi elefanți doborăseră tocmai crengile pe care-și făcuseră culcușul gorilele - un mascul bătrîn, cîteva femele și mai multe gorile tinere. Bătrînul mascul, neobișnuit să dea înapoi în fața vreunui dușman, își ascunsese în alt copac femelele și puil, iar apoi ieșise să dea piept cu cei doi inamici. Scoțînd strigătele asurzitoare pe care le auzisem de departe, înainta legănîndu-se la dreapta și la stînga și făcînd sărituri scurte, sprijinit în brațele sale lungi. Alergînd în fața elefanților, se bătu cu pumnul în piept și scoase din nou strigătul său de luptă.

În fața unui astfel de inamic, puternicii elefanți se dădură cîteva pași înapoi. Dar era prea târziu. Agățîndu-se de o creangă, gorila își făcuse vînt și sărise în spatele unuia dintre pachiderme. Lovindu-l peste ochi și peste urechi cu pumnii, mușcîndu-l și

zgâriindu-l, maimuța fu cât pe-acți să doboare uriașul animal. Înspăimântat, celălalt elefant o luă la goană prin tufișuri. Tovarășul său scotea niște răgete înfiorătoare, căutînd să apuce cu trompa trupul păros al gorilei. Darmaimuța reușea să se ferească la timp.

Deodată, scoțînd un răget prelung, disperat, elefantul izbuti să înhațe trupul vânjos al gorilei cu trompa și s-o azvârle la pămînt. Maimuța dădu să sară imediat în picioare, dar colții pachidermului, lungi de aproape 4 metri, se aplecaseră amenințători asupra ei. Încă o secundă și colosul ar fi strivit-o sub picioarele sale, groase ca niște trunchiuri de copac.

În clipa aceea, două femele izbucniră din tufiș și, scoțînd strigăte ascuțite, se repeziră cu furie asupra lui. Speriat, elefantul se întoarse în grabă și o rupse la fugă prin junglă, urmărit de strigătele celor două gorile care săreau în jurul masculului rănit.

Aș mai fi vrut să rămân să văd ce se întîmplă, dar Mambo mă trase de mîneacă, spunîndu-mi că e vremea să ne întoarcem în tabără.

*

În cea de-a cincea dimineață de la plecarea noastră din Bassoko, căldura devenise insuportabilă. Aburi grei, înăbușitori, se ridicau din pămînt, amețindu-ne. O liniște apăsătoare cuprinsese jungla. Chiar și țipătul păsărilor încetase.

Obosiți, arși de soare, negrii înaintau cu pași împleticiți, zdrobiți de greutatea poverilor. Însuși Mambo, atît de vioi de obicei, părea copleșit. Buzele lui uscate nu mai îngânau melopeea care

în atîtea zile îi însoțea mersul ritmic. Își făcea loc cu greutate printre mărăcinii înalți, care ne împresurau din toate părțile. Nici nu mai încerca să se ferească de crengile arbuștilor. Le dădea în lături cu pieptul gol, fără să-i pese de zgârieturi.

I-am propus lui Rosechamp un popas, ca să-i lăsăm pe hamali să se odihnească, dar maiorul nici nu vru să audă.

-Dacă ne oprim aici, nu ne mai urnim, spuse el. În curînd o să înceapă să plouă și atunci, vrînd-nevrînd, o să trebuiască să facem un popas.

Deodată, auzirăm un strigăt. Mambo se împiedicase în rădăcinile unui manglier și, pierzîndu-și echilibrul, se prăbușise sub greutatea balotului din spate. Gemînd de durere, încercase să se ridice, dar căzu din nou la pămînt, fără puteri. Rosechamp îl făcu semn lui Marssack.

-Să se ridice îndată! șuieră el printre dinți.

Marssack se repezi la zulus răcnind.

-Ridică-te, bestie, ridică-te, că te omor în bătăi!

Mambo făcea eforturi desperade să se scoale de jos, dar, fie că era epuizat de oboseală, fie că suferise un accident, nu ibuti altceva decît să se salte într-un cot. Massack ridică cravașa și începu să-l bată cu furie.

-Scoală-te, târătură, scoală-te că te omor în bătăi!

Ceilalți hamali priveau tăcuți. Erau obișnuiți cu astfel de întîmplări, căci fiecare trecuse prin unele asemănătoare. Locotenentul Leicher își mușca unghiile subțiri și străvezii. Se vedea bine că astfel de scene îi fac rău,

dar nu scoase nici un cuvânt ca să protesteze.

Uriaşul Marssack găfâia de oboseală, dar nu slăbea loviturile. Mambo, strivit, închisese ochii și își mușca buzele, silindu-se să nu strige de durere. Nemapuțin să rabd, m-am azvârlit asupra sergentului.

-Oprește! Nu da! Legea... legea te oprește. Tu ești belgian. Trebuie să respecti legea belgiană. Acum, voi răspundeți de viața negrilor.

Marssack mă dădu în lături cu o simplă mișcare a brațului și continuă să-l bată.

-Scoală-te de jos, vierme puturos, că te strivesc!

Sergentul nici nu se mai uita la mine. Cu un gest rapid, i-am prins atunci cravașa și i-am smuls-o din mâini. Era a doua oară când luam astfel apărarea prietenului meu. Uriaşul mă privi o clipă uimit, apoi revenindu-și îmi ceru furios cravașa îndărăt:

-Ai înnebunit? Dă-mi cravașa înapoi!

-De ce-l bați? Nu vezi că e rănit?

-Se preface! Se vede bine că nu-i cunoști. Ești ageamiu. Acum dai cu ochii întâia oară de viața din colonii. Dacă nu-i bați, se puturoșesc și nu mai sunt buni de nimic.

-Mambo e vrednic!

Rosechamp, care asistase impasibil la discuția mea cu Marssack, se apropie de noi și-mi spuse cu vocea lui târăgănată:

-Joci destul de caraghios acest joc de apărător al negrilor, de campion al libertății. Nu-ți stă bine deloc. Te face mult mai ridicol decât crezi. Înapoiază-i de îndată cravașa sergentului. Rolul lui

este să-i facă pe negri să umble, al dumitale să desenezi hărți. Este mai bine să nu uiți asta!

Strângând cravașa în mâini, îi răspunsei repezit:

-Nici nu mă gândesc să înapoiez cravașa! Nu vedeți că e rănit? Nu poate să meargă. Degeaba îl bateți.

-Dacă e rănit, atunci să rămână aici, spuse maiorul la fel de teluburat. Hienele or să aibă grijă de hoitul lui. Doar n-o să ne cărăm cu el după noi. Avem și așa destule poveri. Deci ne-am înțeles. Îi dai cravașa lui Marssack. Negrii trebuie să se teamă de ea. Cravașa este însemnul puterii noastre, a oamenilor albi, și civilizați.

-Frumoasă civilizație!

-Domnule Spineanu, ți-o spun pentru ultima oară. Ascultă ordinul superiorului dumitale!

-Puțin îmi pasă de el! În ochii pe jumătate închiși ai lui Rosechamp se aprinse o scânteie de ură. Se întoarse către Marssack și îi ordonă repezit:

-Smulge-i cravașa!

Sergentul își ridică amenințător în aer pumnii uriași ca niște ciocane grele și se năpusti asupra mea. Într-o clipă putea să mă zdrobească sub izbitura lor nimicitoare. Dar fără să-i mai dau timpul să facă vreo mișcare, mi-am smuls revolverul din tocul de piele ce-mi atârna la șold și i-l-am înfipt în piept:

-Înapoi că trag! I-am prevenit eu. Și dumneavoastră, domnule maior! Dacă mai faceți un singur pas, vă prefac într-o țință vie și știți prea bine că sunt un ochitor cu care nu e bine de glumit.

Marssack se uită cu un aer tâmp la țeava revolverului și făcu doi pași înapoi. Aerul de nepăsare și dezinteres se șterse de pe fața lui

Rosechamp. Pentru prima dată îl vedeam sub această înfățișare. Încruntat, cu gura crispată într-un rânet cu ochi sticloși, la fel trebuie să fi arătat atunci când cu un simplu semn dăduse ordin să fie rase de pe suprafața pământului trei sate de băștinași.

-Ai ridicat pentru a doua oară revolverul asupra unui ofițer belgian, spuse el, cu o voce răgușită. Prima oară te-am iertat, dar de data asta vei plăti. Nu acum! Poate mai târziu. Vom găsi un prilej. Când ai să te aștepți mai puțin, pedeapsa neobrăzării te va ajunge din urmă și te va zdrobi. Să știi că maiorul Rosechamp nu uită.

După ce rosti aceste cuvinte, maiorul se întoarse și dădu ordin coloanei să se pună în mișcare. Tăcuți și ascultători, negrii porniră înainte.

După ce-mi aruncă o privire disprețuitoare, Marssack se îndepărtă ultimul. Rămăsesm numai eu cu Mambo. L-am ajutat să se ridice și, după ce i-am spălat rănile cu apă din bidonul ce-l purtam la sold, l-am legat strâns de glezna luxată, ca să împiedic oasele să mai iasă din articulație.

Mambo mă privi cu ochii umezi.

-Mulțumesc, master, șopti el. Numai Ferney s-a purtat așa cu Mambo. El a fost singurul lui prieten

alb. Acum, master este al doilea. Să nu crezi că un negru nu știe să iubească un prieten, să-l apere. Când l-au ucis pe Ferney, Mambo era tânăr, acum el însă va fi în stare să te păzească. Roeschamp n-o să-i poată face nici un rău lui master.

-Mulțumesc, Mambo. Fii însă sigur că voi ști să mă apăr și singur.

Zulusul dete îngrijorat din cap.

-Master îl cunoaște prea puțin pe maior. Oamenii liniștiți ca el sunt mai periculoși. Mambo ar fi mai bucuros să fie maiorul ca Marssack furios, să strige, săbată. Marssack rage ca elefanții și-i trece, dar Rosechamp nu uită nimic, niciodată, nici când bea sau nici când doarme.

-Fii pe pace! O să iau toate măsurile!

Ajutându-l să meargă, în mai puțin de o jumătate de oră îi ajunserăm pe ceilalți din urmă. Maiorul nu-mi adresă nici un cuvânt, nu-mi aruncă nici măcar o privire. Doar

Leicher se apropie pe furiș de mine și îmi șopti:

-Vezi, ferește-te de Rosechamp, e foarte furios. N-o arată, dar știu sigur că e.

Noaptea, Mambo se culcă lângă mine. Abia după câteva zile, Rosechamp avea să-mi arate că nu uitase nimic.

CAPITOLUL VII

MISTERUL JUNGLEI PITICE

Nici nu mai țineam socoteala zilelor care trecuseră de când părăsisem Bassoko. Toate se asemănau prea mult una cu cealaltă. Aceleași ploii, aceeași căldură sâcâitoare, aceleași insecte dezgustătoare. Nicăieri nu apărea vreun sat, cât de mic, cât de sărac. Jungla se întindea înaintea noastră la fel de sălbatică și de nepătrunsă”.

Într-o noapte, ajunseră până la noi mugetele unei turme de elefanți. Era un semn că savana se afla prin apropiere.

Dar, fie că greșisem drumul, fie că turma ni se păruse mult mai aproape decât era în realitate, până în cele din urmă pătrusesem și mai adânc în junglă, iar mult râvnita savană, cu soare, cu ierburi înalte și moi, cu vânat îmbelșugat, savana luminoasă, liberă, unde simți pe obraz mângâierea alizeelor și aerul proaspăt, se șterse înaintea noastră ca mirajul amăgitor al fetei Morgana. A doua zi, Leicher se îmbolnăvi de friguri. Doi hamali trebuiră să-l poarte pe o brancardă încropită din fibre de liană împletite între ele și trecute prin două bețe lungi de bambus. Fața albă a locotenentului, cu ochii adânciți în orbite, cu pleoapele încercănate, părea de mort. Aiura aproape tot timpul.

Ziua următoare, în timpul unui scurt popas, în mica noastră caravană se petrecu ceva neobișnuit. Hamalii gesticulau, vorbeau pe un ton ridicat și aruncau priviri pline de teamă în jur.

-Nu, nu mergem mai departe!

Îi striga unul maiorului. Pădurea e vrăjită. Duhurile rele ne închid calea.

-Vorbiți tâmpenii! răspunse răcnind sergentul Marssack. Ați văzut câteva animale mititele și a înghețat sângele în voi. V-ați speriat de niște șoareci, parc-ați fi fete de pension. Să nu mai aud nici o vorba! Pornim de îndată înainte!

Călăuza, un negru bantu bătrân dar încă în puteri, se adresă și el lui Rosechamp. Trăise mult timp printre europeni și vorbea o franceză fără cusur.

-Credeți-mă, domnule maior, e mai bine să ne întoarcem. Eu am văzut multe, am colindat cu mulți exploratori jungla și am vânat nenumărate fiare sălbatice. Nici elefanții sălbatici și nici marile mlaștini pline de crocodili nu m-au înspăimântat, dar niciodată nu am văzut o astfel de pădure. Credeți-mă, este un loc blestemat! Nu numai copacii și animalele sunt aici altfel, parcă și văzduhul s-a schimbat. Pe cer parcă e alt soare. În genunchi vă rugăm, nu ne duceți mai departe. N-am ieșit până acum niciodată din vorba dumnea-voastră, n-am cântit nici când ne-ați bătut, când am greșit și noi, nu ne-am supărat, pentru că sânteți stăpânul nostru, dar acum, oricât ne-ați bate, nu mergem mai departe!

Rosechamp îl privea tăcut, lovindu-și nervos cizma cu cravașa. Era limpede că și el fusese tulburat de ceea ce vedea în jur și de cele ce auzea de la negri. Rămase așa un timp, apoi spuse încet :

-Bine, vom face un popas aici, voi cerceta pădurea și apoi vom hotărî ce avem de făcut.

Un zâmbet plin de recunoștință se ivi pe fața călăuzei, apoi bătrânul sări în picioare și alergă bucuros la ai săi să le împărtășească ce aflase de la maior.

Negrii izbucniră în chiote de bucurie și începură să pregătească bivuacul pentru noapte. Nu știam ce să mai cred! Era pentru întâia oară când Rosechamp da înapoi de la o hotărâre. Se așezase pe trunchiul răsturnat al unui copac și privea îngândurat ciudata junglă pitică ce se întindea înaintea noastră. Pentru întâia oară de la cearta pe care o avusesem cu Rosechamp, m-am apropiat de maior să-i vorbesc.

-Domnule maior, vă rog să-mi dați mie misiunea de a porni în recunoaștere.

Rosechamp mă măsură din cap până în picioare și mă întrebă cu un ton de ironie în glas.

-Vrei să te arăți curajos? Să dovedești spirit de sacrificiu? Crezi poate că mie mi-e teamă să intru în pădurea asta caraghioasă!

Am simțit că-mi caută din nou ceartă. Îi era rușine de propria sa slăbiciune. I-am răspuns pe un ton rece.

-Nu știu dacă vă e teamă sau nu, însă hotărât că mie nu-mi este. Permiteți-mi să pornesc în recunoaștere și voi cerceta dacă putem să înaintăm mai departe sau e mai bine să facem calea întoarsă.

-Calea întoarsă? Asta pentru nimic în lume! Cât despre recunoaștere, n-ai decât s-o faci! Puțin îmi pasă dacă îți vor rămâne oasele acolo!

Își trecu mâna osoasă prin păr și, închizînd ochii, își luă poziția lui

obișnuită, când nimic din ce se întâmpla în jur n-ar mai fi izbutit să-l tulbure.

M-am întors, fără să-i mai spun vreun cuvânt, și m-am dus la Mambo. Negrul tocmai bătea în pământ țăruii unui cort când, văzîndu-mă, îmi ieși înainte.

-Master dorește ceva?

-Da, Mambo, vreau să pornim în recunoaștere.

-Nu, master, nu mergeți în pădure.

-De ce, Mambo ?

-Duhurile rele nu vor!

-Cum, și tu, Mambo? Și tu ești un fricos ca o curcă ?

-Mambo nu este un fricos ca o curcă, făcu zulusul jignit de comparație. Dar de duhuri se teme!

-Foarte bine! Voi explora singur țara duhurilor. Societatea de geografie va fi încântată să-i fac o comunicare despre o astfel de țară. Nu vrei să vii cu mine, rămâi în tabără, o să mă descurc și fără tine.

Mambo mai încercă să găsească un argument care să mă înduplece să-mi schimb părerea, dar cum eu mă și îndepărtasem, tăcu și continuă să bată necăjit la țăruiul său. N-am făcut decât câțiva pași dincolo de luminișul unde ne întinsesem tabăra și o lume cu totul nouă mi se desfășura înaintea ochilor.

Într-o tăcere tulburătoare, se prăbușise toată măreția sălbatică a pădurilor virgine. Câțiva copaci înalți mai străjuiau triști și singuratici ultimele hotare ale junglei ecuatoriale, iar mai departe, ca la semnul magic al unei baghete fermecate, totul devenea mic, tăcut, sărac, scofâlcit, urât, dîndu-ți un simțământ de apăsare și de teamă. Liane

subțiri și palide se strecurau sfoase prin frunzișul uscat, mistuit parcă de flăcările lacome ale unui incendiu. Trunchiurile copacilor, chirciți, răsuciți, arătau oboseala.

Niște arbuști piperniciți și zbârciți luaseră locul palmierilor zvelți, care în celelalte păduri, la mari înălțimi, aproape de albastrul imaculat al cerului, își legagănă, mângâiate de alizee coroanele de frunze ascuțite ca niște săbii și florile aromitoare, înfipite în spice, carnoase și tari.

Deodată, auzii îndărătul meu zgomotul unor crengi rupte. M-am întors repede să văd cine vine. Dintr-un tufiș, apăru întâi o scăfărlie acoperită de un păr aspru și creț, apoi o frunte neagră și lucioasă, și, în sfârșit, ochii blânzi, acum puțintel speriați, ai lui Mambo. Bunul meu prieten nu se îndurase să mă lase singur.

-Master mai e viu? întrebă el în șoaptă, dindărătul tufișului.

-Nu, am murit! sună sec răspunsul meu.

-Lui master îi place să glumească! Dar când duhurile or să-l prefacă în șopârlă, n-o să mai rădă!

Îmi dădeam seama că va fi greu să-i scot din cap toate superstițiile cu care fusese hrănit, încă din copilărie. Vrăjile, duhurile răuvoitoare, morții prefăcuți în animale îi populau imaginația și era convins că se întâlnește cu ei la fiecare pas. Ploaia sau fulgerele, vântul sau focul, nașterea și moartea, soarele și luna, ziua și noaptea erau pentru mintea lui simple fenomene misterioase, a căror explicație nu o găsea decât în voința puternicilor idoli, a duhurilor sau a strămoșilor morți. De aceea, nu m-am mirat când mă

întrebă încă o dată:

-Master, dacă nu e țara duhurilor, atunci ce fel de pădure este asta ?

-Asta nu știu încă, prietene. Dar voi afla. Adică, mai bine spus, vom afla împreună! Te numesc asistentul meu. Leafă specială n-am de unde să-ți dau, așa că, pentru moment, te vei mulțumi numai cu un post onorific. Dar cine știe, poate în viitor o să fiu în stare să-ți ofer condiții mai avantajoase. Prima ta misiune va fi să porți cutia asta metalică, în care vom aduna unele plante și insecte!

Mambo luă, cu un gest mecanic, cutia pe care i-o întindeam, neînțelegind prea bine ce tot turuiam, apoi pornirăm amândoi pe o potecuță îngustă ce se strecura timidă printre copaci. Deodată, o buruiănă ciudată îmi atrase luarea aminte. M-am aplecat asupra ei și, după ce am cercetat-o atent cu lupa, am strigat vesel:

-Erika! Am găsit! Știi ce plantă este ! Mambo, vino să vezi și tu! Este o însemnată plantă medicinală. Rcinul, explicai cu un aer doctoral. Din ea se extrage untul de ricin - un purgativ teribil. Et bine, ricinus comunis este, în mod normal, un arbust înalt cât un stat de om. Aici însă arată ca o mică buruiănă.

-Mai bine am pleca mai repede. Lui Mambo nu-i place locul ăsta.

-Plecăm de îndată. Mergem la Rosechamp, să-i comunicăm ce-am văzut și mâine venim iar. Te-ai convins că n-am întâlnit nici un duh?

-De, mormăi zulusul încurcat. Cine știe, poate că n-au vrut încă să se arate!

-Ascultă, Mambo, ai încredere în mine?

-Da, master.

-Atunci, crede-mă că nu există

duhuri, iar idolii n-au nici o putere.

Zulusul tăcu o clipă, apoi spuse încet:

-Asta îmi spunea și Ferney. Dar e greu să crezi.

Mambo o luă înainte, grăbindu-se să iasă cât mai repede din pădurea pitică. Eu veneam în urma lui, nevenindu-mi să mă deslăpesc de această lume ciudată, tulburătoare, când deodată privirea mi se pironi asupra unui trunchi de copac. Mi se păru că deslușesc o inscripție. Din doi pași, eram lângă arbore. Într-adevăr, roase de vreme, strămbate de scoarța învechită a copacului, puteam descifra câteva litere:

L A S C T O N I S P E R V O I C H E
R A T E

Am privit îndelung această inscripție, fără să-i pot pătrunde înțelesul. Am pus tot felul de litere în locurile unde mi se părea că lipsesc, dar n-am izbutit să reconstitui propoziția. Cuvântul "CH E", singurul care mi se părea scris în întregime, este un cuvânt italianesc și înseamnă "care". Era foarte probabil ca întreaga inscripție să fi fost scrisă în limba italiană. Aceasta constituia un element foarte important. Dacă raționamentul meu era just, trebuia să caut acele litere care să dea sens

unor cuvinte italienești. Din păcate, însă cunoștințele mele privitoare la această frumoasă limbă erau mai mult decât reduse. Știam pe de rost doar câteva expresii uzuale și acelea destul de aproximative.

Căutînd a mi le readuce în minte, pe dată îmi amintii de un citat din nemuritoarea operă a lui Dante - "Divina Comedia". La poarta ladului, închipuirea marelui poet săpase următoarea inscripție: "Lasciate ogni speranza, voi che'ntrate". Nu cumva aceeași inscripție se găsea și aici, pe unul din misterioșii arbori ai pădurii pitice? Mă apucau degrabă să înlocuiesc locurile goale cu litere din citatul italian și, spre marea mea bucurie, inscripția apăru de asta data clară: L A S C I A T E O G N I S P E R A N Z A , V O I C H E ' N T R A T E !

Un european străbătuse deci înaintea noastră aceste meleaguri și, în urma vitregiei întâmplărilor prin care trecuse și a nenorocirilor pe care poate le îndurase, ne lasase acest sever avertisment: "Voi, care intrați, părăsiți orice speranță".

Inscripția părea foarte veche. Poate de un secol, poate de mai mult... Cine era europeanul care părănsese cu veacuri în urmă până în acest ținut misterios? Și ce înțeles trebuia să dăm cuvintelor săpate de el în scoarța copacului?

CAPITOLUL VIII

“PĂRĂȘIȚI ORICE SPERANȚĂ”

Rosechamp nu se arată prea impresionat nici de descrierea junglei pitice și nici de inscripția găsită. Adresându-se lui Marssack îi spuse vesel, răsucindu-i un nasture de la tunica soioasă:

-Marssack, bătrâne, am o încredere fără margini în steaua mea. Nu știu de ce, dar pădurea asta îmi spune că meteoritul e pe aici, pe aproape. Orice s-ar întâmpla, mergem înainte.

Sergentul se scărpină în cap și răspunse posomorât:

-Dar ăl care a fost pe aici înaintea noastră zice să nu ne băgăm.

Maiorul îl privi cu un aer disprețuitor.

-Nu te știam atât de bleg. Eu am o vorbă pe care a spus-o tot un italian: "e mai bine să faci și să te căiești, decât să te căiești că nu ai făcut".

A doua zi, sub amenințarea revolverelor și a loviturilor de bici, coloana se puse în mers. Am mers o zi întreagă și apoi încă una. Întâlneam pretutindeni copaci chirciți și triști, liane palide și animale mici care, fugeau speriate la vederea noastră. În cea de a treia zi, în zori, curînd după ce strânsesem corturile, ne ajunse la urechi zvonul unor tam-tam-uri. Răsunau înfundat și ritmic, fărâmițînd zgomotele obișnuite ale pădurii.

-Master, tobe de război, spuse Mambo răgușit.

Rosechamp asculta și el atent.

-Încărcați-vă armele! ordonă el.

-Credeți că o să fim atacați?

întrebă Marssack.

În loc de răspuns maiorul se mulțumi să ridice din umeri. Sergentul își scoase carabina din bandulieră și trase un glonț pe țevă. Apoi, mângîind patul lucios al armei, spuse cu o veselie forțată:

-Să poftească! Biata mea Micheline (așa își poreclise carabina) abia asteaptă să mai scuipe și ea săraca.

Tam-tam-urile se auzeau acum mai aproape. Ele ne arătau că jungla pitică ascunde oameni. Mă întrebam dacă și asupra lor acționase acea cauză misterioasă care micșorase plantele și animalele. Nu cumva aveam să întâlnim o nouă specie umană, o specie aflată în alt stadiu de evoluție decât restul omenirii?

Duruitul tobelor de război creștea. Ele își trimiteau chemarea lor ritmică și amenințătoare până în cele mai depărtate colțuri ale pădurii. De sus, din crengile copacilor, maimuțele pitice ne priveau cu ochi mirați și rotunzi. Din patul său de liane, Leicher șoptea înăbușit: "Piatra de aur, legenda, voi fi bogat!"...

Pe neașteptate, frunzișul se dădu la o parte și se ivi o față neagră, zbârcită și mică. Doi ochi șireți și răutacioși ne sfredeliră o clipă iscoditori și se făcură nevăzuți.

-Ce-a fost asta?

Marssack făcându-și repede o cruce mare. Nu cumva ni s-a arătat chiar Necuratul ?

Rosechamp se încruntă la el și mârâi scurt:

-Nu vorbi tâmpenii, Marssack.

Apoi, maiorul dădu ordin coloanei să se oprească.

-Spineanu, porunci el, treci în frunte! Ții arma pregătită. Marssack, tu închei coloana. Dați-i drumul!

Coloana se puse din nou în mișcare. Înaintam în șir indian. Eu unul mă găseam într-o poziție cât se poate de nefericită. Prima victimă a celui dintâi atac urmam să fiu eu!

Îmi veni în minte legenda Niebelungilor, o veche poveste germană. Niște pitici, spunea legenda, păzeau cu strășnicie o comoară. Îndrăznețul care s-ar fi apropiat de ea plătea cu viața aceasta faptă necugetată. Piticii erau neîndurători. Nimeni nu scăpa de răzbunarea lor. Era de-ajuns să privești de departe neprețuitul tezaur pentru ca moartea să te cuprindă de îndată cu bratele ei reci.

Gândurile mele înfierbântate țeseau o legătură strânsă între legenda de pe malurile presărate cu castele ale btrânului Rin și piticii din preajma fluviului Congo. Îmi spuneam că pigmeul pe care îl întâlnisem era negreșit unul din paznicii meteoritului de aur. Ne vor lăsa oare acești paznici să ne apropiem de bolid? Să-l privim măcar ? Sau aveam să plătim cu viața îndrăzneala noastră necugetată, înainte de a afla măcar dacă meteoritul există sau nu?

Răspunzînd parcă la întrebările mele, tam-tam-urile își înteteau răpăitul lor cadențat. Acum răsuna tot mai aproape, tot mai aproape. Vesteau

pretutindeni în junglă că străini nepoftiți și nedoriți calcă aceste meleaguri neumbrate, tulburînd tăcerea pădurii pitice, venind să smulgă o taină ascunsă cu strașnicie.

Înaintam încet, strângînd în mâini carabinele, atenți la fiecare foșnet de frunze, la fiecare zgomot al junglei. Țipătul prelung al unei păsări de pradă ne făcea să tresărim speriați. Șuieratul șerpilor ne străpungea dureros auzul. Pe fețele hamalilor se citea groaza. Toate superstițiile despre duhurile răuvoitoare ascunse în pădurile adânci reînviaseră în sufletele lor simple, umplîndu-i de spaimă. De altfel, nici noi, europenii, nu arătam mai calmi.

Marssack, atât de nepăsător de obicei, aștepta acum galben ca ceara să se producă, în sfârșit, ceva.

-S-o ia dracu de treabă! scrășni el. Nu mai am răbdare... Vreau să-i văd odată pe afurisiții ăștia care ne tot amenință cu tobele lor nenorocite. Întâmplă-se orice, numai să se întâmple odată!

Fața lui Rosechamp părea calmă, dar mâinile îi tremurau pe carabină. Eu însumi simțeam nevoia să-mi astup urechile, ca să nu mai aud tam-tam-urile. Sunetul lor monoton, săcâitor, prevestitor de rele, venind de pretutindeni, mă scotea din minți. Deodată, hamalul care mergea în urma mea scăpă balotul de pe umeri și se rostogoli la pământ. Ne-am repezit la el, dar până să-i dăm vreun ajutor, bietul om se chirci ca și cum ar fi fost gătuț și își dădu sufletul.

Nu părea să aibă nici o rană. Nu-i curgea sânge de nicăieri. Abia atunci când am vrut să-l culcăm sub un ascunziș de frunze (chiar dacă l-am fi

îngropat, tot ar fi dat hienele peste el) am văzut că avea înfiptă în dreptul inimii o săgeată minusculă. Am recunoscut-o îndată. Era aidoma cu aceea care pusese capăt vieții bătrânei călăuze din Leopoldville.

Dușmanul nostru nevăzut ne răpise încă un om. Întâi îl lovise pe cel care ar fi fost în stare să ne arate drumul către meteoritul de aur, iar acum, când poate găsisem calea și singuri, se răzbunase răpunînd pe un al doilea.

Dar cine era acest dușman ascuns și de temut?

M-am aplecat să-i smulg bietului negru săgeata din piept. Dar, chiar în clipa aceea, tufișurile dimprejur se dădură la o parte și o armată de pigmei ne înconjură scoțînd țipete sălbatice. În mâini țineau niște arcuri mici pe corzile cărora tremurau săgeți subțiri și scurte, așteptînd să-și ia zborul. Aceste arme teribile ne impuneau un respect desăvârșit, efectul lor fulgerător fiindu-ne deja cunoscut. Moartea celor doi nenorociți era un avertisment prea de temut pentru ca vreunul din noi să încerce să reziste în fața amenințării arcurilor.

Marssack ridică totuși carabina, ochind pieptul unui pitic. Dar înainte de a avea vreme să apese pe trăgaci, un liliputan cu fața vopsită în alb și cu capul împodobit cu un penaj viu colorat, scoase un strigăt scurt și mai mulți pitici se repeziră la sergent și-i smulseră carabina din mâini.

-Sfinte Nepomuc! exclamă Marssack năucit. Maimușoi! aștia știu

la ce slujește o carabină Winchester! Sergentul n-apucă însă să-și sfârșească vorba că pigmeii ne dezarmară pe toți, luîndu-ne până și pistoalele ascunse în tocurile lor de piele. Cunoșteau, deci, nu numai la ce folosesc carabinele Winchester, dar și întrebuințarea produselor cu marca uzinelor Colt, Browning, Parabellum și altele. I-am privit cu atenție. Nu semănau cu pigmeii pe care-i mai întâlnisem în Africa.

Erau mai mici de statură, cu pielea mai curând arămie decât neagră. Aveau niște obrazuri monstruoase, mici, smochinite, brăzdate de henumărate zbârcituri, săpate parcă cu daltă. Picioarele crăcănate, scurte, erau răsucite înăuntru, ca la maimuțe. De aceea, umblau greoi, legănîndu-se, cum fac copiii care abia învață să meargă.

Liliputanii ne dădură brânci, împingîndu-ne pe o potecă îngustă ce șerpuia de-a lungul unui perete neted de stîncă. Până atunci nu zărisem acest perete, fiindu-ne ascuns privirilor de câțiva copaci. Cam după un sfert de oră de mers, niște șuvițe subțiri de fum ce se ridicau spre cer parcă trase de sfori, ne deteră de știre că suntem în preajma unui sat.

Mărturisesc că, deși nu sînt un om fricos, inima îmi bătea să-mi spargă pieptul. La urma-urmei, acești omuleți, cu înfățișare de maimuțe, puteau foarte bine să fie antropofagi și nu aveam nici un chef să fiu transformat în friptură de explorator.

CAPITOLUL IX UNDE APARE O VECHE CUNOȘTINȚĂ

Satul pigmeilor era o așezare de câteva zeci de colibe rotunde, alcătuite din crengi de copac și lut întărit. Destul de încăpătoare, de altfel, colibele aveau în loc de intrare un fel de gaură prin care abia se putea strecura un pigmeu.

Satul era înconjurat de un gard suficient de înalt ca să oprească vizita nepoftită a războinicilor din alte triburi sau a animalelor sălbatice. Două deschizături înguste, una spre răsărit și alta spre apus, constituiau cele două intrări ale gardului. Bineînțeles că ele se astupau în timpul nopții.

Pe aceeași intrare cu noi, pătrunseră în sat câțiva pigmei care purtau înfipt într-un țărș lung un animal ciudat, asemănător cu un porc mistreț. În urma lor, câteva femei, la fel de pipernicite, ca și soții lor, aduceau pe umeri niște vase grosolane de lut, încărcate cu rădăcini, nuci, fructe și tuberculi, culeși probabil din pădure.

Întregul grup se opri să ne privească, scoțînd strigăte ascuțite de uimire. Nicăieri în jur nu se vedea vreun petic de pământ lucrat sau vreun țarc pentru vite. Oamenii aceștia se găseau încă pe cele mai înapoiate trepte ale civilizației. Se deosebeau prea puțin de troglodii care sălășuiau în întunericul cavernelor. Nimic nu arăta că învățaseră să lucreze pământul sau să crească vite. Veșnic înfomețați, bărbații colindau, probabil, zile întregi jungla în căutarea vânatului, iar femeile pregăteau hrana, meștereau din lut vase

rotunde și încăpătoare, iar apoi porneau și ele în pădure să culeagă fructe sălbatice, rădăcini, ciuperci. Astfel, trecea viața lor tristă, bântuită de frica chinuitoare a celor ce avea să aducă ziua de mâine, când vânatul sau culesul ar fi, poate, neîndestulător. Din pricina greutății cu care își procurau cele de-ale gurii, era mai mult ca sigur că practicau și antropofagia. Carnele dușmanului răpus se împărțea frățește întregului trib, la fel ca orice alt aliment adus din pădure. Deși ne dovediseră că au cunoștințe despre armele de foc, se vedea bine că nu știu să lucreze unelte din fier, pentru că armele lor personale erau făcute numai din lemn și piatră șlefuită.

Ne aflam la începutul veacului XX și căzusem prizonieri ai unor oameni care se mai aflau încă în epoca de piatră. Trăiam deci în plină preistorie. Pigmeii ne împinseră spre mijlocul satului, unde se ridica un idol hidos, sculptat din lemn. Monstrul avea niște ochi bulbucați și gura schimonosită într-un rânjet înfricoșător. Niște colți ascuțiți, ca niște pumnale, ieșeau amenințători din colțurile gurii. Obrazul vopsit violent în roșu contrasta cu fruntea verde și cu nuanța gălbuie a pleoapelor. Idolul își ținea mâinile scurte, cioplite grosolan, pe pântecul umflat. Deasupra acestui chip, care numai frumușel nu era, se vedea o jumătate de obraz al unei alte arătări, din care "artistul" anonim nu cioplise decât ochii bulbucați și o frunte încrunțată.

De cum dădu cu ochii de idol, Marssack îi șopti maiorului:

-Nu-mi miroase a bine, domnule maior. Tare mi-e teamă că o să ne rămână oscioarele pe-aici !

-Cui naiba să-i trăsnească prin cap că, în loc să ne umplem de aur, o să dăm peste piticii aștia scârboși? făcu Rosechamp cu ciudă.

Fără să țină seama de aceste șoapte, pigmeii ne împinseră cu vârful sulitelor în fața unei colibe mai arătoase. Dinăuntru ieșiră doi liliputani, cu fețele vopsite țipător. De gât aveau atârinate câte o tobă cilindrică, cioplită din trunchiuri de copac. După ce bătură de câteva ori cu palmele în tobe, cei doi aduseră din colibă și un pitic bătrân, mai pipernicit și mai urât decât toți ceilalți pigmei. Pocitania avea fața vopsită în galben, iar mâinile și picioarele încinse cu nenumărate brățări din scoici. Un fel de fustă din fibre de rafie îi acoperea goliciunea, iar pe piept îi atârna o tidvă omenească.

Pocitania se strâmbă la noi și începu să învârtească, fioros, prin aer o măciucă.

-Cine o mai fi și ăsta? întrebă Marssack în șoaptă.

-Cred că e vrăjitorul tribului, răspunse Rosechamp, apoi făcu un semn călăuzei să se apropie și-l întrebă:

-Tu înțelegi ce vorbesc ăștia?

-Înțeleg puțin, deși vorbesc altă limbă.

-Bine. Cât pricepi e de-ajuns! Spune-le că n-am venit cu gânduri rele. Că le-am adus în dar măregele, oglinzi și alte podoabe.

Călăuza vorbi îndelung cu vrăjitorul.

-Ce spune? întrebă Rosechamp.

-Că nu el poate hotărî soarta noastră. Șeful tribului va hotărî dacă vom fi sau nu jertfiți, răspunse călăuza.

-Atunci să ne ducă la șeful tribului! se îndârji maiorul.

-Șeful tribului este aici! auzirăm rostind, pe englezește, o voce chiar îndărătul nostru.

Am întors toți capetele, ca arși. Un alb îmbrăcat în niște haine zdrențuite, ne privea ironic, cu niște ochi obosiți de nesomn. Părul cărunț, îi cădea în neorînduială pe frunte. O barbă țepoasă, crescută sălbatic, îi ascundea obrajii.

-Nu mă recunoașteți, domnilor? Am fost faimos pe vremuri! Orice explorator adevărat a auzit de mine.

-Colonelul Arthur Smith, murmură Rosechamp.

-Chiar el, domnule maior. Colonelul Arthur Smith, dispărut, în anul 1900, în taina păduților virgine, iar astăzi, căpetenia tribului Mantusari și cel mai bogat om din lume.

În timp ce rostea ultimele cuvinte, o scânteie ciudată se aprinsese în ochii colonelului...

Cred că nici un dinozaur îmbrăcat în frac și cu un joben pe cap, apărut pe neașteptate în mijlocul unei străzi din București, n-ar fi produs o stupefacție mai mare decât apariția lui mister Arthur Smith, în calitate de șef de trib. Îl priveam cu toții buimăciți, neștiind ce să credem. Oare acest om îmbătrânit, neîngrijit, era într-adevăr colonelul Arthur Smith, altă dată unul din cei mai chipeși ofițeri ai armatei britanice? Iar, dacă era el, nu ne mințea când afirma că a devenit șeful tribului de pigmei?

Parcă ar fi ghicit întrebările care ne chinuiau. Smith dădu ordin să fim

dezlegați și adresându-ni-se în limba franceză ne pofti să intrăm în coliba lui. Locuința șefului de trib se deosebea destul de puțin de celelalte colibe ale satului. Era numai ceva mai încăpătoare și, în plus, avea și mobilă - o masă și câteva scaune cioplite rudimentar. Invitându-ne să luam loc, Smith ne spuse:

-Vă rog să iertați purtarea supușilor mei. A fost un pic cam sălbatică. Sînt puțin obisnuiți cu străinii. În afară de mine și de ceilalți trei membri ai expediției mele n-au mai văzut nici un alt alb.

-Cum, și ceilalți membri ai expediției sînt în viață? întrebă, vădit interesat, Rosechamp.

Glasul colonelului tremura ușor.

-Nu toți. Sir Ewald Robertson a murit încă în junglă, mușcat de o viperă. Ceilalți trăiesc și lucrează împreună cu mine.

-Atunci îi vom cunoaște și pe ei, m-am bucurat eu.

-Desigur! răspunse Smith, fără să clipească. Măine îi veți cunoaște pe toți.

Perdeaua împletită din fibre subțiri de palmieri, care atârna la intrare, se dădu la o parte și în colibă se strecură vrăjitorul tribului. Apropiiindu-se de colonel, îi șopti ceva la ureche.

-Azi nu-ți dau nimic! îi spuse Smith, într-un dialect asemănător cu limba bantu.

Dar vrăjitorul i se aruncă la picioare și i se agăță, rugător, de haine.

-Înțelege că nu-ți dau nimic, mai spuse o dată colonelul.

Vrăjitorul continuă însă să-l tragă de haine și să bolborosească niște cuvinte din care nu înțelegeam nimic.

Vădit plictisit, Smith îl lovi cu cizma în obraz. Fața piticului se umplu de sânge și în ochii lui înguști se aprinse o scânteie de mânie. Ne așteptam să sară în picioare și să se repeadă asupra colonelului cu măciuca pe care o ținea legată la șold. Dar nu se întâmplă nimic din toate acestea. Scânteia de mânie se stinse tot atât de brusc de cum apăruse și, izbucnind în hohote de plâns, pigmeul se târî mai departe la picioarele englezului. Smith îl dădu în lături, cu o nouă lovitură de picior și, ducîndu-se la o ladă aflată într-un colț al colibeii, scoase dinăuntru o sticlă umplută pe jumătate cu un lichid de culoare închisă.

De îndată ce o văzu, vrăjitorul scoase un țipăt de bucurie și întinse către ea mâinile tremurînde. Englezul i-o dădu cu un gest plin de dispreț, iar vrăjitorul o zbughi iute din colibă, strângînd sticla la piept.

Smith îl urmări cu o strâmbătură de scârbă săpată în colțul gurii.

-I-am dat alcool, ne lămuri el. Eu l-am învățat să bea și a prins atât de bine acest obicei, încât acum nu mai poate trăi fără alcool. Când am sosit în satul Mantusari, habar nu avea de gustul "apei de foc". Sunt tare înapoiat. Nici să facă spirt nu știu! Vrăjitorului i-a plăcut din prima clipa gustul whisky-ului, iar apoi, pentru câteva sticle, m-a declarat șef de trib, în locul șefului proaspăt mutat în lumea celor fericiți.

Marssack începu să rîdă în hohote.

-Frumoasă poveste, chicoti el.

Râse și Smith, un răs forțat, care-i ascutea și mai mult trăsăturile feței. Rosechamp tăcea. Îl urmărea pe englez cu ochii pe jumătate închiși și

nimeni n-ar fi putut spune ce gânduri îi treceau prin creier. Înviorat, Smith ne povesti o mulțime de amănunte despre viața sa.

-În șase luni, spuse el, vrăjitorul mi-a sfârșit toată rezerva de băuturi. Și știți și dumneavoastră că niște adevărați engiezi, cum sunt de altfel toți membrii expediției mele, nu pleacă la drum fără o rezervă serioasă de alcool. Am fost nevoit să-mi înjghebez singur un alambic și să fabric rachiu din fructe. Am avut noroc că vrăjitorul nu e pretențios. În lipsă de whisky "Black and white", vrăjitorul s-a mulțumit și cu rachiu. Îi dau în fiecare zi câte puțin. Pentru asta, mi-e devotat!

Smith se încruntă și spuse apoi cu o voce înăbușită, ștergându-și cu mâneca fruntea îmbrobonată de sudoare.

-Știu că mă urăște. În ziua când n-aș mai avea alcool să-i dau sau dacă ar învăța să-l fabrice singur, m-ar ucide! Atunci, ar pieri eel mai bogat om din lume.

Smith ne privi pe fiecare în ochi și spuse rar:

-Nu vă mirați că un individ îmbrăcat în zdrențe, demn de milă, un individ nespălat, bolnav, care trăiește în cea mai neagră sălbăticie, pretinde că e posesorul unei averi incomensurabile!

-Ce avere? Îngăimă Marssack.

-Meteoritul de aur!

Aceste trei cuvinte avură efectul exploziei unei bombe. Rosechamp holbă ochii mari și scapă un țipăt de uimire, Marssack fu cât pe-

aci să cadă de pe scaun, iar eu însumi simții cum în vine sângele a început să-mi circule mai repede. Fără să se mire de emoția de care fuseserăm cuprinși, Smith continuă calm:

-Da, domnilor. În anul 1901, după 10 luni de rătăcirii prin junglă, în apropierea satului Mantusari am descoperit meteoritul legendar. Îl veți putea vedea și dumneavoastră mâine dimineată. Acolo îi veți întâlni și pe ceilalți membri ai expediției mele. Până atunci, vrăjitorul se va ocupa de tovarășul dumneavoastră bolnav. Puteți avea toată încrederea. În ceea ce privește frigurile, se pricepe mai bine decât mulți medici din Londra. Și, acum, îmi permit să vă rog să mergeți la culcare. Sunt obosit și eu și dumneavoastră. E timpul să ne odihnim.

O bătaie din palme și doi pigmei veniră să ne conducă la colibele noastre. Vizita noastră la acest om enigmatic, care renunțase de 10 ani la toate binefacerile civilizației, deși, după cum arătase el însuși, era cel mai avut om din lume, luase sfârșit.

CAPITOLUL X

METEORITUL DE AUR

N-aș putea spune că am petrecut o noapte prea plăcută. Deși eram frânt de oboseală, a fost cu neputință să adorm, înghesuit într-o colibă de pigmei. Aerul greu și căldura apăsătoare nu mă lăsară nici să ațipesc.

Deși ne primise foarte politicos și se arătase foarte binevoitor față de toate cerințele noastre, sub diferite pretexte, Smith nu ne înapoiase nici armele și nici măcar corturile. Așa că, până în cele din urmă, mă culcai afară, sub cerul vast și înstelat al nopții ecuatoriale.

De dimineață, Leicher se simți într-adevăr mai bine. Ierburile, știute numai de vrăjitor, se dovediră binefăcătoare. Locotenentul, deși încă foarte slăbit, se ridică de pe brancardă și fu în stare să ne însoțească până la meteorit. Pe la orele 9, Smith dădu semnalul de plecare. Împreună cu noi mai venea un grup destul de numeros de războinici și vrăjitorul tribului. Mambo ținu să mă însoțească și, fără să-i mai cer permisiunea lui Rosechamp, îl luai cu mine.

La ieșirea din sat, Smith ne conduse pe aceeași potecă pe care fuseserăm aduși cu o zi înainte. N-am mers mult și peretele de stâncă, a cărui netezime neobișnuită ne mai atrăsese atenția la venire, apăru din nou în fața noastră. Aici colonelul se opri.

-Ne aflăm în fața meteoritului, cântat de legendele arabe, spuse el arătându-ne peretele.

Nici nu-și termină bine vorba că

Marssack cu Leicher se repeziră înfrigurați la stâncă și începură s-o ciocăne, s-o pipăie, ba chiar să încerce să desprindă un bulgăre din piatră dură.

Smith râse bațjocoritor.

-Domnilor, nu vă prea pricepeți la meteoriți. Vă închipuiți oare că aurul se găsește la suprafață? Vreți să-l smulgeți chiar acum? Pe loc? Eu am avut răbdare 10 ani, până ce am ajuns la el. Mai răbdați și dumneavoastră, măcar o jumătate de oră.

Marssack și Leicher se întoarseră rușinați.

-Cred că, înainte de a pătrunde înăuntrul meteoritului, adăugă colonelul, sunt necesare câteva lămuriri. Mă văd obligat să vă țin o scurtă lecție despre aceste ciudate corpuri venite pe calea aerului.

Prelegerea lui Smith nu fu atât de scurtă cum ne prevenise, dar el se dovedi cu acest prilej un adevărat savant cu cunostințe foarte vaste. Era la curent cu tot ceea ce știința din vremea aceea adusese în domeniul meteoriților.

-Unii savanți, ne spuse Smith, numesc bolizi acele mari mase de piatră și minereu care vin din spațiile cerești și pătrund în atmosfera pământescă, se aprind și cad în flăcări fărâmițați în mii de meteoriți sau aeroliți. Unul din cei mai mari bolizi înregistrați până acum este cel din Swenlanda, care cântărește 36 de tone. De obicei meteoriții ajunși pe pământ sunt cu mult mai mici. Totuși, meteoritul meu are o raza de doi kilometri și jumătate, fiind un adevărat meteorit gigant.

Originea bolizilor a fost îndelung discutată și se mai discută și astăzi. Multă vreme, s-a negat însuși faptul că ei nu provin de pe Pământ. Primul studiu mai cuprinzător asupra meteoriților i se datorează învățatului francez Biot. În anul 1803, o mare ploaie cu "pietre" s-a abătut asupra orașului francez Laigle. Academia de Științe l-a trimis pe ilustrul învățat să le studieze. Biot a stabilit atunci, definitiv, originea extrapământescă a meteoriților. Asta însă nu era de ajuns; rămânea de lămurit anume de unde vin. La această problemă s-au dat foarte multe răspunsuri.

Unii savanți pretind că bolizii au o origine lunară, formându-se în mediile sărace în oxigen. Alții, dimpotrivă, susțin că bolizii nu sunt altceva decât niște asteroizi, adică niște mici planete ce se învârtesc în jurul soarelui între orbitele lui Marte și Jupiter și care, scăpând de sub atracția marilor corpuri cerești din jur, gonesc vertiginos în spațiile interastrale.

În sfârșit, alții le atribuie o origine cometară, confundându-le cu stelele căzătoare. Până acum, nu s-a putut trage nici o concluzie precisă. Un fapt care l-a tulburat însă foarte mult pe învățați a fost că în meteoritul din Argueil a fost descoperit cărbune de proveniență organică. Deci celebrul bolid sosea dintr-o lume unde exista sau a existat viață. Trebuie să știți, mai adaugă Smith, printre altele, că se cunosc patru categorii de meteoriți, după cantitatea de fier și de nichel pe care o conțin.

Mângâind gigantul bloc de piatră și metal, Smith mai spuse:

-La suprafață, după cum vedeți, meteoritul este învelit într-o pojghiță subțire de substanță sticloasă, care

netezește asperitățile. Această pojghiță s-a format datorită unui proces de topire superficială de foarte scurtă durată, la care a fost supus aerolitul. Acest proces nu s-a petrecut numai cu meteoritul meu, ci cu toți meteoriții care au ajuns pe pământ și se datorează încălzirii în contact cu atmosfera.

Terminându-și explicația, Smith ne invită să trecem mai departe, în interiorul meteoritului. Pimeii aprinseră niște vreascuri și pătrunserăm într-un gang strâmt, care dădea într-o grotă aproape perfect rotundă. De îndată ce intrarăm în grotă, din toate ungherele izbucniră zeci de lilieci, mici ca niște fluturi, care începură să zboare încoace și încolo, speriați de lumină.

Țrecurăm printr-o galerie strâmtă și umedă ce se îngusta tot mai mult, dându-ne senzația că în curând vom fi striviți sub apăsarea pereților. Deși o suflare de aer rece, venind de undeva dintr-un loc necunoscut, ne mângâia frunțile înfierbântate, sudoarea curgea learcă de pe noi.

Deodată, gangul coti deschizându-se brusc într-o peștera largă și, pe neașteptate, atingerea unei mâini omenești reci ca gheața. O mâna de mort. Am scos un strigăt de groază.

-Lumina! tună Smith.

Pimeii aduseră, în grabă, lângă mine vreascurile aprinse și înaintea ochilor noștri înspăimântați apărură trei mumii, care se holbau la noi cu orbitele lor negre lipsite de globi oculari.

Un râs drăcesc deșteptă ecouri prelungi în grotă. Râdea colonelul Smith.

-Dați-mi voie să vă prezint pe membrii expediției mele, hohoti el, arătându-ne cele trei mumii.

-Iată-l pe sir John Russet, pe sir

Roger Watson și, în sfârșit, pe onorabilul sir Richard Burminghom. Priviți-i ce cuminiți stau!

Colonelul râse din nou. Un răs sardonice, înfricoșător, care n-avea nimic omenesc în el. Ne privi cu ochi scânteietori. Brusc, nu mai râse. Începu să ne explice, cu același ton calm, cu care ne vorbise despre originea meteoritilor.

-Tribul Mantusari obișnuiește să mumifice trupurile dușmanilor uciși, ca să nu se prefacă în fiare sălbatice. Prizonierii sunt întâi jertfiți idolului, iar apoi sunt înveliți în fâșii lungi de fibre vegetale și depuși înăuntrul meteoritului care, pe lângă admirabila calitate de a ascunde aur, mai are și proprietatea misterioasă de a conserva cadavrele. Cine pătrunde în grotle sale tainice nu mai putrezește niciodată. Carnea se topește, se macerează, dar pielea rămâne întregă. După cum vedeți, mumiile se aseamănă izbitor cu colegele lor din piramidele egiptene.

În diferitele ganguri și peșteri din meteorit se găsesc cadavrele multor călători. Pe toți i-a mânat același miraj al aurului. Tăcerea pereților de piatră și metal adăpostește arabi veniți de pe întinderea nesfârșită a pustiurilor, încă în urmă cu două secole. Alături, se află portughezi și spanioli, descinși din Angola și Coasta de Aur. Poate unul din ei, evadând din ghearele pigmeilor, și nemiavând putere să fugă mai departe, a scris citatul dantesc pe unul din copacii junglei pitice. Până la urmă, prins din nou, a fost sacrificat și el.

Nu departe de aici, dorm somnul veșnic doi nemți din Africa de sud-vest și un olandez, care a străbătut continentul urcând spre ecuator, tocmai

din Colonia Capului. Toți câți au râvnit meteoritul au ajuns la el numai sub această formă jalnică de mumii. Singur eu am izbutit să-l iau în stăpânire, să mă bucur de comorile lui, ceilalți au fost uciși de pigmei.

Smith vorbea calm și mândru de toate aceste tragedii zguduitoare, când deodată fu întrerupt de strigătul înfricoșat al lui Leicher. Locotenentul se apropiase de mumii și acum arăta înspăimântat către tâmpla uneia din ele.

-Acest om, înainte de a fi mumificat, a fost împușcat, murmură el. Are tâmpla sfărâmată de un glonte de revolver.

Arthur Smith tresări și îi aruncă locotenentului o privire plină de ură.

-Da! A fost împușcat! urlă colonelul. Eu l-am împușcat!

O tăcere de gheață cuprinse gropa. Ce tragedie se petrecuse în această lume sălbatică a piticilor, în preajma meteoritului tăinuitor de comori? De ce un om ridicase revolverul împotriva unui tovarăș de-al său? Era blestemul aurului care amețea mințile?

Cu pieptul cutremurat de spasme, Smith spuse răgușit:

-L-am împușcat pentru că voia să-mi răpească aurul, aurul meu, aurul care mi se cuvine numai mie. Doi oameni am împușcat cu mâna mea, iar pe al treilea l-am dăruit tribului. A fost jertfit marelui idol.

Smith își sfâșie cămașa, ca să respire mai ușor. Părea că, din clipă în clipă, se va prăbuși mort la picioarele noastre. Cu un efort de voință, își învinse însă slăbiciunea și continuă.

-N-am cerut ajutoare din partea Societății belgiene de geografie, n-am adus unelte perfecționate, fiindcă nu vreau să

împart cu nimeni aurul. Zece ani împreună cu pigmeii mei am săpat, cu unelte mai mult decât primitive, o galerie care duce până în centrul meteoritului. Acolo, bănuiam că se află aurul. Nu m-am înșelat. Metalele grele cad întotdeauna în centrul meteoritilor. Aurul are greutatea atomică 197,2 și într-adevăr, am dat peste aur. Acum, cu câteva lovături de tâmăcop, se prăvălesc la picioarele mele kilograme de metal prețios. Sunt bogat, sunt cel mai bogat om din lume!

Din nou, i se aprinse în ochi sciânțea ciudată pe care o mai zărisem la el. Acum, însă, îi pătrunsesem înțelesul. Omul din fața mea era nebun. Aurul îi furase mințile. Nu era nici primă, nici ultima victimă a acestui metal blestemat.

-Și voi vreți să-mi răpiți comoara, suieră Smith. Știam de mult despre venirea voastră. Trimisesem un negru

credincios, singurul rămas în viață, din hamalii ce mă însoțiseră până aici, să-mi aducă niște unelte din Leopoldville. Acolo, el a aflat că bătrâna călăuză care m-a condus până la pădurea pitică, mai trăiește și este căutată de niște exploratori albi, ca să-i conducă la meteorit. Atunci, așa cum primise ordin de la mine, a pus capăt vieții aceluia mar tor primejdios și s-a grăbit să ajungă în sat înaintea voastră. Voi ați găsit drumul și singuri. Dar și voi veți muri înainte de a izbuti să-mi furați un singur gram de aur. Poimâine este sărbătoarea marelui idol. De mult nu i s-a mai jertfit carne omenească. Poimâine, trupurile voastre vor cădea pe altarul de jertfă. Pigmeii mei vor fi foarte bucuroși.

Apoi, întorcându-se către războinicii care îl însoțeau, colonelul îi ordonă:

-Legați-i !

Capitolul XI JERTFA MARELUI IDOL

Tarcul în care fusesem închiși, împreună cu hamalii noștri, era strâmt și incomod. Fuseserăm dezlegați, dar 30 de pigmei aflați în jurul țarcului, cu arcurile pregătite, ne făceau imposibilă evadarea.

În sat, se porniseră cântece și dansuri sălbatice, vestind apropierea serbării sacre. Leicher se chircise într-un colț și plângea ca un copil. Se afla în apropierea comorii pe care o visase de atâta vreme și era sortit să piară înaintea de a putea măcar s-o atingă.

Mai la o parte de restul grupului, Marssack și cu Rosechamp șuşoteau

în mare taină. Deodată, maiorul se culcă pe burtă și începu să țipe ca din gură de șarpe. Părea că este încercat de dureri cumplite. Se zvârcolea cuprins de spasme, horcăia și striga după ajutor. Marssack, vădit îngrijorat, căuta să-l liniștească, fără să izbutească însă să-i potolească du-rerile îngrozitoare.

-Cheamă-l îndată pe vrăjitor! strigă el călăuzei. Maiorul este pe moarte.

Călăuza parlamentă timp îndelungat cu unul din pigmeii care ne păzeau și până la urmă îl convinse să pomească în goana mare după vrăjitor. Între timp, maiorul, cu spume la gură,

fu cuprins de un tremur care-i zgâlțâia întregul trup. Degeaba îi întindea Marssack plosca cu apă ca să bea, căci Rosechamp găfâind, cu respirația șuierătoare, nu voia să se atingă de băutură, ca și cum intestinele lui arse clătînind trist din cap.

-Dacă te bucuri, de ce ești atât de posomorât?

-Mâine este sărbătoarea jertfelor, șopti bunul negru. Cineva trebuie ucis... Marele idol cere.

-Lasă să ceară! Rosechamp este acum șef și nu va îngădui o ceremonie atât de barbară.

-Eu rog pe master să-mi dea voie să fug. Lui Mambo îi e teamă!

-Unde să fugi? Suntem departe de orice centru populat. Vei fi răpus de fiarele junglei.

Negrul stăruie:

-Mambo roagă să-i dați voie să fugă.

-N-ai decât. Fă cum crezi! am răspuns eu supărat.

Mambo se îndepărtă tăcut, iar eu intrai în fosta colibă a lui Smith. Înăuntru, Rosechamp tocmai îi dădea o sticlă cu alcool vrăjitorului. Maiorul mă întâmpină cu un zâmbet batjocuritor:

-Nu te așteptai să scapi atât de ușor, domnule Spineanu, nu-i așa?

-Vă mărturisesc, că nu, domnule maior, am răspuns eu.

Rosechamp mângâie scăfârlia neagră a vrăjitorului și spuse:

-Vrăjitorul ăsta s-a arătat a fi un băiat bun și cât se poate de priceput. Câteva picături de otravă și marele șef Smith a zburat la marele său idol.

-Cum? Colonelul a fost otrăvit?

-Dar ce ți-ai închipuit? făcu maiorul zeflemitor. Credeai că a murit

de moarte naturală? Știi că ai haz, tinere!

Leicher și Marssack începură să râdă cu hohote. Maiorul continua să-și bată joc de mine.

-Fără îndoială că dumneata crezi că însuși marele idol a hotărât numirea mea ca șef al tribului Mantusari. Nici nu-ți trece prin cap că totul a fost aranjat dinainte cu vrăjitorul. I-am făgăduit două sticle de alcool pe zi și, pe deasupra, că-l învăț să tragă cu pușca. Afacerea s-a încheiat pe dată. Te miri, nu? Ești cam prostănac, băiețașule. Nu știi ce ai învățat pe la Bruxelles, dar aici, în Africa, nu ești bun de nimic.

Am simțit că-mi ard obrazii. Aș fi vrut să-i răspund ceva să-l usture. Dar am tăcut. Îmi dădeam seama că șiretenia acestui om, oricât de mârșav ar fi fost, ne salvase pe toți de la moarte. Jucase de minune rolul omului bolnav și izbutise să-l atragă pe vrăjitor de partea sa.

-De mâine, începem exploatarea aurului din meteorit, spuse maiorul dezbrăcîndu-se. Vom folosi însă metode mai perfecționate decât cele întrebuițate de Smith. În primul rând, exploziv. Avem o cantitate suficientă în baloturi.

-Cum, nu anunțăm la Bassoko descoperirea noastră? Nu cerem ajutoare? am întrebat eu mirat.

-Nu, îmi răspunse scurt Rosechamp. Nici nu mă gândesc ca aurul nostru să intre în mâinile statului belgian. Noi l-am descoperit, al nostru să rămână!

-Faceți aceeași nebunie ca și Smith. Fără unelte, fără oameni pricepuți, aurul nu poate fi exploatat ca lumea.

-Pe naiba! zise Marssack. Cât avem noi nevoie, luăm și singuri. Ce rămâne, n-are decât să ia cine o pofți. La urma-urmei, poate nici nu-i atât de mult! Câteva sute de kilograme acolo, și gata.

-Și cum o să-l transportăm?

-Asta vom vedea mai târziu, răspuse Rosechamp. De altfel, folosirea persoanei l-a plural nu e cea mai corectă.

-Nu înțeleg!

-Nu trebuia să spui "cum o să-l transportăm", ci "cum o să-l transportați" - persoana a II-a plural. Vezi, deși sânt câțiva ani de când am terminat școala, mă pricep încă perfect la gramatică.

L-am privit nedumerit.

-Am uitat, domnuie Spineanu, să-ți comunic ce era mai însemnat. Știi că mâine este sărbătoarea jertfei! Am făgăduit poporului meu că nu-l voi lipsi de această bucurie. De altfel, a fost și una din condițiile încoronării mele. Nu pot fi o căpetenie mai rea decât predecesorul meu. Vrăjitorul mi-a cerut o jertfă albă. Pe oricare dintre noi. Cât timp ai fost afară, noi am tras la sorți. Din nefericire, numele dumitale a ieșit din cascheta care ne-a folosit drept urnă. Ești menit să devii jertfa marelui idol. Este o cinste deosebită.

Încercăi un gest de revoltă. Strângînd pumnii voiam să mă reped la maior, dar acesta îmi ieși înainte și ocolindu-mi privirea îmi spuse liniștit:

-Te sfătuiesc să nu încerci să opui vreoa rezistență, pentru că, în timp ce noi trei suntem înarmați, am avut grijă să n-ai asupra dumitale nici măcar un briceag!

Am rămas o clipă încremenit, apoi am strigat:

-Nu se poate! Nu se poate să mă uci-deți!

Leicher se uita afară, printr-o fereastră a colibeii. L-am întors cu fața la mine. Era alb ca hârtia, iar mâinile albe și îngrijite îi tremurau. L-am strigat:

-Ești ofițer, nu poți să fii părtaș la o nelegiuire ca asta. Îți încarci conștiința cu o nouă mișelie. Amintește-ți de mama ta. Și pe ea ai ucis-o tot tu!

Buzele golite de sânge ale locotenentului se schimonosiră ca și cum i-ar fi venit să plângă.

-Ai dreptate, murmură el, cu glasul abia auzit. Nu pot lăsa să fii ucis. Domnuie maior, iartă-l, i se adresă Leicher, de astă data lui Rosechamp. Este membru al expediției noastre. Nu e cu putință să-l arunci în mâinile canibalilor.

Maiorul îl privi disprețuitor.

-Dacă vrei, spuse el, poți să-i iei locul. Mie mi-e indiferent cine va fi jertfit idolului.

-Ești prea cinic, domnule Rosechamp, șopti Leicher. Dar dacă vei fi dumneata acela care va fi jertfit?

În mâinile locotenentului apărură teava unui revolver.

-Dacă acest revolver va pune capăt nelegiuirilor dumitale? șuieră Leicher.

Marssack încercă să se repeadă asupra tânărului ofițer, dar acesta i-o luă înainte.

-Nici o mișcare, sergentule, dacă nu vrei să treci în rândul strămoșilor.

Rosechamp nu părea însă deloc impresionat de amenințarea revolverului. Zâmbea la fel de disprețuitor ca și mai înainte.

-Ești mult prea laș, locotenente Leicher, ca să ai îndrăzneala să apeși

pe trăgaci, spuse el. Ai fost întotdeauna slab. N-ai nici un pic de voință în tine. N-ai fost niciodată în stare să te ridici de la masa de joc, deși simțeai că trebuie s-o faci! N-ai fost vreodată capabil să duci măcar o singură acțiune la bun sfârșit. Te-am scos din noroi și din mizerie, ca să te îmbogățesc. Te-am făcut om atunci când nu erai decât o cârpă.

-M-ai făcut complice, nu om!

-Numește-o cum vrei. Ți-au plăcut întotdeauna titulaturile pompoase, dar n-ai știut să și le păstrezi. Nu! Ți este mult prea greu să renunți la mine. Știi prea bine că, fără Rosechamp, nu te poți îmbogăți. Nu poți obține meteoritul de aur. Admiri voința mea de fier, ai nevoie de ea. În aceste condiții, n-ai să mă împuști! Aruncă imediat revolverul până ce nu mă înfurii! Dacă mă înfurii, o să-ți pară rău. Te voi biciui sau, poate, te voi jertfi și pe tine. Știi că, deși sunt în bătaia revolverului tău, sunt mai puternic de o mie de ori decât tine. Aruncă, deci, revolverul chiar acum, dacă mai vrei să te iert.

Ca hipnotizat de privirea unui șarpe, Leicher ascultă, cu ochii holbați, ceea ce îi spunea maiorul. Nu mai era în stare să facă nici o mișcare.

-Hai, azvârle jos revolverul, mai spuse o dată maiorul.

Moi, degetele locotenentului se desfăcură de pe patul revolverului și

arma căzu. Leicher se întoarse apoi brusc și ieși plângînd din colibă.

Vrăjitorul, care asistase la toată scena, scoase un țipăt gutural și înăuntru năvăli o ceată de pigmei. La un semn al lui, piticii repeziră asupra mea. Dar eram hotărât să nu mă predau atât ușor. Din câțiva pumni bine plasați, pigmeii se rostogoliră unii peste alții. Încercai să fug din colibă, dar Marssack mă prinse și-mi răsuci mâinile la spate. Acum pigmeii îndrăzniră să se apropie din nou și să mă lege.

-Ai să dai socoteala de asta! I-am amenințat eu pe Rosechamp.

Dar acesta se opri înaintea mea și-mi răspunse nepăsător.

-Ți-amintești că, în urmă cu câteva zile, m-ai amenințat cu revolverul și m-ai batjocurit. Erau de față subalternii mei și opt negri. O astfel de ofensă nu se poate ierta.

L-am fulgerat cu privirea și i-am spus printre dinți:

-Ești o bestie, Rosechamp!

Vinele de pe fruntea maiorului se umflară să se spargă. Scrâșni și mă izbi plin de furie cu pumnul în obraz. Am căzut grămadă cu fața însângerată. Pigmeii mă ridicară în grabă și mă duseră la stâlpul de jertfă. Câteva funii trecute cu pricepere peste tot trupul mă imobilizară cu desăvârșire.

După ce am stat aproape două ore în această poziție, sub razele fierbinți ale soarelui ecuatorial, am leșinat și m-am trezit abia seara...

Coliba lui Smith răsună de hohote de râs. Larma era purtată până departe, tulburînd liniștea satului adormit. Cei trei albi chefuiau împreună cu vrăjitorul. Dăduseră de aur, aveau puterea în mână, erau fericiți. Iar eu trebuia să-mi aștept sfârșitul, ținut de stâlpu jertfelor. Îi disprețuiam pe Rosechamp și pe Marssack pentru cruzimea și grosolănia lor, dar ei se dovediseră mai inteligenți decât mine. Chiar bunul Mambo, simplul negru cu suflet de copil, se dovedise mai prevăzător ca mine. Acum jungla îl ascundea, ferindu-l de răzbunarea lui Rosechamp. Naiv și prost, aveam să pier în cazne groaznice, fără să-mi fi îndeplinit nici unul din visurile tinerești care mă însuflețeau. Teribila taină ce învăluia tărîmul misterios pe care mă aflam avea să rămână nedezlegată. N-aveam să aflu niciodată cauzele care duseseră la nașterea unei noi rase de pigmei. N-aveam să știu cum a fost posibil ca, în mijlocul junglei ecuatoriale, cu arbori și animale gigante, să apară o pădure pitică.

Acum, ultimele pregătiri pentru jertfirea mea erau pe sfârșite. În zori, pumnalul de sacrificiu avea să mi se înfigă adânc în gât. Aveam să mai rămân toată noaptea legat de stâlpu de cazne și apoi... Apoi, totul avea să se sfârșească.

În spațiul liber - rămas între stâlpu și idol, pigmeii aprinseseră un foc și se așezaseră turcește în jurul lui.

Pe cer, stelele prinseră să

pâlpâie una câte una, aprinse de un lampagiu nevăzut. Între ele, albă, tremurătoare și rece, Crucea Sudului își trimitea chemarea care mânase corăbierii temerari către ținuturile înghețate ale Arcticii.

Eram sortit să mor zadarnic, lăsînd un mister nedezlegat. Poate niciodată Rosechamp n-avea să comunice oamenilor de știință despre existența meteoritului și a pigmeilor. Poate că niciodată geografii n-aveau să afle că în Congo exista o junglă pitică.

Eu unul aș fi renunțat bucuros la tot aurul din meteorit, ca să pot face, în schimb, acea comunicare, să fiu în stare să descopăr cauza misterioasă care produsese uimitoarele transformări în structura oamenilor, a plantelor și a animalelor.

O împunsătură de sulită mă readuse la realitate. Un pigmeu dorise să se convingă că mai mișc, că n-am murit înainte de oficierea ceremonialului. Nu puteam să mai fac nimic pentru acești oameni. Aveam să mor într-un mod prostesc, nelăsînd în urmă decât un trup, care se va usca în grotă unui meteorit, fără să putrezească, veacuri de-a rândul. De această soartă nu mă putea scăpa decât o minune!

Și minunea se produse!

Pe neașteptate, pigmeii din jurul focului săriră în picioare și-o luară la sănătoasa scoțînd țipete ascuțite de groază. O mumie dintre cele aflate în grotă se desprinsese din umbrele nopții și se apropie de foc. Obrazul alb, cărpele

cu care îi erau înfășurate picioarele uscate, mârâitul sinistru care-i ieșea din gura schimonosită într-un rânjel fioros, semănau în jur o spaimă de nedescris.

Eu însumi mă întrebam dacă nu cumva am halucinații. Când și ultimul pigmeu fugi de lângă foc, îngrozitoare mumie se apropie de mine și în clipa aceea auzii vocea blândă a lui Mambo.

-Eu sânt, master! Nu vă speriați! Am venit să vă scap!

Prietenul meu credincios, bunul și devotatul Mambo își învinsese teama superstițioasă ce i-o inspirau mumiiile și folosind cea mai năstrușnică deghizare pe care și-o putea imagina cineva, venise să mă salveze. Vopseaua albă pentru față o găsisese cu ușurință, iar cărpele învechite cu care își înfășurase trupul le împrumutase chiar de la o mumie veritabilă.

Din două lovituri de suliță, sforile cu care fusesem legat zăceau la pământ. O clipă mai târziu o luam la fugă spre jungla salvatoare. Ne-am oprit nu departe de sat, într-un tufiș. Eram slăbit și amorțit din pricina orelor în care zăcusem nemișcat, legat de stâlpii caznelor. Efortul de a fugi pusese într-adevăr capăt ultimelor mele puteri. Acum stăteam trântit la pământ, abia mai trăgându-mi răsuflarea. Și, totuși, conștiința primejdiei trezi în mine noi rezerve de energie. După ce câteva minute n-am fost în stare să mă mișc, în sfârșit mă ridicai și-l întrebai pe Mambo:

-Și acum ce facem?

-Fugim la Bassoko, răspunse negrul cu aerul cel mai liniștit din lume, ca și cum ar fi fost vorba de o simplă excursie de plăcere pe o șosea perfect asfaltată.

Dacă n-aș fi fost atât de îngrijorat cum eram, poate aș fi început să râd, dar gravitatea momentului mă făcu să exclam înfuriat:

-Ești nebun! Cum o să străbatem jungla complet neînarmați? Te credeam mai deștept, Mambo!

Negrul tăcu rușinat. Ochiul lui bun se întristară. Murmură:

-Mambo a făcut tot ce a putut. Mai mult nu știe!

Poate că dacă ar fi strigat la mine, aruncându-mi în obraz că, după ce mă smulsese din ghiarele morții, eu nu găsisem altceva mai bun de făcut decât să-i vorbesc grosolan și să-l batjocuresc, m-ar fi durut mai puțin decât felul blând în care îmi răspunsese. Privirea lui rușinată și tristă mă rănea mai mult decât o palmă.

-Iartă-mă, Mambo, am șoptit eu, abia auzit. Ești un prieten desăvârșit. Îți voi fi totdeauna recunoscător!

Mambo zâmbi, arătându-și dinții care scânteiară în întuneric.

-Ar fi bine să putem pune mâna pe arme, spuse el. Dar cum să facem?

-Trebuie să ajungem la coliba lui Smith. Acolo se găsesc toate armele.

-Să ne furișăm chiar acum, propuse negrul. Cât timp piticii ăștia sunt zăpăciți, va fi mai ușor.

-Ai dreptate! Nu e o glumă ceea ce încercăm să facem, dar, oricum, merită. Nădăjduiesc că steaua norocului nu ne va părăsi nici de data asta.

Fără să-mi mai răspundă, Mambo o porni îndărăt către sat. Neobișnuitul său costum îl cam împiedica la mers, dar nu voia să-l lepede. Deghizarea în mumie mai putea să ne folosească.

Sărirăm gardul satului într-un

loc mai întunecos, umbrat de câțiva palmieri și începurăm să ne furișăm de-a lungul lui. Luminate de flăcările focului, se vedeau siluetele pigmeilor încrucișându-se, alergând de colo-colo, fără nici un rost, învâlmășindu-se și încurcându-se unii pe alții. Apariția mumiei îi buimăcise complet, împiedicându-i să ia vreo măsură împotriva fugii mele, pe care o socoteau cu totul supranaturală. Printre pigmeii îi zăream pe Rosechamp și pe Leicher, abia ținându-se pe picioare. Maiorul se clătina ca un catarg de corabie pe vreme de furtună și probabil că încerca zadarnic să pună rânduială în haosul care cuprinsese satul.

Spre norocul nostru, era și o noapte fără lună. Puteam să ne strecurăm nevăzuți până la coliba lui Smith. Pe neașteptate, însă, câțiva pigmeii ne ieșiră drept în față. Dînd cu ochii de Mambo, în loc să se folosească de arme, o luară la fugă, smintiți de spaimă.

Pigmeii cu care ne întâlnisem puteau să dea de veste prin sat că fantoma apăruse din nou și era cu puțință ca un războinic mai îndrăzneț să se apropie de ea și să recunoască în cumplita arătare pe hamalul fugit de cu zori.

Grăbirăm pasul și, din fericire, ajunserăm nestingeriți la colibă.

-Mambo rămânine afară, spuse bunul negru. Dacă vine cineva, îl sperie!

-Bine, încuviințai eu. Mă întorc îndată cu armele.

Înăuntru însă nu mă aștepta o surpriză prea plăcută. Așezat la masă, cu obrazul sprijinit în pumni, uriașul Marssack fuma plictisit o țigară. Când mă văzu, tresări, clipi de câteva ori, ca

să se convingă, probabil, că nu are vedenii, iar apoi sări de la locul său strigînd.

-S-a întors domnișorul! Ei bravo! Îmi pare foarte bine!

Acest acces de bucurie dură însă foarte puțin, pentru că o clipă mai târziu sergentul se și repezi asupra mea. Nu i-am dat însă timpul să se prăvălească cu trupul lui mătăhălos peste mine. Făcui o eschivă demnă de un campion și gigantul nimeri cu toată puterea într-un perete, ceea ce produse un adevărat cutremur în micuța colibă. Lemnăria pârâi, acoperișul crăpă într-un mod primejdios, iar lumânarea de seu care ardea într-un colț fu cât p-aci să se stingă.

Contam pe faptul că și Marssack era beat, ca și superiorul său. Altfel, lupta dintre noi ar fi fost cu totul inegală, mai cu seamă că eu eram aproape epuizat de oboseală. Din nefericire, însă mă înșelam. Sergentul era cât se poate de treaz. Conform obiceiului lor de a se îmbăta cu rîndul, el băuse mai puțin decât Rosechamp. După ce se desmetici din întâlnirea neașteptată cu peretele, se năpusti din nou asupra mea.

În semiîntunericul colibei, se încinse o luptă surdă. Amândoi tăceam, căutînd să găsim momentul cel mai potrivit, ca să lovim necruțător. Îmi spuneam tot timpul că trebuie să fiu cât mai atent și mai prevăzător, pentru că numai cu inteligența aș fi fost în stare să dobor un om de două ori mai greu și mai puternic decât mine.

Lunecînd din încheștarea brațelor sale și, izbutind să mă îndepărtez cu câțiva pași, de el, așepînd un moment când îi găsii maxilarul

descoperit, îmi făcui vânt și îi repezii o directă, care bufni înfundat în tăcerea colibeii. Namila se clătină, dar nu se prăbuși.

-Aha, îngerașul știe și jocuri dintr-astea, mugi el înfuriat și se aruncă din nou asupra mea.

Dar eu nu mă mai aflam în același loc. Sărind iute, mă dădusem înlături și Marssack nimeri din nou în perete. Furia lui creștea. În ochi, îi apăruseră o mulțime de vinișoare sângerii, iar respirația îi devenise șuierătoare. Acum, nu-mi mai urmărea mișcările și se repezea de fiecare dată orbește asupra mea.

În colibă, se făcuse îngrozitor de cald. Mirosea a sudoare omenească, amestecată cu aburi de alcool. Capul îmi vâjâia, urechile îmi țiuiau. Limba mi-era grea. Parcă se umflase. Simțeam că-mi vine rău. M-aș fi culcat la pământ, să mă odihnesc, să uit, să dorm. Totuși, o voce lăuntrică îmi spunea că trebuie să rezist, să lupt, să înving. Nu! Nu puteam să încrucizez brațele și să cad la pământ, atâta timp cât mai simțeam sângele zvâcnindu-mi fierbinie prin vine. Trebuia să fac ceva cât mai repede. Ceva care să mă descotorosească de dușmanul cumplit din fața mea. Din clipă în clipă, puteam să leșin sau să mă pomenesc cu Rosechamp și pigmeii intrând în coliba.

Folosind regulile clasice ale boxului englezesc, nu eram în stare în nici un caz să lichidez un uriaș ca

Marssack. M-am gândit atunci la boxul franțuzesc, unde se lovește și cu picioarele. Intr-adevăr, când Marssack se aruncă din nou către mine, în loc să mă învârtesc ca un titirez pe picioare, scăpându-i de sub pumni și blagoslovindu-l cu directe și upercuturi, care nu prea dădeau rezultate, de astă dată îl izbii fulgerător cu vârful cizmei în pântec. Uriașul se îndoi de durere, gemînd ca o vită înjunghiată. Atunci i-am mai tras, cu toată puterea, un pumn sub bărbie. Efectul întrecu cele mai bune așteptări. Marssack se rostogoli ca un sac de cărbuni și nu se mai ridică de jos. Ținea ochii închiși și pe față i se întipărise un zâmbet fericit, ca și cum ar fi fost cuprins de cele mai legănătoare visuri. Ți-ar fi fost și milă să-l trezești. Fără să mai aștept un arbitru care să numere până la zece, ca să mă declare învingător, m-am repezit la lada de arme și, culegînd de acolo tot ce mi-ar fi putut folosi, într-o clipă mă și aflam lângă Mambo, care mă astepta afară, îngrijorat de întârzierea mea.

-Haidem!

Zburarăm până la gardul ce încingea satul și, cu ultimele puteri, îmi făcui vânt pe deasupra, pierzîndu-ne în bezna binecuvîntată a junglei Eram însă hotărât ca, la primul prilej, să mă întorc și să lămuresc tainele care mă frământau. Acum însă trebuia să mă îndepărtez cât mai repede, dacă nu voiam să plătesc cu viața cea mai mică întârziere.

Cine ar putea spune cât timp am fugit? Ceasurile și chiar zilele își pierduseră înțelesul. Hăituiți ca niște fiare sălbatice, urmăriți de răpăitul amenințător al tobelor de război și de pașii grăbiți ai pigmeilor care ne căutau, bâjbâiam drumul prin jungla liliputană, mereu către nord, tot mai spre nord. Stârnite din bârlogurile lor, animale pipernicite și ciudate ni se împleticeau printre picioare. Aș fi vrut să mă opresc, să le studiez, să iau chiar câteva exemplare cu mine, pentru ca în liniștea pașnică a laboratorului să pot desluși taina lor, dar Mambo mă trăgea mereu înainte, până ce cădeam istovit și înfometat în vreun tufiș.

Atita timp cât m-am aflat în jungla pitică, nici n-am avut timp să vânam și Dumnezeu știe cu ce ne hrăneam. În sfârșit, primii copaci giganți ni se arătară privirilor, mândri și cutezători. Intrasem în jungla adevărată. Acum, nu se mai zăreau maimuțele pitice, nici lianele subțiri ca niste viermi lungi și verzi. Zvonul tam-tam-urilor se pierduse undeva, în depărtare. Eram salvați!

Mambo se întoarce cu fața spre locurile de unde venisem și, amenințând cu pumnul, blestemă aprig jungla pitică, prilejuitoare de atâtea nenorociri! Ne mai pândeau destule primejdii, totuși jungla ne păru un bulevard larg, asfaltat, cu lume multă, unde ne aflam în cea mai perfectă siguranță.

Ne făcurăm socoteala că, în cel mult o săptămână, mergînd tot timpul

spre nord, vom ajunge la Bassoko. Aceste planuri se dovediră însă fără temei. În cea de a șaptea zi, nu dăduserăm încă peste nici o urmă omenească. Eram flămânzi și istoviți, hainele se prefăcuseră în zdrențe, insectele ne chinuiau și de nicăieri nu se ivea vreun semn că acest calvar avea să se sfârșească curând.

În cea de a noua zi, un loc ciudat, cu copaci tăiați și pământ sterp ni se arată ochilor.

-Pă aici, au fost nu de mult oameni, spuse Mambo. Satul trebuie să fie pe undeva pe aproape.

Mambo nu se înșelase. Am recunoscut și eu în acel pătrat de pământ golaș și trist, semnele unei bătălii disperate între om și junglă. Am mers încă o zi mai veseli și mai încrezători în steaua noastră norocoasă. Spre seară, auzirăm zgomotul unui torent de apă.

-Trebuie să fie fluviul Congo, am strigat eu, în culmea fericirii. Suntem salvați!

Ne repezirăm înainte, chiuind de bucurie. Dar mare ne fu mirarea când, în loc de apa liniștită a fluviului, așa cum o cunoscusem la Bassoko, în fața ochilor ni se deschise priveliștea unei uriașe căderi de apă. O cascadă se prăvălea de la mari înălțimi, spumegînd și mugind. Miliarde de stropi limpezi de cristal erau azvârliți în aer. Razele soarelui ecuatorial străpungeau pulberea fină a picăturilor de apă risipite în aer și se desfăceau într-un curcubeu

strălucitor. Stâncile argintii încercau să țină piept năvalei de lichid, ca niște ostași care, din tranșeele lor, se străduiesc să stăvilească o furtunoasă șarjă de cavalerie. Un asalt se sfârșea cu zgomot de pieptul de granit și, îndată după el, un nou potop, parcă mai puternic, năvălea peste colții de stâncă! Aveau să treacă zeci și sute de ani și aceste pietre, rănite și zdrențuite, de pe urma necurmatelor bătălii cu apă, se vor lupta încă, necoborînd steagul, ca o cetate asediată, dar care nu se predă.

Capitolul XIV SE CUTREMURA PAMANTUL

Sergentul Miller avea sub conducerea sa 20 de soldați ai forțului din Stanleyville. Era un omuleț mic de stat, cu un început de chelie și de burtă. Tocmai se descălțase, ca să-și ușureze cât de cât teribilă durere de picioare, când un soldat mă introduse în cancelaria sa. Sergentul mă ascultă cu un aer posomorât și apoi mormăi, scobindu-se în nas.

-Ziceți că faceți parte din expediția domnului maior Rosechamp? Hârtii aveți?

-Au rămas în satul pigmeilor.

-Pigmei? Care pigmei?

-Nu v-am explicat?!

Muller mă privi cu niște ochi gălbui, înecați în grăsime.

-Domnule, spuse el încruntându-se, nu sunt pus aici ca să ascult glume. Ceea ce-mi povestești dumneata despre pitici și despre aurul căzut din cer sunt basme bune de istorisit copiilor. Eu n-am timp de ele și nici nu mă

Ne aflam la cascada Stanley. Greșisem drumul și ne îndepărtasem de Bassoko cu nu mai puțin de 300 de kilometri. Pe malul celălalt, se zăreau acoperișurile caselor din micul orașel Stanleyville, capătul liniei ferate de est, Stanleyville-Pontierville.

Acolo, aveam să dăm în sfârșit de autoritățile belgiene. Dar aventurile noastre încă nu se sfârșiseră, iar nenumăratele taine abia aveau să se lămurească...

interesează.

-Dar nu-i nici un basm. Este numai adevărul-adevărat. O comoară neprețuită, un meteorit de aur se găsește pe teritoriul tribului Mantusari.

-Și unde-i acum domnul maior Rosechamp?

-A devenit căpetenia tribului!

Sergentul holbă la mine niște ochi spălăciți, mai-mai să mă înghită. Apoi spuse, târăgănat, vrînd să pară cât mai calm.

-Spui că maiorul Rosechamp a devenit șeful unui trib de pigmei! Bravo! Alțeva n-ai mai știut să scomești? Dar, ia spune-mi, dacă dânsul e mare căpetenie, dumneata de ce ai fugit?

-Am fugit pentru că voia să mă jertfească marelui idol.

Miller își ieși din răbdări. Sprâncenele i se zburliară, dîndu-i un aer mai mult comic decât fioros.

-Până ce vom dovedi care-i adevărul în această afacere, rosti el

înfuriat, pentru orice eventualitate, te arestez. La urma-urmei, ești ori nebun de legat, ori un aventurier primejdios. În ambele cazuri, închisoarea este binevenită.

Spunînd aceasta, Muller agită un clopoțel, care se afla pe birou. În încăpere, intrară doi subalterni, care cu siguranță că m-ar fi arestat, dacă în clipa aceea o explozie formidabilă, urmată de un cutremur, n-ar fi zguduit fortul din temelii. Căzurăm toți grămadă, unul peste altul. O fulgerare de lumină, mai puternică decât cea strălucitoare a soarelui în plină zi, ne orbi pe toți. Un zgomot înfricoșător, lung, persistent, făcea să credem că se petrece un adevărat cataclism. Bubuituri de sute de ori mai puternice decât sunetele tunetului celei mai înverșunate furtuni ne zguduiau timpanele.

Abia după câteva minute izbutirăm să ne ridicăm în picioare, fără ca teribilul cutremur să ne răstoarne din nou la podea. Ne repezirăm cu toții la fereastră să vedem ce se întâmpla afară. În stradă, oamenii strigau îngroziți, arătînd cu mâna spre junglă. La mare depărtare, în pădure, se ridică o trombă uriașă de fum și flăcări. O lumină aurie, purpurie, violetă, cenușie și albastră împodobește pe margini trîmba neagră ca păcura.

Nu peste multă vreme aerul se întunecă și un miros de ars ne năpădi nărilor. Pe străzi, pe acoperișurile caselor, în curți, începu să cadă o cenușă fierbinte. După cum am aflat, mai târziu, institutele seismografice din cele mai îndepărtate înregistraseră puternicul cutremur produs în inima Africii. Chiar și aparatele mai puțin sensibile, tot indicaseră o oscilație remarcabilă în

scoarța pămîntească. Ciudat era însă faptul că semnele care prevestesc de obicei cutremurele, micile oscilații incipiente, nu se produsese, cutremurul manifestîndu-se de la început cu maximum de intensitate.

Abia a doua zi, când ploaia de cenușă încetă și cerul se mai limpezi, orașul păru mai liniștit. Oamenii își reluară vechile ocupații și viața începu să se scurgă normal.

Grozav de tulburat de tot ceea ce se întâmplase, Miller se arătă mult mai binevoitor față de mine. Astfel, îmi aminti că are un ziar vechi, în care sunt fotografiați totii membrii expediției Rosechamp. Îmi ceru să mă spăl, să mă pieptăn și să-mi dau degrabă jos barba de patriarh, care-mi schimba complet fizionomia, vrînd să facă o confruntare cu fotografia din ziar. M-am executat de îndată cu multă plăcere. Curat, ras proaspăt, parcă întinerisem. Miller se uita îndelung la mine și la fotografie, apoi dădu din cap și spuse plin de gravitate...

-E în regulă, se pare că dumneata ești!

-Domnule, am spus eu la fel de pătruns de seriozitatea momentului, vă asigur că eu sunt !

După ce m-am odihnit o zi, am pornit, însoțit de Mambo și de un detașament de 10 soldați, înarmați până în dinți, înapoi spre tribul Mantusari. Știam că voi avea de înfruntat mânia lui Rosechamp, ale cărui planuri voiam să le dezvălui. Nu mă îndoiam că și pigmeii aveau să mă primească destul de neprietenos. Dar puțin îmi păsa.

Călătoria dură mai puține zile decât atunci când o făcusem în doi, cu Mambo. Pe măsură ce ne apropiam însă

de teritoriul pigmeilor, întâlneam tot mai des copaci pârjoliți, ierburi arse, animale moarte, iar acolo unde am fi trebuit să dăm, în sfârșit, de jungla pitică, înaintea ochilor ni se înfățișă un pustiu trist, lipsit de orice urmă de viață. Nici un arbore, nici un fir de iarbă pe o vastă întindere carbonizată. În clipa aceea, am avut simțământul că pot dezlega taina.

Începeam să bănuie cauza misterului care transformase plante, oameni și animale în pitici. Aveam credința că pot lămuri și cum se produsese cumplita explozie care ștersese de pe fața pământului o lume ciudată, lăsînd în urmă un deșert nu mai puțin ciudat.

Era începutul unui șir lung de frământări, al căror rezultat îl văd abia azi.

EPILOG

M-am despărțit de Mambo într-o dimineată cu soare de jăratec și cer străveziu. Părăseam continentul negru pentru a nu-l mai revedea niciodată. Mambo se uita la mine cu ochii lui copilăroși împăienjeniți de tristețe. Și eu sufeream că mă despart de acest om curajos și cinstit, cu care trecusem prin nenumărate primejdii. Mă obișnuisem cu el și aveam să simt în curînd lipsa unui prieten atât de devotat cum știa să fie bunul negru.

-Mambo, nu vrei să vii, totuși, cu mine? Aș, avea tocmai banii pentru vapor, iar la Bruxelles ne-om descurca noi.

-Ce să fac eu în Europa, master?

-În primul rând, să înveți. Eu am să te ajut. Îndată după ce predăm rezultatele expediției la Societatea de geografie, ne întoarcem la mine în România.

-Master le vede pe toate prea ușor.

-Deloc, Mambo, deloc! Crede-mă, mi-ai fi de mare folos. Gândește-te, ești singurul martor, în afară de mine, care a văzut tot ce s-a petrecut în Congo. Mărturia ta ar întregi declarațiile mele. Nu uita că s-ar putea să existe oameni

care să nu dea crezare spuselor mele.

-Cine nu-l va crede pe master, zâmbi negrul trist, o să-l creadă și mai puțin pe Mambo. Master uită că Mambo e negru. Zulușii sunt robi, aici, în Africa. Dar în Europa, cum va fi? Mai rău.

-Te-ai simțit vreodată rob alături de mine? Nu ți-am arătat toată prietenia?

-Master și Ferney sunt altfel de albi. În lume sunt puțini ca ei.

-Ba sunt foarte mulți! am protestat eu.

-Se poate! răspunse negrul blând, deși se vedea bine că se îndoiește de spusesele mele.

Apoi adăugă:

-Țara lui Mambo este Africa. Cu hârțiile care i le-a dat master, Mambo se poate întoarce la trib. Nimeni n-o să mai îndrăznească să-l închirieze. Acum Mambo e mai bătrîn, știe să lupte! Șeful tribului o să plece din sat. Frații lui Mambo și Mambo o să-l facă să plece! Mambo a jurat asta!

Un fulger se aprinse în ochii bravului negru. Am înțeles că hotărârea lui este nestrămutată, că niciodată nu mă va urma în Europa. I-am strîns mâinile, l-am îmbrățișat îndelung și,

ștergându-mi pe furie o lacrimă, am urcat grăbit pasarela vasului care avea să mă ducă în Europa.

Sirena a sunat prelung. Motoarele au început să duduie. Elicele s-au învârtit de câteva ori și încet, tras de un remorcher, vasul s-a pus în mișcare. Eram departe, când pe țarm încă se mai zărea neclintită silueta înaltă și mândră a prietenului meu.

Întors la Bruxelles, am încercat să fac o comunicare științifică la Societatea de geografie. Voiam să împărtășesc oamenilor de știință tot ce văzusem. Socoteam că voi produce vâlvă mare. Se întâmplă însă cu totul altminteri. Mi se interzise să-mi țin conferința.

Savanții belgieni se purtău cu mine exact ca sergentul Miller din Stanleyville, adică nu crezură o iotă din tot ce le povesteam.

-Basmе! exclamau unii.

-Povești vânătoarești! Adăugau alții.

Numai Bernard Eisler, bunul și miopul meu coleg, mă crezu și alergă cu mine pretutindeni, ca să obțină tipărirea comunicării mele. Dar, oriunde mergeam, găseam ușile închise. Un bătrân profesor de cosmogonie, după ce mă ascultă, îmi spuse sentențios, scărpinându-și chelia:

-Imaginația dumitale întrece limitele buneii cuviințe. Nici navigatorii secolului al XVI-lea n-au mai îndrăznit să povestească năzdrăvanii dintr-astea.

Președintele Societății de geografie mă acuză, nici mai mult nici mai puțin, că voiam să cuceresc o glorie nemeritată și, de aceea, inventasem toată povestea cu pigmeii și meteoritul, ca să-mi creez o aureoleă de erou.

Curând, după întoarcerea mea în Belgia, un cunoscut profesor anunță o conferință despre „Marele cutremur de pământ care zguduise Africa centrală”. Bineînțeles că m-am dus și eu la conferință. Sala gemea de lume. După ce-și șterse fruntea de sudoare și bău un pahar cu apă, cunoscutul profesor începu un lung pomelnic al tuturor cutremurelor și erupțiilor vulcanice mai cunoscute, descrise în istorie. Odată încheiat acest pomelnic, profesorul dădu și câteva amănunte sumare asupra catastrofei din Congo, după care conchise, cu o voce patetică:

-Cumplitul fenomen telluric, care a zdruncinat inima Africii, n-a fost altceva decât o uriașă erupție a unui Vulcan, care a părjolit, a distrus și a acoperit cu lavă, un teritoriu întins, prefăcându-l într-un pustiu.

După ce aplauzele conteniră, am cerut cuvântul și eu. Conferențiarul fu nevoit să mi-l acorde. Am urcat la tribună. Găsisem, în sfârșit, prilejul să dezvălui tot ce aveam pe inimă.

-Distinsul meu coleg, începui eu, afirmă că un vulcan ar fi erupt pe neașteptate, în Congo, dînd naștere unei catastrofe puțin obișnuite. Îmi pare rău că trebuie să-l contrazic, dar eu am fost acolo, în Africa. Am fost chiar martor ocular al teribilului fenomen.

La auzul cuvintelor mele, o rumoare vie se stârni în public. Produsesem senzație! Ridicîndu-mi glasul deasupra zgomotului din sală, am exclamat:

-Nimic nu ne dovedeste c-ar exista vreun vulcan în acea regiune! Putem căuta oricât și nu vom da peste nici un centimetru de lavă. De crater nici nu mai vorbesc! Nu l-a văzut și nici nu-l

va vedea nimeni!

Rumoarea creștea. De abia mi se azea vocea, totuși, continuam să vorbesc și eram bucuros c-o fac.

-În Congo, în afara exploziei, pentru că, domnilor, sunt convins c-a fost o explozie și nu un cutremur sau o erupție volcanică, s-au mai produs o seamă de fenomene tot atit de caudate, pe care eu nu mă pot opri să nu le pun în legătură unele cu altele. Am văzut cu ochii mei o junglă pitică, populată de pigmei, am văzut legendarul meteorit de aur. Aceste patru date ale ecuației, meteoritul, pigmeii, jungla pitică și, în sfârșit, formidabila explozie nu se pot despărți între ele. Rămâne pamenilor de știință să stabilească exact care este legătura dintre ele. Eu voi încerca, acum, să vă expun observațiile mele personale.

-Dar cine ești dumneata? mă întrerupse, furios, conferențiarul.

-Sunt Ion Spineanu, membru al expediției Rosechamp în Africa și singurul ei supraviețuitor.

O liniște mormântală cuprinse sala, apoi se auzi din nou vocea conferențiarului. Vorbea repede și ascuțit, încât făcea impresia că lătra. Totuși, efectul intervenției sale fu covârșitor.

-Domnilor, zbiră conferențiarul. Acest om care a avut îndrăzneala să urce la tribuna noastră, nu este altceva decât un impostor și un calomniator primejdios. Deși străin, i s-a făcut marea cinste de a fi trimis în Africa, ca însoțitor al expediției Societății belgiene regale de geografie. Nesocotind aceasta cinste și fiind mult prea laș ca să aibă îndrăzneala să se aventureze în pădurea virgină, el a dezertat cu primul prilej, lăsându-i pe cei trei curajoși exploratori

să-și continue singuri expediția și să-și găsească moartea în îngrozitoarea catastrofă volcanică. Întorcându-se în Belgia, acest individ primejdios a încercat pe toate drumurile să ponegrească memoria nepătată a bravului ofițer belgian, maiorul Alfred Rosechamp, afirmând, printre altele, că acesta ar fi ajuns șef de trib și că l-ar fi dat pe el, Spineanu, pradă canibalilor.

Oratorul tăcu o clipă, ca să lase vreme celor din sală să cântărească greutatea acuzației mele „calomnioase” și apoi tună cu o voce răsunătoare:

-Domnilor, vă propun ca, după ce îl vom huidui pe acest calomniator, gonindu-l din sală, să păstrăm un minut de reculegere pentru memoria bravilor exploratori, căzuți eroic în jungla africană, servind cu cinste și devotament coroana regală a Belgiei!

O furtună de huiduieli, fluierături, blesteme îngrozitoare și pumni ridicați se stârni în sală. Părea că un vânt de nebunie suflase peste spectatori. Toți se agitau, țipau, se certau care să pună întâi mâna pe mine și să mă pedepsească pentru gravele insulte aduse unui erou național. Dacă Bernard Eisler nu m-ar fi tras repede afară pe o ușă laterală, probabil că aș fi fost făcut una cu pământul.

După câteva zile, sosi o scrisoare din patrie, prin care un prieten mă anunța că tatăl meu murise. Sfârșise în brațele prietenului meu, căruia îi șoptise în ultima clipă:

-Să-i spui lui Ion că am murit cu numele lui pe buze. Îmi pare rău că acum nu este aici, lângă mine, dar nădăjduiesc că descoperirile pe care le face departe, în Africa, îi vor aduce multă fericire.

Nu. Călătoria nu-mi adusese fericire. Dimpotrivă, eram scârbit și descurajat, arzînd de dor să mă întorc în patrie, să vărs o lacrimă pe mormîntul bătrînului meu părinte. Am lăsat în plata domnului lucrarea de diplomă și am revenit în țară, renunțînd să mă mai lupt cu somitățile universitare belgiene. Pustiul Bisstung avea să fie încă mulți ani învăluit în mister.

Astăzi, nu-mi pare rău că, în urmă cu patruzeci de ani, la Bruxelles, n-am publicat nici o comunicare. Dezvoltarea ulterioară a științei a confirmat multe din ipotezele mele, iar pe altele le-a infirmat, astfel că astăzi mă găsesc în posesia unui material mult mai bogat despre Bisstung decât atunci când am părăsit Africa.

După părerea mea, valoarea incalculabilă a meteoritului nu constă în cantitatea de aur pe care o conținea în nucleu. Alături de aur, trebuie să se fi aflat și multe metale radioactive, care fiind foarte grele au căzut și ele în centrul meteoritului. Proporția acestor elemente în meteorit era, cred, foarte ridicată. Astfel, îmi explic cum de au fost în stare să influențeze dezvoltarea faunei și florei pe o rază însemnată. Radiațiile lor neobișnute de puternice au oprit creșterea celulelor, au stăvilat și au modificat reproducția, au creat, într-un cuvânt, generații de monștri.

Eu, însă, merg cu îndrăzneala și mai departe. Știința a dovedit că pe toate corpurile cerești nu există un singur element care să nu se afle și pe pământ. Dar condițiile de existență ale elementelor chimice pe corpurile cerești se deosebesc mult față de condițiile de pe pământ. Astfel, elementele din soare sunt în mare măsură lipsite de

învelisurile lor electronice.

Eu presupun că și elementele radioactive din meteorit se aflau într-o altă stare de agregare decât aceea în care se află în mod obișnuit pe pământ. Această ipoteză îmi explică atât puternicele radiații, cât și formidabila explozie care a prefăcut jungla într-un pusti carbonizat.

Fără să cunosc cauzele exacte care au produs explozia, pot presupune că dinamita sau alte substanțe explosive, introduse de Rosechamp în nucleul meteoritului, au apropiat brusc între ele două blocuri radioactive. Ca urmare a acestui contact brusc, ambele blocuri au explodat, dezintegrîndu-se și eliminînd o cantitate uriașă de căldură, împreună cu nenumărate radiații primejdioase care, toate la un loc, au produs catastrofa din junglă.

Cine știe? Poate dacă Rosechamp nu ar fi fost mînat orbește de goana după aur și aș fi putut studia meteoritul, groaznica tragedie ar fi fost evitată, iar oamenii de știință ai lumii, chemați acolo, ar fi putut cerceta bogatele rezerve de metale radioactive și ar fi descoperit, poate, cu un ceas mai devreme, taina smulgerii energiei din atom. Rămîne ca cercetătorii viitorului, poate chiar tu sau poate alții, să dovedească dacă toate aceste ipoteze ale mele au fost juste sau nu. Dar ei trebuie să se grăbească, pentru că bănuiesc că astăzi jungla a și învins pustiul, iar împărăția verde se întinde și pe fostu teritoriu al tribului Mantusari.

Pipa profesorului se stinsese de mult. Afară, ploaia încetase și luna se

uifa la noi, prin fereastra cabinetului de lucru, vestindu-ne că miezul nopții trecuse de mai bine de două ceasuri. Coridoarele, amfiteatrele, laboratoarele erau pustii. Rămăsesem singuri în toată clădirea.

Am plecat spre casă împreună. Ajungând în fața locuinței profesorului, el îmi strînse mâna și uitându-se iar în ochii mei spuse încet:

-Să nu povestești la nimeni ce-ai auzit. E o istorie veche, uitată, care pe mine m-a durut mult și despre care n-aș vrea să se afle... Poate mai târziu...

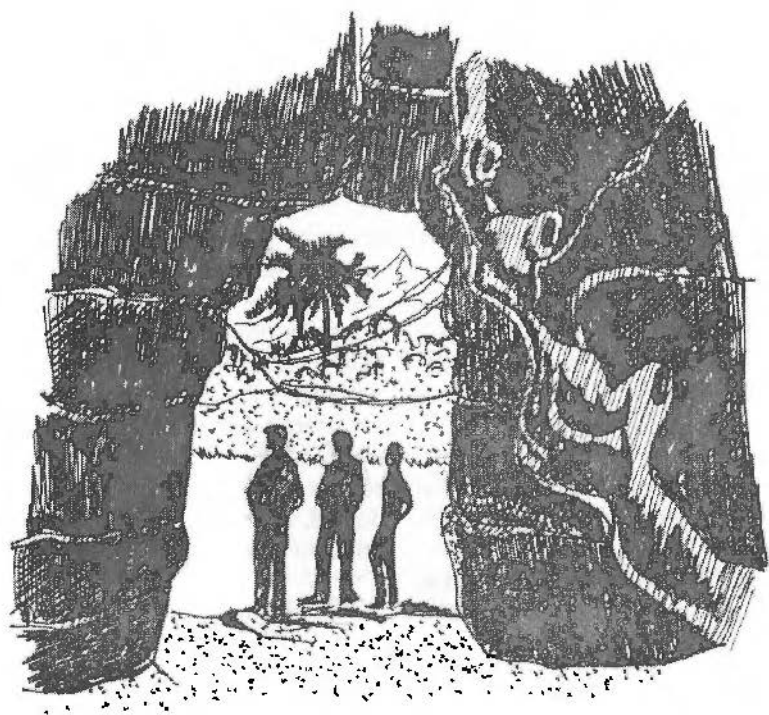
Spineanu deschise ușa și, strîngându-mi încă o dată mâna, intră în

casă.

Mi se făcu frig. Mi-am ridicat gulerul hainei și am colindat vreme îndelungată pe străzi, fără nici o țintă. Eram tulburat și un sentiment de neliniște nu-mi dădea pace. Ajuns acasă, m-am așezat la masa de scris, cuprins de înfrigurare și nu m-am ridicat de-acolo, până ce n-am trecut pe hârtie toată povestirea profesorului...

Astăzi, când se împlinesc trei ani de când Ion Spineanu a închis ochii pentru totdeauna, socotesc ca îmi îndeplinesc o datorie dând tiparului acel manuscris. Vreau ca cele știute de mine să fie aflate și de alții.

S F Â R Ș I T

EPILOG ? DA' DE UNDE...

Pagina de față este aceea a unei reviste de Science Fiction, eu sunt scriitor de SF, domnia ta, cititorule, ești specializat pe SF – așa că să nu vă mire întâmplările dintre copertile numărului 571 al iubitei, bătrânei noastre CPSF.

Prima întâmplare: la transferul revistei, de sub conducerea și redactarea lui Adrian Bănuță (redactorul șef al "Jurnalului SF" de pe vremuri, unde era și redactor șef adjunct și redactor simplu – de fapt, era singurul lucrător al revistei, ajutat de Ionuț Bănuță cu copertile și tehnoredactarea) la craioveanul Aurel Cărășel și echipa lui s-a omis un mic amănunt: numărul 571 al revistei. Adică s-a sărit, cu nonșalanță, de la nr. 570 la numărul 572, eroare de care ne-am dat seama abia după vreo câteva luni. Și care, o să vedeți, ne-a prins bine.

Căci a doua întâmplare va găsi aici exact locul gol, potrivit SF-ului. Pentru că, făcându-mi calculele cam când

am descoperit eu, străfulgerat, numărul 1 al Colecției..., îmi iese la socoteală că asta s-a întâmplat... exact acum o jumătate de veac! Hai să facem un număr festiv, la 50 de ani de imaginație revărsată în public, îmi zic. Dar... ce să punem între paginile numărului de sărbătoare?

Trei: scot câteva exemplare ale CPSF din raft (am Colecția... legată, rămasă moștenire de la regretatul Sorin Sighișanu), frunzăresc paginile, dau peste coperta numărului 1, îmi amintesc de poveste, "Meteoritul de aur", și de foamea cu care am citit-o și hotărâsc, împreună cu Aurel Cărășel: republicăm "Meteoritul de aur".

A cincea întâmplare a fost o revelație. La un moment dat, privind coperta lui CPSF 1 mi-a apărut în minte și numele autorului: Octavian Sava. Bine, dar ăsta-i un nume cunoscut! La TVR fusesem coleg cu un mare profesionist de televiziune, Octavian Sava, cunoscut de

întreaga țară! Dar nu poate fi Octavian Sava al nostru, o jumătate de veac este, totuși, o jumătate de veac.

Șase: ce-ar fi să-l caut însă pe Octavian Sava al nostru, acum, probabil, pensionar. Colegul – de emisiuni radio, tv, de pagină de revistă – Andrei Banc îmi face rost de numărul de telefon. Îl sun acasă, îl salut, îmi iau inima în dinți, îl întreb.

...Ba da, zice senin, eu sunt autorul. Și n-ați vrea să...? îl întreb, uluit. Cum să nu vreau, mai lăsați-mă să mă mai uit la text, poate mai sunt una-două virgule de schimbat...

Pagina VII a mirărilor mele: îmi telefonează, îmi dă întâlnire, a făcut, într-adevăr, unele mici corecturi, îmi dă textul – cules, firește, electronic, căci nu mai suntem în 1955 ci în 2005 – și mă întreabă, candid: Nu vreți să

scriu și o continuare?!...

Pasul opt al mirărilor mele: Firește că vreau, îi răspund, dar hai să publicăm "Meteoritul de aur" și să-i facem o chermeză. În ce număr al revistei să-l publicăm? În 575, 576, 577? Nu, îmi spune prietenul Aurel Cărășel, nu într-unul din numerele viitoare ci în "groapa" rămasă în Colecție... cu numărul sărit, 571.

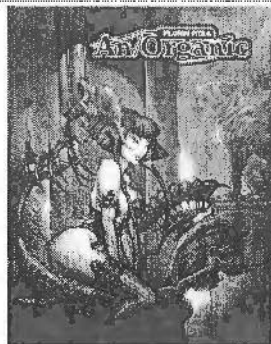
... Așa că, iată-l, "Meteoritul de aur", apărând cu 3-4 luni înainte de apariția lui firească, bucurați-vă de el, fani SF și elevi ai școlilor de la sate, cei cărora vă trimit "Colecția de Povestiri Științifico-Fantastice Anticipația", pentru a vă ademeni în cea mai bună dintre lumi, cea pe care o purtăm în visele noastre.

Alexandru Mironov

DICȚIONAR LITERAR

SAVA, Octavian: scriitor român de SF. Debut la concursul organizat de revista Știință și Tehnică, în anul 1954, cu nuvela "Meteoritul de aur", publicată în numerele 1-2 ale Colecției de Povestiri Științifico-Fantastice, în 1955. În 1957, publică nuvela "Pisica din Baskerville" (în colaborare cu Alexandru Andy), parodie la romanul "Câinele din Baskerville", scris de A. Conan Doyle.

FLORIN PITEA

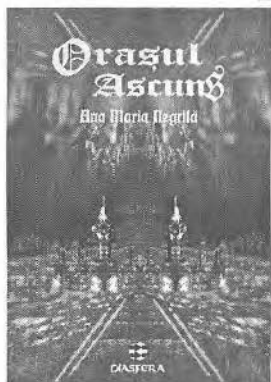
**An/Organic
Necropolis**

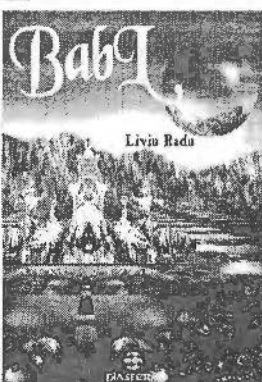
**SEBASTIAN
A. CORN**

**Imperiul
Marelui
Graal**

**ANA-MARIA
NEGRILA
Orasul Ascuns**

**LIVIU RADU
Babi**

STAR WARS™

**Amenințarea Fantomei
(Episodul I)**

Planeta Adormită

Moștenitorul Imperiului

Asaltul Forței Întunecate

Ultima Poruncă

Ochiul Minții

Umbrele Imperiului

Capcana Paradisului

Gambitul Hutt

Zorii Rebeliunii

Darth Maul- Vânătorul din Umbră

Apropierea Furtunii

Atacul Clonelor (Episodul II)

La Răscruce

Labirintul Răului

Răzbunarea Sith

Spectre din Trecut

AVENTURĂ DINCOLO DE FILM!

www.amaltea.ro/starwars

Colecția de Povestiri Științifico-Fantastice (C.P.Ș.F.): periodic editat de revista Știință și Tehnică în intervalul cuprins între 1 octombrie 1955 - 15 aprilie 1974; au apărut 466 de numere, cu o periodicitate bilunară (excepție făcând perioada 15 martie 1957 - 20 octombrie 1958, când frecvența de apariție a fost de trei numere pe lună). Redactor-șef: Adrian ROGOZ.

În cei 19 ani de difuzare, au fost publicate texte aparținând a 302 autori, din care peste

jumătate (175) români, restul textelor au fost de autori străini (...).

Din cei 175 de autori români, 142 și-au făcut debutul în paginile "C.Ș.P.F.", între aceștia numărându-se Gh. Săsărman, A. Rogoz, cuplul G. Anania și R. Bărbulescu, H. Aramă, M. Oprea, V. Bugariu, V. Huber, C. Baci, E. Jurist, V. Kernbach, M. Luca, I. Mânzatu, T. Negoită, C. Cubleşan, T. Filipaș, Al. Mironov, M. Moisescu etc.

CASETA REDACȚIEI

ANTICIPAȚIA - colecția de povestiri SF

www.anticipatia.ro

Revistă editată de:

*Fundația SocRaTeE, președinte Alexandru Mironov
Asociația Tinerilor Jurnaliști și Protecția Mediului Dolj*

Redactor-șef: Aurel Cărășel

Macheta: Mihaela Lazăr și Octavian Mitrică

Adresa redacției: Calea Victoriei 155, bl. D1, sc. 2, ap. 55, sector 1 București.

Telefon: 021-2310653

ISSN 1220-8620